

Poliperspektiva i odjevni predmet - kubistička poetika u oblikovanju autorske modne kolekcije

Jurčić, Marta

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Textile Technology / Sveučilište u Zagrebu, Tekstilno-tehnološki fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:201:488101>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-23**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Textile Technology University of Zagreb - Digital Repository](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
TEKSTILNO - TEHNOLOŠKI FAKULTET
Zavod za dizajn tekstila i odjeće**

**DIPLOMSKI RAD
POLIPERSPEKTIVA I ODJEVNI PREDMET –
KUBISTIČKA POETIKA U OBLIKOVANJU AUTORSKE MODNE
KOLEKCIJE**

Marta Jurčić

Zagreb, 2024.

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
TEKSTILNO - TEHNOLOŠKI FAKULTET
Zavod za dizajn tekstila i odjeće**

DIPLOMSKI RAD

**POLIPERSPEKTIVA I ODJEVNI PREDMET –
KUBISTIČKA POETIKA U OBLIKOVANJU AUTORSKE MODNE
KOLEKCIJE**

MENTORICA:

Prof.art.dr.sc. Jasminka Končić

STUDENTICA:

**MARTA JURČIĆ
0117227973 (11569/md)**

Zagreb, rujan, 2024.

UNIVERSITY OF ZAGREB
FACULTY OF TEXTILE TECHNOLOGY
DEPARTMENT OF TEXTILE AND FASHION DESIGN

MASTER'S THESIS
POLYPERSPECTIVE AND GARMENT –
CUBIST POETICS IN THE DESIGN OF THE AUTHOR'S FASHION
COLLECTION

MENTOR

Prof. art. Ph.D. Jasminka Končić

MARTA JURČIĆ

0117227973(11569/md)

Zagreb, September, 2024.

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Zavod za dizajn tekstila i odjeće

Modul: Modni dizajn

Broj stranica: 157

Broj slika: 108

Broj tablica: 8

Broj literaturnih izvora: 25

Članovi povjerenstva:

1. Doc.dr.sc. Karla Lebhaft, predsjednik/ica
2. Prof.art.dc.sc. Jasminka Končić, član/ica
3. Izv. prof. dr. sc. Renata Hrženjak član/ica
4. Doc. art. Josipa Štefanec zamjenik član/ica

Datum predaje:

Datum obrane:

Sažetak

U diplomskom radu *Polyperspektiva i odjevni predmet - kubistička poetika u oblikovanju autorske modne kolekcije* istražuje se primjena poetike kubizma u oblikovanju modne kolekcije, s posebnim naglaskom na poliperspektivni prikaz volumena. Kroz istraživanje kubističkih principa, poput fragmentacija i višestrukih perspektiva, proučava se kako se ti elementi mogu primijeniti u dizajnu odjevnih predmeta. Cilj rada jest dekonstruirati klasične oblike odjeće i stvoriti novu modnu siluetu koja odražava kubistički pristup prostoru i obliku. Rezultat istraživanja je autorska kolekcija *Polycubistic perspective* od šest odjevnih kombinacija koja objedinjuje kubističke principe i suvremeni modni dizajn, s naglaskom na volumen i skulpturalnost.

Ključne riječi: *kubizam, poliperspektiva, dekonstrukcija, modna kolekcija*

Summary

This thesis explores the application of cubist poetics in the design of a fashion collection *Polyperspective and garment - cubist poetic in the design of the author's fashion collection*, with a particular emphasis on the poly-perspective representation of volume. Through the investigation of cubist principles, such as fragmentation and multiple perspectives, it examines how these elements can be applied in the design of clothing items. The aim of the thesis is to deconstruct classical forms of clothing and create a new fashion silhouette that reflects the cubist approach to space and form. The result of the research is an authorial collection *Polycubistic perspective* of six clothing combinations that unites cubist principles with contemporary fashion design, highlighting volume and sculpturality.

KEY WORDS: *cubism, polyperspective, deconstruction, fashion collection*

Sadržaj

1.	UVOD.....	1
2.	TEORIJSKA OBILJEŽJA KUBIZMA	3
2.1.	Pojmovno definiranje kubizma.....	9
2.2.	Vrste kubizma	12
2.2.1.	Analitički kubizam (1907.-1912.).....	12
2.2.2.	Sintetički kubizam (1912.-1914.)	14
2.3.	Poliperspektiva - revolucionarni pristup u prikazivanju prostora.....	16
2.4.	Elementi kubizma u modnome svijetu.....	20
2.5.	Utjecaj kubizma na suvremeni modni dizajn.....	32
2.6.	Poliperspektiva i suvremeni modni dizajn.....	39
3.	RAD NA VLASTITOJ KOLEKCIJI <i>Polycubistic perspective</i>	48
3.1.	Koncept.....	49
3.2.	Oblikovanje kolekcije	49
3.2.1.	Odjevna kombinacija 1	55
3.2.2.	Odjevna kombinacija 2	68
3.2.3.	Odjevna kombinacija 3	80
3.2.4.	Odjevna kombinacija 4	95
3.2.5.	Odjevna kombinacija 5	105
3.2.6.	Odjevna kombinacija 6	114
4.	KONSTRUKCIJA	126
4.1.	Konstrukcija temeljnog kroja za ženski kaput.....	126
4.2.	Konstrukcija temeljnog kroja za žensku bluzu	132
4.3.	Konstrukcija temeljnog kroja za ženske hlače.....	137
5.	MOODBOARD	143
5.1.	Paleta boja.....	144

6.	ZAKLJUČAK.....	146
7.	LITERATURA	147
7.1.	Internetski izvori.....	149
8.	POPIS SLIKOVNOG MATERIJALA	150
9.	POPIS TABLICA	157

1. UVOD

U fokusu istraživanja ovog rada *Poliperspektiva i odjevni predmet - kubistička poetika u oblikovanju autorske modne kolekcije* nalaze se ključni elementi kubističke poetike i njihova primjena u oblikovanju vlastite modne kolekcije. Analizirajući vizualne prikaze iz kubističkog slikarstva i skulpture, rad se usmjerava na to kako poliperspektivna interpretacija volumena može oblikovati i redefinirati modne siluete. Proučavajući formalne elemente kubizma, poput fragmentacije i višestrukih perspektiva, istražuju se načini na koje trodimenzionalnost može biti integrirana u dizajn odjevnih predmeta. U srži rada pojavljuje se interpretacija kubističkih principa kao temelj za razumijevanje slojevitosti i kompleksnosti u modnom dizajnu.

Ovaj rad može se podijeliti na tri glavna dijela koja oblikuju modni koncept vlastite kolekcije. Prvi dio odnosi se na kubizam i poliperspektivu, gdje se istražuju njihovi osnovni principi i značajke. Analizom se proučava kako su kubistički umjetnici koristili geometrijske oblike i raznolike perspektive za prikazivanje volumena, postavljajući tako temelj za sljedeće umjetničke i dizajnerske inovacije. Ovaj dio rada naglašava važnost razumijevanja kubističkih temelja kao osnove za kreativni pristup modnom dizajnu.

U drugom dijelu rada istražuje se utjecaj kubizma i poliperspektive na modu, analizirajući kako su ovi umjetnički pravci oblikovali modnu estetiku i dizajn. Ovdje će se istražiti konkretni primjeri dizajnera i modnih pokreta koji su se inspirirali kubističkim načelima, čime se ukazuje na sinergiju između umjetnosti i mode. Također, razmotrit će se kako umjetničke ideje doprinose novim razumijevanjima forme i volumena u suvremenom modnom kontekstu.

Treći dio rada prikuplja sve ključne elemente i povezuje ih u cjelovitu analizu. Ovdje se provodi likovna analiza modnih i odjevnih kombinacija vlastite kolekcije, koja se sastoji od šest odjevnih kombinacija. Ova faza istraživanja fokusira se na sjedinjenje kubističkih principa u suvremeni modni dizajn, ističući kako se elementi volumena i skulpturalnosti izražavaju kroz odjeću. Analizom možemo uočiti da svaka kombinacija prenosi ideje poliperspektive i trodimenzionalnosti, izazivajući gledatelja na promišljanje o obliku i prostoru.

Pojam „*poliperspektiva*“ predstavlja ključnu odrednicu ovog rada, jer omogućava razumijevanje slojevitosti i kompleksnosti modnih kombinacija. Ova perspektivna igra, temeljena na ideji različitih kutova gledanja, doprinosi stvaranju novih tumačenja volumena i oblika, ističući skulpturalnost odjeće. Cilj je povezati povijesne smjernice s modernim pristupima dizajnu kako bi se stvorila inovativna kolekcija koja preoblikuje koncept oblikovanja odjeće.

Rezultat istraživanja bit će autorska kolekcija *Polycubistic perspective* koja objedinjuje kubističke principe i suvremeni modni dizajn, naglašavajući trodimenzionalnost i skulpturalnost, dok ističe značaj poliperspektive kao istraživačkog okvira za novu interpretaciju odjeće u današnjem modnom svijetu.

2. TEORIJSKA OBILJEŽJA KUBIZMA

Kubizam, umjetnički pokret koji je promijenio pejzaž suvremene umjetnosti, započeo je u Francuskoj početkom 20. stoljeća. Njegovi osnivači, Pablo Picasso i Georges Braque, često se navode kao ključne figure ovog pokreta. Njihova suradnja i istraživanje različitih aspekata oblika, prostora i perspektive doveli su do stvaranja revolucionarnih djela koja su temeljito preispitala tradicionalne ideje o umjetnosti. Tijekom razdoblja od 1908. do 1914. godine, kubizam se razvio kroz dvije faze: analitički kubizam i sintetički kubizam.¹

Suradnja Picassa i Braquea rezultirala je stvaranjem umjetničkog pokreta koji je značajno utjecao na avangardnu umjetnost. Kubizam je nastao kao kritika klasičnog slikarstva i reakcija na fovizam, te je potražio nove metode predstavljanja prostora na slikarskom platnu. Ovaj pokret trajno je promijenio koncept slikarstva, zamjenjujući renesansnu ideju slike kao prozora u svijet s novim shvaćanjem da prostor i predmeti nemaju fiksni oblik. Picasso i Braque istraživali su različite perspektive i definicije stvarnosti, prenoseći te ideje u svoj likovni vokabular.

Kubizam je postao most prema apstrakciji u umjetnosti. Početni kubizam, poznat kao analitički kubizam, bio je usredotočen na analizu oblika i prostora, naglašavajući emocionalnu i intelektualnu kontroliranost. S vremenom je ovaj pokret evoluirao u sintetički kubizam, u kojem su umjetnici počeli koristiti kolaže i apstraktnije forme, dodatno naglašavajući apstraktnu prirodu svojih djela. Umjesto da se oslanjaju na tradicionalnu perspektivu i realizam, kubisti su koristili geometrijske oblike i fragmentaciju kako bi prikazali stvarnost na inovativan način.

Kubizam je imao dubok utjecaj na kasniji razvoj apstraktne umjetnosti, postavljajući temeljne okvire za umjetničke pokrete poput apstraktnog ekspresionizma i neoplasticizma. Ovaj pravac potaknuo je umjetnike da istraže unutarnju strukturu predmeta, boje, oblike i prostor, kao i načine na koje te elemente mogu prikazati bez

¹ Arnason, HH. *A history of modern art: painting, sculpture, architecture, photography*. New York, Harry N. Abrams, 2003., str.156.

oslanjanja na prepoznatljive oblike iz stvarnog svijeta. Kubizam, stoga, ne samo da redefinira reprezentaciju, već i propituje samu svrhu slikarstva.

Cézanneov kubizam (1907-1909) predstavlja umjetnički stil koji se razvijao pod značajnim utjecajem francuskog postimpresionističkog slikara Paula Cézannea, a koji je kasnije imao ključnu ulogu u formiranju kubističkog pokreta. Paul Cézanne bio je poznat po inovativnom pristupu obliku i strukturi u slikarstvu. Odustao je od impresionističkog stila te se fokusirao na geometrijske oblike i pojednostavljenije forme. Njegova istraživanja prostora, svjetla i boje imala su dubok utjecaj na kasnije umjetnike, uključujući kubiste. Kubizam, koji su utemeljili Pablo Picasso i Georges Braque početkom 20. stoljeća, razbija objekte i oblike na geometrijske oblike, često prikazujući višestruke perspektive istovremeno. Cézanneov naglasak na obliku i strukturi, osobito vidljiv u njegovim kasnijim radovima, postavio je temelje za ideje koje će kasnije biti istraživane u kubizmu.²

Osim toga, valja istaknuti značaj Juana Grisa, umjetnika koji je u svom radu implementirao istovremeno prikazivanje predmeta viđenih iz različitih kutova, uz korištenje kolaža od novinskog papira. Ova metoda dovela je do reducirane interpretacije mrtve prirode, što se može vidjeti u djelu *Čaša, novine i boca vina* iz 1913. godine. Grisov rad svrstava ga među pionire sintetičkog kubizma, a njegov doprinos ovome pravcu iznimno je značajan.

Tijekom razdoblja od 1916. do 1919. godine, Gris se fokusirao na apstraktne kompozicije sastavljene od strogih arhitektonskih oblika. U kasnijem razdoblju, njegovo slikarstvo obogaćeno je arabeskinim oblicima i lirskim tonalitetom, prikazujući motive poput Harlekina i Pierota.³ Arabeske su, u ovom kontekstu, definirane kao plošni ili plastični uzorci koji su sastavljeni od geometrijskih crta i stiliziranih oblika. Ovi elementi su dekorativni, zakrivljeni i ponavljajući, te su prisutni u islamskoj umjetnosti, a kasnije su ih preuzeli europski umjetnici.⁴

² Smith, John. *Cézanne and the Birth of Cubism*. New York, Art Publishing, 2010., str. 45-67.

³ <https://www.enciklopedija.hr/clanak/gris-juan> (14.09.2024.)

⁴ <https://enciklopedija.hr/clanak/arabeska> (23.09.2024.)

U kontekstu Grisovog slikarstva, arabeske ublažavaju stroge geometrijske forme, donoseći skladniju i dekorativniju dinamiku. Lirski tonalitet, koji se može povezati s ornamentalnim tradicijama Balkana, posebno iz razdoblja Ilira, dodatno obogaćuje njegova djela. Ovi dekorativni motivi, bogati stilizacijom i simbolikom, unose emocionalni ugođaj u Grisova djela, stvarajući tako suptilnu vezu s bogatom kulturnom baštinom tog područja.⁵

Slika 1. Juan Gris, *Čša, novine i boca vina*, 1913., Conté kreda, gvaš, ulje, izrezani i zalijepljeni novinski papir, bijeli papir s vodenim žigom, tiskana tapeta, 54,9 × 46,00 cm

⁵ <https://enciklopedija.hr/clanak/iliri> (23.09.2024.)

Fernand Léger, bio je jedan od vodećih kubista. Prošavši kroz analitički kubizam, prešao je na sintetički kubizam. Léger je bio ključan zbog svoje inovativne upotrebe geometrijskih oblika i sintetičkog pristupa u reprezentaciji predmeta. Njegov rad u kubizmu naglašavao je fragmentaciju i rekonstrukciju oblika, što je odražavalo kubistički koncept istovremeno prikazivanja različitih perspektiva.

Slika 2. Ferdinand Léger, *Kompozicija (Studija za "Akt model u studiju")*, 1912. ulje, gvaš i tinta na smeđem vodenom papiru, 63.8 × 48.3 cm

Njegova *Kompozicija (Studija za Akt model u studiju)* iz 1912. pokazuje duboko razumijevanje kubizma. U ovom djelu, oblik je dekonstruiran na izražene geometrijske površine, pri čemu su figura i pozadina međusobno isprepleteni. Zaobljeni lukovi

smješteni u središtu kompozicije ocrtavaju konture ženskog tijela, suptilno sugerirajući krivulje leđa, stražnjice i listova, bez naturalističkog pristupa prikazivanju figure. Efekt *chiaroscuro*⁶ svodi se na grubo naslikane dijelove kontrastnih crnih i bijelih tonova, koji su odvojeni od izvora svjetlosti, čime se dodatno naglašava složenost kompozicije.

Gospođice iz Avignona, remek-djelo Pabla Picassa, smatra se najznačajnijom slikom 20. stoljeća,⁷ a njezina uloga u povijesti umjetnosti neprocjenjiva. Ova slika, koja se uklapa u kontekst ikonoklasticizma⁸ kao stila modernizma, predstavljala je radikalnu prekretnicu, razbijajući konvencionalna likovna i ikonografska pravila koja su dominirala prethodnim umjetničkim razdobljima.

Unatoč svojoj polifiguralnoj kompoziciji,⁹ koja se čini kao otklon od tadašnjih normi, Gospođice iz Avignona se ne uklapa u visoki kubizam, koji je karakteriziran dominacijom pojedinačnih figura, mrtvih priroda i, u manjoj mjeri, pejzaža. Kubizam, kao umjetnički pravac, ne poznaje ekspresivan i grub način prikazivanja teme koji je prisutan u ovom djelu. Umjesto toga, odlikuje se emotivnom i intelektualnom kontroliranošću, naglašavajući analizu oblika i strukture.¹⁰

Ova slika ne samo da utjelovljuje revolucionarni pristup prema oblikovanju figura, već također otvara put novim pravcima u umjetnosti, izazivajući umjetnike da preispitaju svoje metode i norme. Picassovo djelo stoga predstavlja ključnu točku u razvoju modernog slikarstva, postavljajući temelje za buduće umjetničke eksperimente i inspiracije.

⁶ **Chiaroscuro** (tal.: svijetlo-tamno) - u slikarstvu i grafici, način oblikovanja primjenom igre i preljeva svjetlosti i sjene na plohama predmeta i pojava, osobito na izbočenim i udubljenim oblinama, radi postizanja privida prostora i plastične punoće oblika.

<https://www.enciklopedija.hr/clanak/chiaroscuro> (23.09.2024.)

⁷ Arnason, HH. A history of modern art: painting, sculpture, architecture, photography. New York, Harry N. Abrams, 2003., str.162.

⁸ **Ikonoklasticizam** - je pokret ili stav protiv obožavanja ikona i religijskih slika, osobito izražen u bizantskoj umjetnostitijekom 8. i 9. stoljeća. Ikonoklasticizam označava odbacivanje postojećih simbola i tradicija u umjetnosti.

⁹ Ibid, str. 162.

¹⁰ Ibid, str. 162.

Pet gospođa, odnosno mladih dama, prikazuju prostitutke iz Ulice Avignon, koja se nalazila u ozloglašenoj crvenoj četvrti Barcelone, i koju je Picasso dobro poznao.¹¹

Slika 3. Pablo Picasso, *Gospođice iz Avignona*, 1907., ulje na platnu, 234.9 x 233.7 cm

Likovi u djelu *Gospođice iz Avignona* djeluju potpuno pojednostavljeno, s naglaskom na niz deformiranih ugaonih oblika. Čak su i draperije – bijela tkanina koja se prelijeva preko stola u pozadini, te plavičaste zavjese postavljene iza figura – postale krute, gotovo nalik oštricama. Kompozicija je intenzivna, obilježena uporabom iskrivljenih i suprotstavljenih kutova promatranja. Promatrač vidi stol odozgo, dok aktove promatra frontalno. Oči su prikazane izravno sprijeda, dok su nosovi prikazani u profilu.

Figura u sjedećem položaju, smještena s desne strane, tijelom je okrenuta prema drugim djevojkama, dok je glavu uspjela okrenuti za 180° prema promatraču. Dvije središnje

¹¹ Arnason, HH. *A history of modern art: painting, sculpture, architecture, photography*. New York, Harry N. Abrams, 2003., str. 162.

figure, prikazane u klasičnoj pozi Venere, izložene su pogledu promatrača, dok djevojka s lijeve strane zakoračuje u kompoziciju poput egipatske statue. Sve prostitutke mirno gledaju naprijed, a njihovi izrazi djeluju jednako oštro kao i njihovi oblici. Tri žene s lijeve strane prikazane su pojednostavljenim iberijskim oblicima, koji su također primijenjeni u kompoziciji *Dva akta*.

Ono što posebno impresionira u ovoj slici su maske koje zamjenjuju lica dviju figura s desne strane, čime se dodatno naglašava apstraktna priroda prikazanih figura. Ova upotreba maski ukazuje na namjeru umjetnika da istraži identitet i percepciju u kontekstu modernog slikarstva, čime se otvara prostor za daljnja promišljanja o ulozi figura u umjetnosti.¹²

2.1. Pojmovno definiranje kubizma

Razvoj likovne umjetnosti u 20. stoljeću bio je snažno oblikovan tehnološkim inovacijama i društvenim promjenama prethodnog stoljeća. U tom kontekstu su se razvijali novi stilovi, pravci i pokreti u umjetnosti, među kojima je ključan bio kubizam. Kubizam, koji je nastao u Francuskoj od 1907. do 1911. godine, često se smatra jednim od najutjecajnijih umjetničkih pokreta 20. stoljeća te je imao velik utjecaj na razvoj apstraktne umjetnosti. Iako je započeo kao slikarski pokret, kasnije se proširio na kiparstvo, glazbu, arhitekturu i književnost. Kubizam je bio revolucionaran zbog svoje inovativne uporabe geometrije, boje i kompozicije u umjetnosti, otvarajući put za razvoj drugih pravaca poput orfizma, vorticizma, futurizma i konstruktivizma.¹³

Eksperimentalni pristup kubizma promijenio je način razmišljanja o umjetnosti i ostavio trajan pečat na modernu umjetnost 20. stoljeća. Umjesto klasične fiksne točke gledišta, kubisti su težili prikazati subjekte s više perspektiva istovremeno, što je rezultiralo fragmentiranim prikazom. Kubizam je bio istaknuti europski umjetnički pokret koji je procvjetao u Francuskoj početkom dvadesetog stoljeća, ističući se po upotrebi

¹² Arnason, HH. *A history of modern art: painting, sculpture, architecture, photography*. New York, Harry N. Abrams, 2003., str. 163.

¹³ Ibid, str. 163.

geometrijskih oblika za prikazivanje prirodnih motiva. Esencijalno, kubizam se karakterizira prikazivanjem figura i elemenata prirode putem upotrebe geometrijskih oblika, potičući fragmentaciju i dekompoziciju perspektiva i planova.¹⁴

Umjetnici kubizma nisu više ograničeni doslovnim prikazom stvarnosti, kako je bilo u renesansi. Kubistička umjetnost često se opisuje kao „*umjetnost uma*“, gdje svaki detalj djela zahtijeva pažljivu analizu i individualno proučavanje. Ovaj pokret se razlikuje od apstraktne umjetnosti po tome što konkretizira upotrebu geometrijskih oblika u svojim prikazima. Često su predmeti bili razloženi u geometrijske oblike poput kocki, cilindara i stožaca, što je doprinijelo nazivu kubizam. Paul Cezanne igra ključnu ulogu u razvoju kubizma. Njegova teorija, iznesena u pismu Emileu Bernardu, sugerira da se sve što postoji u prirodi može prikazati osnovnim geometrijskim tijelima poput kocke, kugle, valjka i stošca.¹⁵

Ovaj koncept geometrijskog shvaćanja oblika i boje bio je temelj za kubistički pristup. Sam naziv „*kubizam*“ potječe iz opaski Henrija Matissea koji je opisao pejzaže Georges-a Braque-a kao „*kocke nabacane na hrpu*“, inspirirane Cezanneovim djelima. Ključni utjecaj na razvoj kubizma također dolazi iz primitivne afričke umjetnosti, posebno iz rezbarija na maskama, a Pablo Picasso posjetom etnografskoga muzeja u Parizu 1907. je rekao da su afričke skulpture „*najmoćniji i najljepši od svih plodova ljudske mašte*“.¹⁶

Inspiriran afričkim maskama, započeo je proces preuređivanja svojih slika, pritom ne preuzimajući doslovne elemente iz muzejske zbirke. Umjesto toga, transformirao je lica na figurama, modificirajući njihove crte u grubo izobličene bezlične maske. Primjenom tamnih tonova i tehnike gubitka sjenčanja, postigao je efekt ureza koji podsjeća na estetske karakteristike afričkih maski.

¹⁴ Jurčević, L. Schultheis Edgeler, H. *Inspiracija djelom Picassa i Kubizma u osobnom likovnom stvaralaštvu*. Tedi: međunarodni interdisciplinarni časopis Tehnologija & Dizajn, 2018., str. 97-106.

<https://hrcak.srce.hr/file/408352> (06.07.2024.)

¹⁵ <https://hr.wikipedia.org/wiki/Kubizam> (10.09.2024.)

¹⁶ Arnason, HH. *A history of modern art: painting, sculpture, architecture, photography*. New York, Harry N. Abrams, 2003., str. 180.

„ Afrička umjetnost dala mu je uzor iskrivljene ženske forme uz pomoć koje je mogao da izrazi svoje strahove i nesigurnost.“¹⁷

Umjetnička djela kubista često su bila složena, s ravninama koje se preklapaju i sijeku, stvarajući dojam višestrukih perspektiva i dinamičnog prikaza predmeta. Kubisti su izazivali tradicionalna poimanja prostora, forme i perspektive, te su istraživali nove načine prikazivanja stvarnosti i izražavanja svoje umjetničke vizije.¹⁸

Slika 4. Maska *Lwalwa*, 1929. drvo, 29 cm

¹⁷ Ibid, str.180

¹⁸ Ibid, str. 180.

2.2. Vrste kubizma

Pokret kubizma je imao dvije ključne faze: analitički kubizam i sintetički kubizam. Od 1912. godine, sintetički kubizam počinje sve više uključivati elemente stvarnosti, čime se ograničava potpuni proces apstrakcije. U kontekstu mode, analitički kubizam izražava se kroz razgradnju tradicionalnih oblika i uzoraka. Dizajneri implementiraju geometrijske linije, čiste boje i složene teksture kako bi oblikovali zanimljive odjevne predmete koji naglašavaju dinamične siluete i volumene. Kontrast između različitih dijelova odjeće doprinosi stvaranju igre svjetla i sjene, dok se koncept fragmentacije i višestrukih perspektiva često koristi u promociji modnih kolekcija, čime se reflektira kubistička estetika.

2.2.1. Analitički kubizam (1907.-1912.)

Analitički kubizam, koji je aktivan od 1908. do 1912. godine, ističe se po tome što dekonstruira objekte na geometrijske fragmente i ponovno ih slaže kako bi naglasio njihovu bit umjesto vanjskog izgleda. U ovom stilu, umjetnici pažljivo analiziraju, fragmentiraju i seciraju predmete kako bi istaknuli osnovne karakteristike. Oštri bridovi dijele volumene ili plohe, a rješavanje problema prostora i volumena često se ostvaruje putem igre svjetlosti i sjene. Klasična perspektiva je odbačena, a umjetnici kubisti preferiraju prikazivanje predmeta onako kako ih razumiju, a ne nužno onako kako ih vide.

Boja u analitičkom kubizmu često je ograničena na plavu, oker i sivu, što rezultira nježnom paletom koja ističe strukturu i formu objekata. Često su stvarali monokromatske ili ograničeno obojene slike, razbijajući predmete na geometrijske oblike i prikazujući ih fragmentiranim pristupom. Pablo Picasso i Georges Braque surađivali su blisko, no njihova djela ponekad su odražavala različite umjetničke pristupe i stilove izražavanja. Picasso je eksperimentirao s više izvora svjetlosti za svaki predmet umjesto s jednim, dok je Braque težio harmoniji i ravnoteži. Obojica su se približavala apstrakciji, ali su zadržavali naznake stvarnog svijeta.¹⁹

¹⁹ Janson, H.W., Janson, Anthony F. *Povijest umjetnosti*, Stanek d.o.o., Varaždin, 2013., str. 790. - 791.

Analitički kubizam obilježio je početnu fazu pokreta, karakteriziran visoko analitičkim i dekonstruktivnim pristupom koji predstavlja početnu fazu kubističkog pokreta, usredotočenog na detaljniju analizu i dekonstrukciju predmeta i prostora.

Umjetnici poput Pabla Picassa i Georges Braquea nastojali su prekinuti s tradicionalnim načinom prikazivanja stvarnosti, predstavljajući objekte kao razlomljene, višedimenzionalne geometrijske oblike. Cilj je bio istražiti različite kutove gledanja unutar jedne kompozicije, stvarajući slojevit i istovremenu percepciju predmeta iz više perspektiva. Ključne značajke analitičkog kubizma uključuju nekoliko bitnih elemenata.

Analitički kubizam obilježio je početnu fazu pokreta, karakteriziran visoko analitičkim i dekonstruktivnim pristupom predstavlja početnu fazu kubističkog pokreta, usredotočenog na detaljniju analizu i dekonstrukciju predmeta i prostora. Umjetnici poput Pabla Picassa i Georges Braquea nastojali su prekinuti s tradicionalnim načinom prikazivanja stvarnosti, predstavljajući objekte kao razlomljene, višedimenzionalne geometrijske oblike. Cilj je bio istražiti različite kutove gledanja unutar jedne kompozicije, stvarajući slojevit i istovremenu percepciju predmeta iz više perspektiva.

Ključne značajke analitičkog kubizma²⁰ nekoliko bitnih elemenata:

- a) **Fragmentacija i višestruka gledišta:** Umjetnici su raščlanjivali predmet na geometrijske oblike poput kocki, valjaka i stošca. Prikazivali su objekte iz više točaka gledišta istovremeno, prikazujući različite aspekte predmeta na jednoj površini.
- b) **Monokromatska ili ograničena paleta boja:** Radovi su često izvedeni u prigušenim tonovima, s naglaskom na nijanse smeđe, sive i crne boje. Ovaj pristup omogućio je zadržavanje fokusa na strukturi i obliku predmeta.
- c) **Suptilne tonske varijacije:** Umjetnici su primjenjivali različite tonove i sjenčanja kako bi stvorili osjećaj dubine i volumena unutar fragmentiranih oblika, doprinoseći trodimenzionalnoj percepciji.

²⁰ <https://moderna-galerija.hr/sto-je-kubizam/> (23.09.2024)

- d) **Naglasak na obliku i strukturi:** Umjetnici su analitički pristupali predmetu, raščlanjivali ga i ponovo sastavljali, naglašavajući osnovne geometrijske strukture i reducirajući oblik na temeljne geometrijske elemente.

2.2.2. Sintetički kubizam (1912.-1914.)

Sintetički ili kolažni kubizam, koji se razvijao od 1912. do 1914. godine, označava napredniju fazu kubističkog pokreta. Sam pojam dolazi od francuske riječi *collage*²¹, koja označava tehniku korištenja različitih materijala, poput izrezaka novina i drugih predmeta, koji su bili zalijepljeni na platno ili papir. Ova faza unosi inovativne elemente u kubistička djela, šireći granice kreativnosti umjetnika. Umjetnici su počeli eksperimentirati s raznovrsnim materijalima kako bi kreirali kompozicije koje sadrže neočekivane elemente i dinamične kolorističke varijacije.²²

Pablo Picasso i Georges Braque isprva su se oslanjali na monokromatske palete radi isticanja strukturalnih elemenata i linija, no s vremenom su počeli uvoditi svjetlije boje, čime su svoja djela dodatno obogatili dekorativnim aspektima. Kolaž se u tom razdoblju afirmirao kao ključna tehnika u stvaranju kubističkih kompozicija, revolucionirajući dotadašnje shvaćanje umjetničkog procesa. Za razliku od analitičkog kubizma, u kojem su umjetnici dekonstruirali predmete na osnovne oblike, sintetički kubizam omogućio je oblikovanje kompozicija kroz slaganje izrezanih dijelova papira. Ovaj pristup otvorio je nove mogućnosti u istraživanju prostora i oblika te omogućio kreiranje izrazito inovativnih umjetničkih formi, koje su unijele svježiju dimenziju u suvremenu umjetničku praksu.

Sintetički kubizam predstavlja značajan korak naprijed u razvoju kubističkog pokreta, slijedeći analitičku fazu i uvodeći nove elemente i tehnike u umjetnička djela:

²¹ **Collage** (franc. kolaž) - je slikarska tehnika koja kombinira različite materijale, poput papira i fotografija, na jednoj površini. Ova metoda stvara slojevite kompozicije i istražuje odnose između elemenata, često korištena u likovnoj umjetnosti i dizajnu. <https://www.enciklopedija.hr/clanak/kolaz> (23.09.2024.)

²² Janson, H.W. Janson, Anthony F. *Povijest umjetnosti*, Stanek d.o.o., Varaždin, 2013., str. 793.

- a) **Kolaž i mješoviti mediji:** Umjetnici su u svoja djela integrirali raznovrsne materijale, poput novinskih isječaka, notnih zapisa, tkanina i drugih pronađenih predmeta. Ovi elementi često su se lijepili na platno, stvarajući efekt kolaža koji doprinosi dinamičnosti i slojevitosti kompozicija. Ovaj pristup otvorio je nove horizonte kreativnog izraza, omogućujući umjetnicima da reinterpretiraju svakodnevne objekte i materijale u kontekstu umjetničkog stvaralaštva.
- b) **Upotreba šablona i šablonskih slova:** U svojim kompozicijama, umjetnici su počeli integrirati šablonska slova, riječi i brojeve, čime su obogatili svoja djela tekstualnim elementima. Ova tehnika ne samo da proširuje granice vizualnog izraza, već omogućuje dodatnu komunikaciju s promatračem, stvarajući višeslojne poruke unutar umjetničkog djela.
- c) **Svjetlije boje i ukrasni elementi:** Umjetničke slike postale su živopisnije uvođenjem svjetlijih boja i ukrasnih uzoraka. Ovaj pomak prema više dekorativnoj estetici imao je za cilj reintegrirati elemente stvarnosti i reprezentacije u umjetnička djela, čime su stvoreni bogatiji vizualni doživljaji. Umjetnici su nastojali postići ravnotežu između apstraktnih koncepcija i stvarnog svijeta, dodatno obogaćujući svoju umjetničku praksu.
- d) **Razigrano eksperimentiranje:** Umjetnici su se usredotočili na istraživanje razigranih i maštovitih kompozicija, često integrirajući svakodnevne predmete i elemente popularne kulture u svoj rad. Ova praksa ne samo da je obogatila njihovu umjetnost, već je i reflektirala suvremene društvene kontekste, čineći djela relevantnijima i pristupačnijima široj publici. Takvo eksperimentiranje oslikava inovativni duh doba i nastojanje umjetnika da premoste granicu između umjetnosti i svakodnevnog života.

Važno je istaknuti da razlika između analitičkog i sintetičkog kubizma ne mora uvijek biti jasno definirana, a neka umjetnička djela mogu istovremeno prikazivati karakteristike iz obiju faza. Također, pojedini umjetnici unutar kubističkog pokreta mogli su pristupiti svom radu na različite načine, što rezultira varijacijama unutar svake od ovih faza.

Ova raznolikost interpretacija i pristupa dodatno obogaćuje kompleksnost kubizma kao umjetničkog pokreta, naglašavajući njegovu sposobnost da se prilagodi i evoluirala kroz različite kreativne okvire. Varijacije unutar umjetničkih djela ne samo da obogaćuju umjetnički izraz, već i omogućuju dublje razumijevanje kubističkih koncepata i njihova

utjecaja na razvoj moderne umjetnosti. Na taj način, kubizam se pokazuje kao dinamičan i višeslojan pokret koji izaziva konvencionalna shvaćanja umjetnosti te proširuje horizonte percepcije stvarnosti.²³

Kubizam je imao značajan utjecaj na razvoj moderne umjetnosti, oblikujući kasnije umjetničke pokrete kao što su futurizam, dadaizam i konstruktivizam. Njegova istraživanja višestrukih perspektiva, fragmentacije, forme i prostora otvorila su nove smjerove u umjetničkom istraživanju, potičući stvaranje apstraktnih i eksperimentalnih djela koja su obilježila značajan dio umjetnosti 20. stoljeća.

U kontekstu mode, sintetički i kolažni kubizam manifestiraju se kroz upotrebu geometrijskih oblika, oštih linija i kontrastnih boja. Ovi elementi mogu se integrirati u kreiranje odjevnih predmeta, modnih dodataka te uzoraka tkanina, čime se dodatno obogaćuje vizualni jezik i estetika modnog izraza.

2.3. Poliperspektiva - revolucionarni pristup u prikazivanju prostora

Na prijelazu u 20. stoljeće, umjetnici, posebice kubisti, uveli su revolucionarni pristup u rješavanju prostornih problema unutar slikarstva. Umjesto da objekte prikazuju iz jedne jedine točke gledišta, započeli su s primjenom višestrukih perspektiva. Ova inovativna tehnika prostornog prikaza, koja se naziva poliperspektiva, omogućila je umjetnicima da multipliciraju perspektive i stvore novi način percepcije prostora, čime su prekinuli s tradicionalnim metodama promatranja temeljenim na jednoj točki gledišta.

U okviru poliperspektive, svi objekti prikazani su istovremeno iz više različitih kutova, čime se postiže složeniji i dinamičniji prikaz stvarnosti. Ovaj pristup reflektira ideju iz Einsteinove teorije relativnosti, koja sugerira da su sva stajališta važna i točna, te da prostor i vrijeme čine jedinstvenu kategoriju. Primjena poliperspektive podrazumijeva

²³ <https://moderna-galerija.hr/sto-je-kubizam/> (14.09.2024.)

razlaganje objekata na geometrijske oblike, omogućujući umjetnicima da ih prikažu iz više perspektiva simultano.²⁴

Ovaj koncept znači da umjetnici ne prikazuju objekte s jednog statičnog stajališta, već ih razlažu na geometrijske oblike i prikazuju s više perspektiva istovremeno. Time se postiže osjećaj dinamičnosti i raznolikosti u prikazivanju predmeta ili scene. Pablo Picasso često je koristio poliperspektivu u svojim djelima, posebno u portretima. U njegovim portretima možemo vidjeti lica koja su istovremeno prikazana s različitih strana, poput profila i *en face*, pri čemu su sve te perspektive jednako važne.²⁵

Slika 5. Pablo Picasso, *Žena koja plače*, 1937., ulje na platnu, 60 x 49 cm

²⁴ Troy, NJ. *Couture culture: A study in modern art and Fashion*. The MIT Press, 2003., str. 384-389.

²⁵ Ivančević, R. *Perspektive* Zagreb, Školska knjiga, 1996., str. 251.

Slika 6. Pablo Picasso, *Portret od Dore Maar*, 1937., ulje na platnu, 92 cm × 65 cm

U analizi radova Pabla Picassa, posebno se ističe djelo *Portret od Dore Maar* iz 1937. godine, u kojem se primjećuje uporaba boja i linija za isticanje različitih perspektiva. Ova tehnika, koja se često koristi i u kubističkim mrtvim prirodama, omogućuje prikazivanje predmeta iz više gledišta istovremeno. Primjerice, u Picassovoj *Mrtvoj prirodi* iz 1922. godine, neki su predmeti prikazani iz gornje perspektive, dok su drugi reprezentirani sprijeda ili sa strane.

Važno je napomenuti da poliperspektiva nije inovacija, već se koristi već od antičkih vremena, posebno u starom egipatskom slikarstvu. U tom kontekstu, ljudski likovi često su prikazivani kombinacijom profila i *en face*²⁶, dok su dijelovi tijela, kao što su stopala,

²⁶ **en face** (franc. u lice, nasuprot, sučelice) - pojam koji znači sprijeda, gledano sprijeda, oči u oči. Izraz se najčešće upotrebljava u fotografskom obrtu ili u slikarstvu (kod portretiranja).

<https://enciklopedija.hr/clanak/en-face> (23.09.2024.)

prikazani sa strane, što se može smatrati sličnim pristupu koji se primjenjivao u slikarstvu drevnog Egipta.

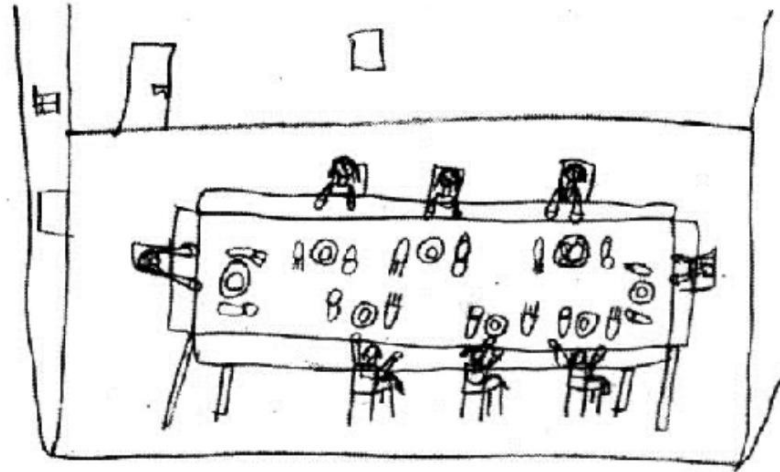
Slika 7. Knjiga mrtvih pisara Hunefera, vaganje srca , 19.dinastija, 1292. pr. Kr.

Egipatsko slikarstvo poznato je po svojoj dvodimenzionalnoj plošnošću i strogo definiranim kanonima, a dijeli zanimljive sličnosti s kubizmom kroz ignoriranje tradicionalne perspektive. Oba stila nude alternativne načine reprezentacije stvarnosti, fokusirajući se na simboliku i višestruke perspektive. Ljudski likovi u egipatskom slikarstvu prikazani su kroz stroga kanonska pravila, gdje su glava i noge predstavljeni u profilu, dok su trup i oči prikazani sprijeda. Ova prikazivanja naglašavaju simboličku hijerarhiju, dok kubizam koristi fragmentaciju i višestruke perspektive, stvarajući tako različite pristupe reprezentaciji ljudske forme i omogućujući dublje razumijevanje kompleksnosti identiteta.

Takva stilizacija odražava egipatsku težnju za vječnošću i nepromjenjivošću. Egipatska umjetnost nije imala za cilj prikazivanje svakodnevnog života u realističnoj prostornoj perspektivi; svaki prikaz bio je sredstvo za osiguranje trajnog i vječnog odraza stvarnosti i božanskog poretka.

Osim umjetnika, primjetno je da i djeca spontano koriste poliperspektivu u svojim crtežima, što dodatno ukazuje na univerzalnost ove tehnike. Poliperspektiva se manifestira kao način prikazivanja prostora kod djece, gdje dijete može istodobno prikazati dijelove prostora s različitih strana i iz različitih kutova gledanja. Na istom prikazu mogu se pojaviti objekti gledani odozgo, ali i oni prikazani sa strane ili frontalno.

Ova sposobnost prikazuje inherentnu kreativnost i intuiciju u pristupu oblikovanju prostora, što dodatno naglašava važnost poliperspektive kao sredstva izražavanja u umjetnosti.

Slika 8. Dječji crtež prikaz poliperspektive

2.4. Elementi kubizma u modnome svijetu

Moda 1920-ih godina ne samo da je pratila suvremene umjetničke pokrete poput kubizma, već je postala živa refleksija njihove estetike i filozofije. U tom razdoblju, moda je dostigla razinu likovne umjetnosti i arhitekture, težila je biti „moderna“ na način koji je odražavao duh vremena i potrebe novog društva. Ženska moda 1920-ih godina bila je revolucionarna u mnogim aspektima, posebno u pogledu siluete. Umjesto tradicionalnih i ograničavajućih korzeta koji su dominirali prethodnim desetljećima, modne kreacije tog razdoblja prihvaćale su slobodniju i ravniju siluetu.²⁷

Minimalno naglašene grudi i slobodno padajući materijali odražavali su suptilnu simetriju i geometrijsku ravnotežu koja je bila karakteristična za kubističke linije i površine. Kubizam, kao umjetnički stil moderne umjetnosti koji je nastao u Francuskoj od 1907. do 1911. godine, imao je snažan utjecaj na modnu estetiku 1920-ih. Smatran jednim od

²⁷ Cvitan-Černelić, M. Barlett, D. Vladislavić, AT. *Moda povijest, sociologija i teorija mode*. Zagreb, Školska knjiga, 2002., str. 372.

najutjecajnijih umjetničkih pokreta 20. stoljeća, kubizam je pojednostavio oblike do apstraktnih kocki, razbijajući i analizirajući ih kako bi stvorio nove konstrukcije.

Ovaj inovativni pristup omogućio je umjetnicima da prikažu objekte iz više perspektiva istovremeno, redefiniirajući način na koji doživljavamo umjetnost. Eksperimentalna i inovativna metoda stvaranja umjetnosti inspirirala je modne dizajnere da razmišljaju izvan tradicionalnih okvira te eksperimentiraju s novim siluetama i materijalima. Ova sinergija između umjetnosti i mode rezultirala je stvaranjem jedinstvenih i progresivnih modnih izričaja, koji su odražavali društvene promjene i želju za slobodom i individualnošću.

Stoga, moda 1920-ih godina nije bila samo odraz kubističke estetike već je bila aktivni sudionik u prenošenju kubističkih načela u svakodnevni život. Kroz svoju transformaciju siluete i eksperimentiranje s oblicima i materijalima, moda je postala vizualni prikaz modernosti i inovacije. Kubizam nije samo bio umjetnost na platnu; bio je to način gledanja na svijet i oblikovanja novih identiteta, kako u umjetnosti, tako i u modi.

Kubizam se karakterizira ravnim linijama, neodređenim prostorom i pretvaranjem nepravilnih oblika u geometrijske. Na platnima Pabla Picassa, osnivača kubizma, prikazi žena u *couture* odjeći odražavaju ekstravagantne oblike odjeće dizajnerice Coco Chanel i boje koje se stapaju sa slikovnim prikazom umjetnika. Međutim, moda 1920-ih godina predstavljala je radikalno drugačiji pristup, odbacujući ornamente i usvajajući čiste, jednostavne oblike u skladu s modernističkim duhom.

Kao jedna od ključnih protagonistica tog vremena, Coco Chanel je izvršila značajan preokret u modnoj industriji stvarajući odjeću koja je bila inspirirana muškim krojevima. Ovaj potez bio je u skladu s dominantnim trendovima vremena prema minimalističkim formama. Chanel nije bila jedina dizajnerica koja je radila s jednostavnim oblicima i crpila inspiraciju iz muške odjeće. Ipak Coco Chanel je uspjela pretvoriti taj koncept u svoj prepoznatljiv stil, ističajući se među mnogim drugim dizajnerima koji su slijedili slične principe. Ova ključna promjena u modnoj industriji nije samo odražavala promjene

u modi, već je i odražavala širi društveni preokret prema jednostavnosti, funkcionalnosti i emancipaciji žena.²⁸

Primjerice, dizajneri mogu koristiti kombinaciju boja i uzoraka kako bi stvorili iluziju prostora i volumena na odjeći, što je karakteristično za kubistički stil. Također, kolažni pristup može se primijeniti kroz kombiniranje različitih tekstura, materijala i uzoraka kako bi se stvorio dinamičan i slojevit izgled. Osim toga inspiracija kubizma možemo vidjeti i u dizajnu modnih dodataka poput torbi, cipela ili nakita, gdje geometrijski oblici i apstraktne forme mogu dominirati.

Inspirirana pretkubističkom fazom i analitičkim kubizmom Coco Chanel iz razdoblja od 1906. do 1912. godine, često je koristila neutralne boje poput crne, bijele, sive i tonova bež. U modi, analitički kubizam manifestira se kroz kreativno razbijanje tradicionalnih oblika i konvencionalnih uzoraka. Dizajneri koriste geometrijske linije, oblike i teksture kako bi stvorili vizualno intrigantne predmete odjeće. Ovo može uključivati upotrebu kontrastnih boja, tekstilnih uzoraka i složenih geometrijskih detalja. Jedan od ključnih elemenata analitičkog kubizma u modi je naglasak na odjevne siluete. Prilikom kreiranja odjeće, dizajneri pažljivo biraju tkanine i krojeve kako bi postigli dinamične siluete i volumene, inspirirane fragmentiranom estetikom kubizma. Složeni krojevi, presijecanje linija i neobične proporcije oživljavaju kubistički stil kroz geometrijske oblike i višestruke perspektive.

Osim toga, naglasak je i na kontrastima između različitih dijelova odjeće, stvarajući igru svjetla i sjene koja podsjeća na kubističke kompozicije. Analitički kubizam također može utjecati na način na koji se predstavljaju i promoviraju modne kolekcije. Dizajneri mogu koristiti koncept fragmentacije i višestrukih perspektiva u svojim kampanjama i revijama kako bi stvorili vizualno intrigantne prikaze odjevnih predmeta. Ovo može uključivati upotrebu različitih kutova, odrezanih slika i složenih kompozicija koje reflektiraju kubističku estetiku.

²⁸ Cattani, G. Colucci, M. Ferriani, S. *From the Margins to the Core of Haute Couture. The Entrepreneurial Journey of Coco Chanel*, Enterprise & Society, 2023., str. 546. - 588.

Danas, mnogi modni dizajneri nalaze inspiraciju u kombinaciji geometrijskih oblika i hrabrih paleta boja koje su karakteristične za sintetički kubizam. Kubizam se u modi može očitovati kroz apstraktne i živopisne uzorke, često prepoznatljive po kubističkom stilu. Dizajneri eksperimentiraju s nekonvencionalnim siluetama i drugim elementima inspiriranim kubizmom, primjenjujući ih na odjevne predmete kao što su kaputi, jakne i suknje.

Primjerice, uzorci materijala koji prikazuju fragmentirane i preklapljene siluete lica ili druge motive inspirirane kubizmom mogu se koristiti na odjeći. Također, linije i geometrijski oblici mogu se upotrijebiti kako bi se postigla dinamična tekstura i oblik na odjeći. Umjesto klasičnih oblika odjevnih predmeta, moda je prošla kroz niz promjena kroz različite faze, s novim elementima koji su postali ključni za dizajn. Ti segmenti čine odjeću kompleksnijom, izazivajući promatrača da promatra širok spektar fragmenata, što odražava kubistički pristup razbijanju forme i perspektive. Osim toga, kubisti su uveli tehniku kolaža, što je dodatno obogatilo modnu estetiku tog razdoblja. Kolaž nije bio samo tehnika spajanja različitih materijala i tekstura, već je imao dublje značenje. On je isticao kako površina nije samo nositelj sadržaja, već ima i likovna svojstva, poput složenosti tkanja ili nizanja slova i redaka.²⁹

Stoga, moda 1920-ih godina nije bila samo odraz kubističke estetike te je bila aktivni sudionik u prenošenju kubističkih načela u svakodnevni život. Kroz svoju transformaciju siluete i eksperimentiranje s oblicima i materijalima, moda je postala vizualni prikaz modernosti i inovacije. Kubizam nije samo bio umjetnost na platnu već je to bio način gledanja na svijet i oblikovanja novih identiteta, kako u umjetnosti, tako i u modi. Kubizam se karakterizira ravnim linijama, neodređenim prostorom i pretvaranjem nepravilnih oblika u geometrijske.

Na platnima Pabla Picassa, osnivača kubizma, prikazi žena u *couture* odjeći odražavaju transformaciju tradicionalne ljepote i oblika kroz prizmu kubističke fragmentacije. Oni prikazuju razbijanje konvencionalnih proporcija i istraživanje višestrukih perspektiva,

²⁹ Labelle, J. *Fashion and architecture: thinking outside the body: a discourse with Coco Chanel and Roland Barthes* [Doctoral dissertation], Carleton University, 2010.

<https://repository.library.carleton.ca/concern/etds/dj52w526z> (06.07.2024.)

sugerirajući složenost ljudske figure i mode. Ovakvi prikazi odražavaju modernost, dinamiku i apstraktne koncepte ljepote, oblikujući modu na način koji ističe geometriju, volumene i inovativnost u dizajnu.

Coco Chanel je usvojila jednostavnost i funkcionalnost, koristeći geometrijske uzorke i čiste linije. Njezini su odjevni predmeti, posebno mali crni sako i kostimi, prikazivali suzdržanu eleganciju i utjecaj kubizma u modnom izražavanju. Dizajneri poput Yves Saint Laurenta i Issey Miyakea također su kasnije uveli kubističke elemente u svojim kreacijama, primjerice kroz trodimenzionalizaciju odjevnih predmeta.³⁰

Haljine dizajnera poput Madeleine Vionnet i Coco Chanel odražavaju kubističke principe, prikazujući dezintegraciju forme haljine i stvarajući fragmentaciju u perspektivi. Coco Chanel blisko je surađivala s Pablom Picassom i njegovom suprugom Olgom Picasso. Zajedno su pripremali scenografiju i kostime za modernu adaptaciju *Antigone* koja je izvedena u Parizu 1922. godine. U svojim kreacijama, Coco Chanel naglasila je estetiku kolaža koristeći geometrijske oblike, od siluete do detalja na odjeći.³¹

Madeleine Vionnet istaknula se svojom velikom zainteresiranošću za umjetnost, što je jasno vidljivo u njezinim kreacijama. U njenom radu primjećuje se snažan utjecaj japanske umjetnosti, što se očituje u njezinom pristupu uzorcima i krojevima. Također, Vionnet je bila otvorena prema novim umjetničkim pravcima i stilovima 20. stoljeća, poput futurizma i kubizma, te je uspjela prenijeti njihovu suštinsku estetiku u svijet mode. Njezin stil utemeljen je na geometrijskim oblicima, koji su postali njezin zaštitni znak i simbol njezine revolucionarne interpretacije ženske odjeće.

³⁰ <https://koreascience.kr/article/JAKO201313363798997.pdf> str. 36, 211-214. (14.09.2024.)

³¹ Cattani, G. Colucci, M. Ferriani, S. *From the Margins to the Core of Haute Couture: The Entrepreneurial Journey of Coco Chanel*. Enterprise & Society 2023., str. 546. - 588.

Slika 9. Madeleine Vionnet, *Haljina iz 1926. - 1927.*, Cincinnati Art Museum Cincinnati, Sjedinjene Američke Države

Madeleine Vionnet je, osim po svojem jedinstvenom pristupu modi, također je poznata i po tehnici dijagonalnog rezanja tkanine tzv. „kosi rez” ili *bias cut*³² kako bi se postigla veća rastezljivost materijala. Madeleine Vionnet bila je jedna od najvažnijih kreatorica visoke mode u povijesti, poznata po inovativnim tehnikama krojenja i radikalnom pristupu izradi odjeće. Najpoznatija je po usavršavanju kosog kroja, koji se temelji na rezanju tkanine pod kutom od 45 stupnjeva u odnosu na smjer vlakana. Ova metoda omogućila je da odjevni predmeti slobodno padaju i prilagođavaju se prirodnim konturama tijela, naglašavajući žensku figuru na način dotad neviđen.

³² **bais cut** (kosi rez) - u modi označava asimetrične rezove koji stvaraju dinamičan i neuredan izgled, dodajući slojevitost i teksturu odjeći te omogućavajući kreativno izražavanje.

Za razliku od tradicionalnih metoda krojenja, koje su se oslanjale na dvodimenzionalne skice i složene šavove kako bi se tkanina prilagodila tijelu, Vionnet je radila izravno na modelima, omatajući tkaninu oko trodimenzionalnih oblika. Time je postizala elegantan i fluidan odjevni oblik koji nije zahtijevao dodatne konstrukcijske elemente poput gumba ili kopči. Većina njezinih haljina mogla se jednostavno navući preko glave, čineći ih praktičnima i jednostavnima za nošenje, a istovremeno zadržavajući luksuznu estetiku.

Njezina večernja haljina iz kasnih 1920-ih, izrađena od svilenog baršuna u tamnozelenoj i svijetlozelenoj boji, izvrstan je primjer upotrebe kosog kroja. Haljina je konstruirana tako da se suptilno prilagođava tijelu, s kontrastnim trokutima boja koji se spajaju ispod struka, stvarajući vizualno zanimljiv efekt. Steznik je izrađen iz jednog komada tkanine koji slobodno pada niz leđa, dok su suknja i dodatak u obliku marame izrađeni od samo tri velika pravokutna komada baršuna. Ovakva jednostavnost krojenja, uz istovremenu sofisticiranost i fluidnost, definira Vionnetin rad i utjecaj na modu, osobito tijekom 1930-ih godina. Vionnet je svojim radom ne samo redefinirala modni dizajn, već je unijela novu razinu funkcionalnosti i estetike u odjevne predmete, čime je zauvijek promijenila svijet visoke mode.³³

Haljina savršeno demonstrira upotrebu kosog kroja i asimetričnih oblika, što može biti povezano s kubizmom. Kao što kubizam fragmentira i reinterpreтира forme kroz višestruke perspektive, Vionnet koristi kontrastne trokute boja i jednostavne pravokutne komade tkanine za stvaranje vizualno zanimljivih elemenata koji se spajaju ispod struka. Ova kombinacija fluidnosti i geometrijskih oblika odražava umjetnički duh kubizma, istovremeno redefinirajući modni dizajn i unoseći novu razinu funkcionalnosti i estetike u odjevne predmete. Vionnet je, poput kubističkih umjetnika, stvorila složene vizualne efekte kroz jednostavne komponente, čime je zauvijek promijenila svijet visoke mode.

Dizajneri poput Paula Poireta, Madeleine Vionnet i Gabrielle "Coco" Chanel našli su inspiraciju u kubizmu. Paul Poiret je bio pionir uvođenja volumena i slobode u modni dizajn, odbacivši krute korzete, što je rezultiralo kreacijama poput njegovih haremskih

³³<https://artsandculture.google.com/asset/dress-madeleine-vionnet-french-b-1876-d-circa-1975/LgGF9bHigZGO5w> (14.09.2024.)

hlača iz 1912. godine, koje su geometrijski oblikovane. Madeleine Vionnet, poznata po korištenju kosog kroja, koristila je trodimenzionalni pristup u odijevanju, te je stvorila odjevne predmete koji su se savršeno prilagođavali ženskom tijelu, što je također odraz kubističkih ideja dekonstrukcije forme.

Danas, mnogi modni dizajneri nalaze inspiraciju u kombinaciji geometrijskih oblika i hrabrih paleta boja koje su karakteristične za sintetički kubizam. Kubizam se u modi može očitovati kroz apstraktne i živopisne uzorke, često prepoznatljive po kubističkom stilu. Dizajneri eksperimentiraju s nekonvencionalnim siluetama i drugim elementima inspiriranim kubizmom, primjenjujući ih na odjevne predmete kao što su kaputi, jakne i suknje.

Kubisti su uveli tehniku kolaža, što je dodatno obogatilo modnu estetiku tog razdoblja. Kolaž nije bio samo tehnika spajanja različitih materijala i tekstura, već je imao dublje značenje. U modi, kubizam je usvojio istu fragmentaciju oblika koju je razvijao u slikarstvu, kiparstvu i kolažu. Umjesto tradicionalnih silueta iz Belle Époque, kubizam je donio neovisni i novi pogled, razmatrajući dinamiku vremena i prostora čime je odražavao promjenjivost modernog života. Geometrija se manifestira u modi kroz uzorke na odjeći i krojeve, često skrivena u načinu konstrukcije odjeće. Pravilni geometrijski motivi su tradicionalni u dekoraciji odjeće i nakita, a procvat geometrijskih motiva u modi nastupio je nakon Prvog svjetskog rata, posebno pod utjecajem kubizma. Škola Bauhaus također je doprinijela popularizaciji geometrijskih oblika u dizajnu tekstila, a ti motivi ostaju popularni i u suvremenoj modi.³⁴

Sonia Delaunay, ukrajinsko-francuska umjetnica, slikarica i dizajnerica tekstila i odjeće, njezin je rad bio primjer primjene geometrije na tekstu u periodu između dva svjetska rata. Na sljedećim slikama možemo vidjeti primjere geometrijskih uzoraka na odjevnim predmetima autorice Sonie Delaunay. (Slika 10.)

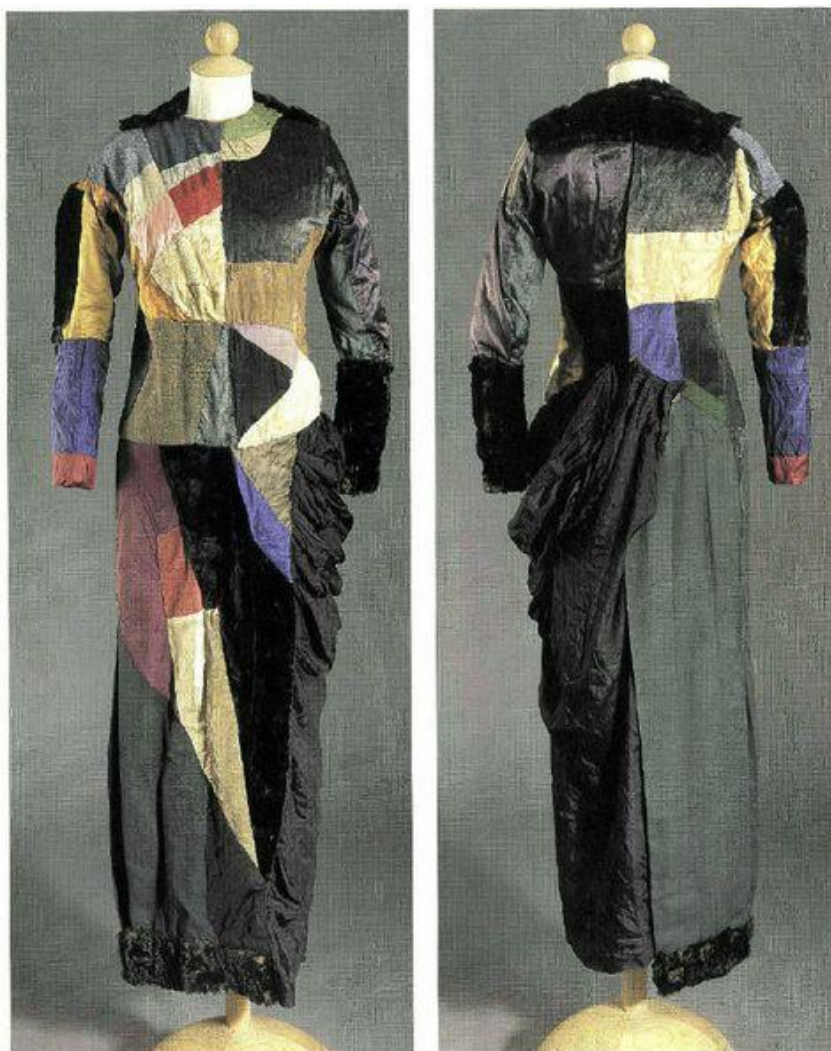
³⁴ Galović, M. *Moda - zastiranje i otkrivanje*. Zagreb, Naklada Jesenski i Turk, 2001., str. 111.-112.

Sonia Delaunay bila je ključna figura u razvoju simultanizma, umjetničkog pokreta koji je nastao kao odgovor na kubizam, a istovremeno je utjecao na različite umjetničke discipline, uključujući modu i dizajn. Simultanizam, koji je Delaunay zajedno s mužem Robertom Delaunayem razvila, naglašava upotrebu boje i oblikovanja u stvaranju dinamičnih i emocionalnih kompozicija.

U kontekstu utjecaja kubizma, Delaunay je preuzela ideje o fragmentaciji i geometrijskim oblicima, ali je dodatno naglasila dinamiku boje i pokreta. Umjesto da se fokusira samo na strukturu, kao što je to činila većina kubista, Delaunay je koristila boje u interakciji, stvarajući vizualne efekte koji su odražavali suvremeni život i energiju urbanog prostora. Njezina djela, uključujući slike i tekstilne uzorke, često su kombinirala apstraktne oblike s vibrirajućim, kontrastnim bojama koje su pozivale na emocionalnu reakciju.³⁵

Jedan od najpoznatijih primjera Delaunayinog rada je njezina serija slika *Pronađena energija*, gdje se boje i oblici međusobno prožimaju, stvarajući dojam pokreta i simultanosti. Njezina haljina *Simultaneous Dress (Slika 10.)* je još jedan važan primjer, gdje je primijenila svoje umjetničke principe u modnom dizajnu, kombinirajući boje i uzorke koji su se međusobno nadopunjavali.

³⁵ <https://www.theartstory.org/artist/delaunay-sonia/> (23.09.2024.)

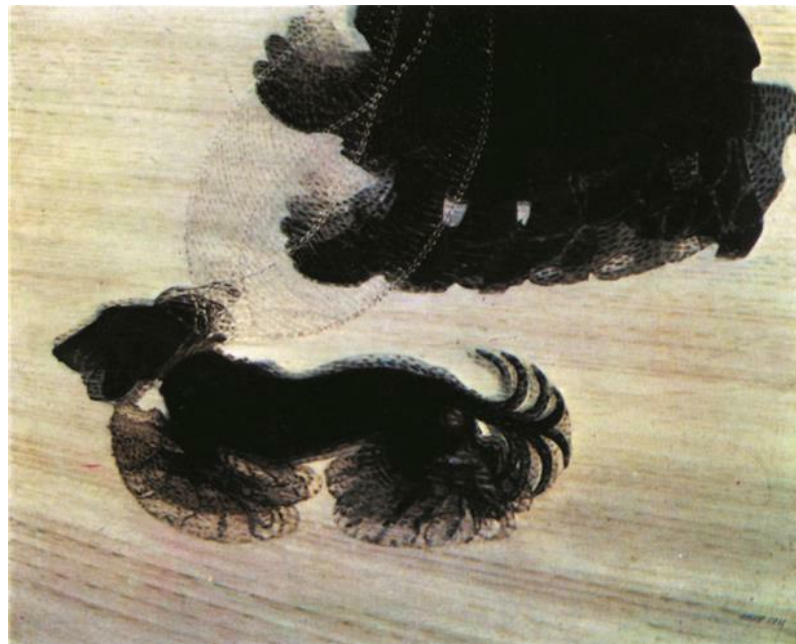
Slika 10. Sonia Delaunay, *Simultaneous Dress*, 1913.

Sonia Delaunay proširila je svoju strast za istraživanjem načina na koji se međusobno djeluju komplementarne boje jedna primarna i jedna sekundarna izvan konteksta vizualne umjetnosti, hrabro primjenjujući ovu izražajnu tehniku u područjima koja prije nisu bila poznata za umjetničko istraživanje, kao što su moda i uređenje interijera. Izgradila je uspješnu karijeru dizajnirajući razne predmete, uključujući haljine, vozačke kape, kupaće kostime, cipele i marame. Ova haljina je posebno važna jer je jedan od najranijih primjera njezinih jedinstvenih "*simultanih*" haljina, koja prikazuje njezinu sposobnost spajanja umjetnosti i funkcionalnosti kroz živopisne boje i dinamične uzorke.

Kroz svoj rad, Sonia Delaunay je uspješno spojila kubističke elemente s dinamičnom upotrebom boje, stvarajući jedinstven izraz simultanizma koji je utjecao na razvoj moderne umjetnosti i dizajna, a njen doprinos ostaje značajan do danas.

Giacomo Balla bio je istaknuti talijanski umjetnik koji je značajno pridonio kubizmu, ali je također bio jedan od ključnih predstavnika futurizma. Njegov rad kombinira elemente oba pokreta, često koristeći dinamične oblike i pokret kako bi stvorio osjećaj brzine i energije. U kubizmu, Balla se usredotočio na fragmentaciju oblika i prikazivanje više perspektiva istovremeno.

Njegova djela često uključuju geometrijske oblike i jarke boje, što se može vidjeti u slikama poput *Dinamika psa na povodcu* (1912.), gdje prikazuje pokret kroz razbijene forme i linije. On je također istraživao koncept svjetlosti i kretanja, što je dodatno obogaćivalo njegov kubistički izraz. Njegova sposobnost kombiniranja kubističkih principa s futurističkim motivima učinila ga je važnom figurom u razvoju modernog slikarstva.

Slika 11. Giacomo Balla, *Dinamika psa na povodcu*, 1912., ulje na platnu, 91 x 110 cm

Ovo djelo prikazuje psa kako se kreće, koristeći fragmentirane oblike i dinamične linije koje dočaravaju kretanje. Svjetlost i sjena igraju ključnu ulogu u stvaranju osjećaja brzine.

Poliperspektiva je ključan element u kubizmu, a njezina uporaba pruža zanimljiv kontrast futurističkim pristupima, kao što je onaj koji je koristio Giacomo Balla u dizajniranju futurističkog odijela. Oba pokreta koriste slične tehnike fragmentacije i apstrakcije, no s različitim ciljevima i efektima. Poliperspektiva u kubizmu, kojeg su predvodili Pablo Picasso i Georges Braque, uvodi poliperspektivu kao način prikazivanja objekta iz više kutova istovremeno.

Umjesto jednog fiksnog stajališta, umjetnici nastoje obuhvatiti cijeli objekt kroz simultano prikazivanje različitih perspektiva. Ovaj pristup omogućuje dublje istraživanje složenosti percepcije i strukture objekta. Na kubističkim slikama lica i objekti često su fragmentirani, s dijelovima prikazanim iz različitih kutova, čime se stvara dojam da gledamo objekt iz više smjerova odjednom. Takav način prikaza reflektira analitičku narav kubizma, koji želi istražiti ne samo kako stvari izgledaju nego i kako ih doživljavamo.

Poliperspektiva u futurizmu poput Giacoma Balle i Umberta Boccionija, koriste drugačiji pristup višestrukim perspektivama. Njihov je fokus na prikazivanju pokreta i dinamike, s posebnim naglaskom na brzinu i tehnološki napredak modernog svijeta. Dok kubisti koriste poliperspektivu za istraživanje statičkog prostora, futuristi koriste više prikaza objekta kako bi naglasili kontinuirano gibanje kroz vrijeme. Primjerice, u Ballaovom radu *Dinamizam psa na povodcu*, višestruki prikazi nogu i povodca stvaraju dojam kretanja kroz prostor. Ova tehnika futuristima omogućuje prikaz neprekidnog toka energije, gdje su oblici i linije dizajnirani da prate pravac kretanja.³⁶

Giacoma Balle je svoje principe prenio i na dizajn, posebno u svom *Futurističkom odijelu*.³⁷ Ovdje su boje, uzorci i linije usklađeni s dinamikom tijela u pokretu, stvarajući vizualni efekt koji prati energiju i kretanje nositelja. Dok kubistička poliperspektiva razlaže objekte kako bi otkrila njihovu unutarnju strukturu, futuristička estetika naglašava pokret i dinamiku, čime odražava modernu tehnološku energiju. Dok oba pokreta koriste višestruke perspektive, kubizam i futurizam razlikuju se u svrsi tih tehnika.

³⁶ Belli, Giacomo. *Teorija poliperspektive*. Milano Edizioni d'Arte, 1975., str. 45-67.

³⁷https://www.academia.edu/1935534/Ara_H_Merjian_A_Future_by_Design_Giacomo_balla_and_the_Domestication_of_Transcendence str. 126 (23.09.2024.)

Kubistička poliperspektiva istražuje prostor i strukturu, naglašavajući analitičko promišljanje, dok futuristička verzija ističe kretanje i energiju suvremenog života. Dok kubizam nastoji prikazati cjelovitost objekta kroz simultano prikazivanje više aspekata, futurizam se fokusira na neprekidno gibanje i brzinu kroz prostor i vrijeme.

Slika 12. Giacomo Balla, *Futurističko odjelo*, 1918., 150 x 60 cm

2.5. Utjecaj kubizma na suvremeni modni dizajn

Utjecaj kubizma na modu u 20. stoljeću bio je iznimno značajan, jer su moderna umjetnost i moda, iako različitih disciplina, dijelile zajedničku težnju prema inovaciji unutar svojih kreativnih svjetova. Kubizam, koji je postao temelj moderne umjetnosti, snažno je utjecao na suvremenu modu u razdoblju prelaska iz tradicionalne odjeće ka

modernizmu. Može se reći da je kubizam pomogao uspostaviti određene sličnosti između suvremene mode i umjetnosti.

U prvoj polovici 20. stoljeća, moda se usmjerila prema funkcionalizmu, pri čemu su se eksperimentirale ravne linije siluete, čime se težilo naglašavanju prirodne ljepote tijela, a to je ostavilo dubok trag na dizajnu odjeće. Moda se, pod utjecajem funkcionalizma, razvijala prema racionalnim odjevnim stilovima, čime se postupno učvrstio moderni stil. Dizajn pod utjecajem kubizma naglašavao je jednostavnost, racionalnost i strukturalnu funkcionalnost, težio je jasnoći boja i geometrijskim uzorcima, te se temeljio na jednostavnim siluetama. Ovi elementi odražavali su estetsku jednostavnost i geometrijsku jasnoću kubizma, udaljavajući se od prekomjernih ukrasa Art Nouveau stila, oblikovanog poput S-krivulje³⁸, te su uveli siluete u obliku valjaka, naglašavajući jednostavne oblike.

Yves Saint Laurent je 1988. godine u svojoj kolekciji za proljeće/ljeto predstavio temu kubizma, što je izazvalo veliku pozornost. Oblikovao je modnu kolekciju s motivima inspiriranim djelima velikana kubizma, Braque i Picassa, predstavljajući odjeću ukrašenu preciznim, trodimenzionalnim uzorcima njihovih slika. Utjecaj kubizma na modu nije bio vidljiv samo kroz elemente jednostavnosti, funkcionalnosti i geometrijskih oblika, već je također utjecao na dublju potragu za unutarnjim aspektima mode, slično kao što je kubizam kroz dekompoziciju i rekonstrukciju predmeta tražio njihovu suštinu. Estetske karakteristike kubizma pružile su novi smjer u suvremenom modnom dizajnu.³⁹

Kubizam u modi koristi formativne karakteristike kubističkog slikarstva poput geometrijskih oblika, fragmentacije, i dekonstrukcije objekata. Ova estetika je prepoznatljiva po jednostavnim, čistim linijama i upotrebi boja poput crne, sive i smeđe.

³⁸ **S-krivulja** -u modi predstavlja zakrivljeni oblik odjeće koji ističe obline tijela, stvarajući elegantne, fluidne linije koje dodaju dinamičnost i vizualnu privlačnost dizajnu, čime se stvara suvremeni i atraktivan izgled.

³⁹Choi, Y. Choi, J. *Studija o kubističkom modnom stilu koji se pojavljuje u modernoj modi: usredotočena na kolekciju S/S-2013 S/S Paris za 2010./S/S*. Journal of Fashion Business, 2014.
<https://koreascience.kr/article/JAKO201421153788394.pdf>, str.19 (14.09.2024.)

Kubistički dizajn često uključuje preklapanje i trodimenzionalnost, čime se stvara vizualni efekt dubine i perspektive.

Kolekcija Viktor & Rolf *Haute Abstraction* za jesen/zimu 2024./2025. visoke mode posebno se oslanja na njihovu poznatu kolekciju iz jeseni/zime 1998. godine, *Atomic Bomb*, što je naglašeno na službenoj pozivnici. Tijekom posljednjih dvadeset i šest godina, njihova silueta dodatno se razvijala i postala još apstraktnija. U ovoj kolekciji, ljudsko tijelo isprepliće se s trodimenzionalnim geometrijskim oblicima poput kocki, trokuta i kugli, nadahnutim konstruktivizmom, kubizmom. Nastaje novi, apstraktan oblik ljudskog tijela kojem se odjeća prilagođava. Geometrijski oblici inspiriraju razvoj novih,, uključujući korzete, ramene jastučiće, ovratnike. Različite boje i uzorci ističu svaki element ovih razigranih modnih predmeta , stvarajući spontane i pomalo neobične kompozicije. Cilj je osloboditi promatrače od tradicionalnih normi i potaknuti ih na slobodno istraživanje i reaktivnost.⁴⁰

⁴⁰ https://www.viktor-rolf.com/pages/haute-couture-lookbook-aw24?srltid=AfmBOopJA5SZF6axOxubUS_0eHv9vMFS9gKgdB_-2C1Vt7EiBKOt7Y9q#count-5
(14.09.2024.)

Slika 13. The Viktor&Rolf, *Haute Abstraction*, jesen/zima 2024./2025., Haute Couture, Pariz, Francuska

U svijetu mode, gdje često prevladavaju ekstravagancija i spektakl, Yohji Yamamoto se izdvaja kao simbol suzdržane elegancije i dubokog umjetničkog vizionarstva. Njegove revije nisu samo prikazi odjeće, već promišljene refleksije o suštini dizajna i odnosu između forme i funkcije. Modna revija *Haute Abstraction* u Parizu, koja se održala bez glazbe i glamura, omogućila je trenutak introspekcije, naglašavajući jedinstvenost Yamamotovih kolekcija i bezvremensku inovaciju koja definira njegov rad.

Kolekcija je bila posvećena monokromiji, s potpuno crnim odjevnim predmetima koji su prikazivali Yamamotovu vještinu u teksturi i formi. Odjeća je bila ukrašena kockama koje se urušavaju, stvarajući trodimenzionalni efekt nalik kubističkoj umjetnosti. Ovaj odmak prema kubizmu, posebno radu Georgesu Braquea, dodao je sloj složenosti i dubine

predmetima, uzdižući ih iznad običnog odijevanja i pretvarajući ih u nosiva umjetnička djela.

Slika 14. Yohji Yamamoto, *A Seamless Parable on Cubism*, jesen/zima 2024./2025., Ready - to - wear, Pariz, Francuska

Yamamotova istraživanja geometrijskih oblika nastavila su se s neskladnim crvenim i crnim kockastim uzorcima, prugama, kariranim uzorcima i tweedovima, svi pažljivo izrađeni kako bi naglasili eleganciju i kvalitetu ručne izrade. Iako su neki odjevni predmeti imali funkcionalne elemente poput zatvarača, funkcionalnost nije bila glavni fokus. Yamamotove kreacije nastojale su stvoriti dublju emocionalnu povezanost s nositeljem, nadmašujući samo praktičnost i odražavajući se na intenzivnoj razini. Njegov rad kombinira estetsku profinjenost s funkcionalnošću, dok inovativna upotreba tkanina i oblika stvara jedinstveni osjećaj intimnosti i elegancije.

Slika 15. Yohji Yamamoto, *A Seamless Parable on Cubism*, jesen/zima 2024./2025., Ready - to - wear, Pariz, Francuska

Upotreba piramidalnih ramena u kolekciji u usporedni s inovativnim konstrukcijama prethodnih odjevnih predmeta je naglasila njegovu sposobnost da iznenadi i zadovolji očekivanja, dok je zadržala logičku povezanost u kolekciji.

Dodavanje raskošnih repova prigušenim sivim odijelima i kaputima donijelo je fantastičan dodir, podsjećajući na organske oblike i kontrastirajući s ranijim geometrijskim strogoćama.

Slika 16. Yohji Yamamoto, *A Seamless Parable on Cubism*, jesen/zima 2024./2025., Ready - to - wear, Pariz, Francuska

„Nedavna revija Yohjija Yamamota nije bila samo prikaz odjeće, već i dokaz trajne inovacije i umjetnosti jednog od najvizionarskih dizajnera u modi. U svijetu koji često cijeni spektakl više od suštine, Yohji Yamamoto ostaje nepopustljiv nekonstruktivist, potičući nas da preispitamo vlastite pojmove mode i umjetnosti.“⁴¹

⁴¹ <https://iconiaavantgarde.com/yohji-yamamoto-fw24-womens/> (14.09.2024.)

2.6. Poliperspektiva i suvremeni modni dizajn

Poliperspektiva u suvremenom modnom dizajnu predstavlja složen i dinamičan pristup koji obogaćuje vizualno iskustvo, omogućujući višestruke interpretacije odjevnih predmeta. Ovaj koncept nadilazi tradicionalne metode prikazivanja mode, pružajući dizajnerima mogućnost da istražuju nove forme, siluete i teksture iz različitih kutova.⁴²

Višeslojne siluete postaju sve popularnije jer moderni dizajneri koriste konstrukcije koje se mijenjaju s pokretom nositelja, omogućujući promatraču da doživi odjeću iz više perspektiva i stvarajući dinamičnu interakciju između tijela i odjeće. Apstraktni uzorci i oblici inspirirani kubizmom i drugim avangardnim pokretima dodaju složenost i dubinu dizajnu, potičući različite vizualne interpretacije ovisno o kutu gledanja.

Mnogi suvremeni dizajneri koriste interaktivnost, uključujući tehnologiju u svoje revije kako bi omogućili iskustva koja istražuju koncept poliperspektive. Korištenje digitalnih medija stvara dodatne dimenzije u prikazu mode. Kreativna upotreba tekstilnih materijala igra ključnu ulogu u stvaranju vizualnih efekata. Transparentne tkanine, slojeviti materijali i inovativne tehnike šivanja doprinose dinamičnom izgledu odjeće.

Kubistička skulptura se često oslanja na apstraktne oblike, gdje se ljubav prema geometriji i strukturi kombinira s istraživanjem prostora i volumena. Umjetnici iz ovog pokreta teže razbiti tradicionalne predstave o formi i prostoru, koristeći različite materijale kao što su papir, drvo i metal. U ovoj vrsti umjetnosti, važnost se daje ne samo samoj formi, već i interakciji između djela i promatrača.

Kubistička skulptura tako ne samo da redefiniira oblik i prostor, već također stvara novi jezik kroz koji umjetnici prenose svoje ideje i emocije. Kombinacija različitih materijala i oblika u kubističkoj skulpturi omogućuje gledatelju da doživi umjetnost na nov i uzbudljiv način, potičući ih na razmišljanje o prirodi stvarnosti i percepcije.

⁴² Jie, F. *Clothing Degree Zero: A Late Reading of Barthes' Fashion 'System'*. Theory Culture & Society, 2020., str. 97.-118.

Picasso je stvorio prvu skulptura *Gitara* 1912. od materijala poput kartona, papira, žice i konca. Ovaj eksperiment s materijalima, koji uključuje rezanje, savijanje, navođenje i lijepljenje, rezultirao je skulpturom koja nije nalikovala ničemu što je do tada viđeno. Gitara, koja se može smatrati jednim od prvih primjera skulpture koja razbija tradicionalne norme, predstavlja prijelomnu točku u umjetnosti 20. stoljeća.⁴³

Slika 17. Pablo Picasso, *Maketa za gitaru*, 1912., kartona, žica i žice za gitaru, 65 ,1 x 33 x 19 cm, Muzej moderne umjetnosti , New York

U ovom kontekstu važno je istražiti kako tehnika kolaža u kubizmu, koja je prva uvela kubistički pristup u modernu umjetnost, utječe na modni dizajn. Analizom tehnike kolaža u kubizmu i njezine primjene u modnom dizajnu, možemo razumjeti kako karakteristike

⁴³ Arnason, HH. *A history of modern art: painting, sculpture, architecture, photography*. New York, Harry N. Abrams, 2003., str. 176.-177.

kolažnog izraza oblikuju suvremeni modni dizajn. Kubizam se bavi razlaganjem objekata na osnovne geometrijske oblike, poput kocke, te njihovom ponovnom organizacijom kako bi se stvorila nova cjelina, prikazujući predmet iz više različitih kutova istovremeno.

Kolaž je prva umjetnička tehnika koja omogućava ovu poliperspektivu, kombinirajući različite elemente kako bi se postigao jedinstven prikaz stvarnosti iz više vremenskih i prostornih perspektiva. Tehnika kolaža, koju su kubisti prvi primijenili u modernoj umjetnosti, imala je značajan utjecaj na modni dizajn. Kubizam razdvaja predmet na osnovne geometrijske oblike i reorganizira ih, stvarajući dojam da je predmet prikazan iz različitih kutova u istom trenutku. Kolaž je prva izražajna tehnika koja to ostvaruje.

Izvorno, kolaž je umjetnička forma koja omogućava stvaranje osjećaja stvarnosti kroz lijepljenje materijala izravno na platno, umjesto klasičnog slikanja. Moderna umjetnost je s pojavom kolaža omogućila dublje istraživanje različitih aspekata stvarnosti. Istraživanje utjecaja kolaža u kubizmu na suvremenu modu može se sažeti u tri ključna dijela:

- a) **Kroj odijevanja:** kolažna tehnika omogućava primjenu kubičnih silueta koje se raznoliko i dinamično mijenjaju, negirajući ravne i fiksne elemente.
- b) **Višestране i raznolike linije:** uvođenje konstrukcije višestраниh i raznolikih linija u dizajn čini odjevne predmete suvremenijim i inovativnijim.
- c) **Geometrijska inspiracija:** omogućuje stvaranje vizualno privlačnih odjevnih predmeta koji kombiniraju tekstilne uzorke s funkcionalnošću. Korištenje geometrijskih oblika može unijeti dinamiku i inovaciju u odjeću, dajući joj suvremen izgled.
- d) **Oživljavanje karaktera odjavnog predmeta:** preoblikovanjem možemo podignuti karakter odjavnog predmeta, stvarajući visokokvalitetnu modu. Ova promjena ne obuhvaća samo vizualne aspekte, već može donijeti i novu atmosferu kroz diskretne modifikacije dizajna. Birajući pažljivo materijale i oblike, dizajneri mogu stvoriti odjeću koja ne samo da privlači pažnju, već i prenosi određeni stil i emociju, obogaćujući cjelokupno iskustvo mode.

Primjena kubičnog izraza na odjeći, koristeći specifične motive, može proširiti raspon primjene odjeće i prilagoditi je za posebne prigode. Kombinacija tehnike kolaža s

efektom prošivanja na odjeći može stvoriti dinamične vizualne kompozicije koje predstavljaju odjevne predmete u kubičnim formama. Ovaj pristup omogućuje kreiranje složenih prikaza koji omogućavaju različite kutove gledanja objekta, dok se istovremeno naglašavaju tjelesne karakteristike. Uvođenje ovakvih prezentacijskih metoda može otvoriti nove mogućnosti u dizajnu, stvarajući jedinstven i izražen estetski doživljaj.

*„Kombinacija umjetničke forme s odjećom pokazuje bezgranične mogućnosti prezentacije novih načina odijevanja. Možemo reći da tehnika kolaža u kubizmu ostavlja širok i održiv utjecaj na suvremeni modni dizajn, pružajući svjež i umjetnički izraz. Također, ova tehnika nudi raznovrsne primjene u budućnosti. Modni dizajneri moći će značajno doprinijeti dizajnu budućnosti stvaranjem originalnih djela novom primjenom izražajnog spektra umjetničke forme u dizajnu..”*⁴⁴

Na modnoj pisti tjedna mode u Milanu, Jeremy Scott, kreativni direktor Moschina, prikazao je svoju maštovitost kroz najnovije predstavljanje odjevnih kombinacija u čast Pablu Picassu. Svaki od njegovih odjevnih predmeta bio je varijacija na Picassove slike, kiparske kolaže i njegovu jedinstvenu upotrebu boja i geometrijskih oblika. Iako modeli nisu imali neprirodno postavljene oči ili iskrivljena lica, značajan broj razlomljenih odjevnih kombinacija upućivao je na Picassove kubističke tendencije, naglašavajući umjetnikov utjecaj na suvremeni modni dizajn.

⁴⁴ Abe, Y. *Utjecaj sveučilišne tehnike u kubizmu na moderni modni dizajn* U Proceedings of Korea Society of Costume Conference, Korejsko društvo kostima., 2001., str. 103.- 104.

Slika 18. Moschino, *Trodimenzionalna haljina s gitarom i haljina sa pozlaćenim okvirom,*

proljeće / ljeto, modna revija 2020. Milano, Italija

U modi, poliperspektiva može se koristiti za stvaranje odjeće koja istražuje različite kutove, teksture i detalje. Ovaj pristup može rezultirati odjevnim predmetima koji izgledaju drugačije ovisno o kutu gledanja, stvarajući slojevitost i dinamiku odjevne siluete. Kao što kubistička umjetnost često fragmentira objekte i rekonstruira ih na platnu, modni dizajneri mogu koristiti poliperspektivu kako bi fragmentirali tradicionalne siluete odjeće i rekonstruirali ih na neočekivane načine. Ovo može rezultirati odjećom koja ima složene, razlomljene linije i oblike, stvarajući vizualni efekt koji podsjeća na kubističke slike.

U kolekciji *Plato's Atlantis* proljeće/ljeto, 2010. od Alexandera McQueena, odjevni predmeti su bili duboko inspirirani prirodom i evolucijom. Istaknula se *Jellyfish*⁴⁵ haljina, koja evocira pokret meduze, te tajice s usklađenim uzorcima. *Armadillo* čizme s dramatičnim oblikom dodatno naglašavaju siluetu, dok slojeviti odjevni predmeti igraju s teksturama, stvarajući dojam dubine.⁴⁶ Ova kolekcija savršeno kombinira umjetničku

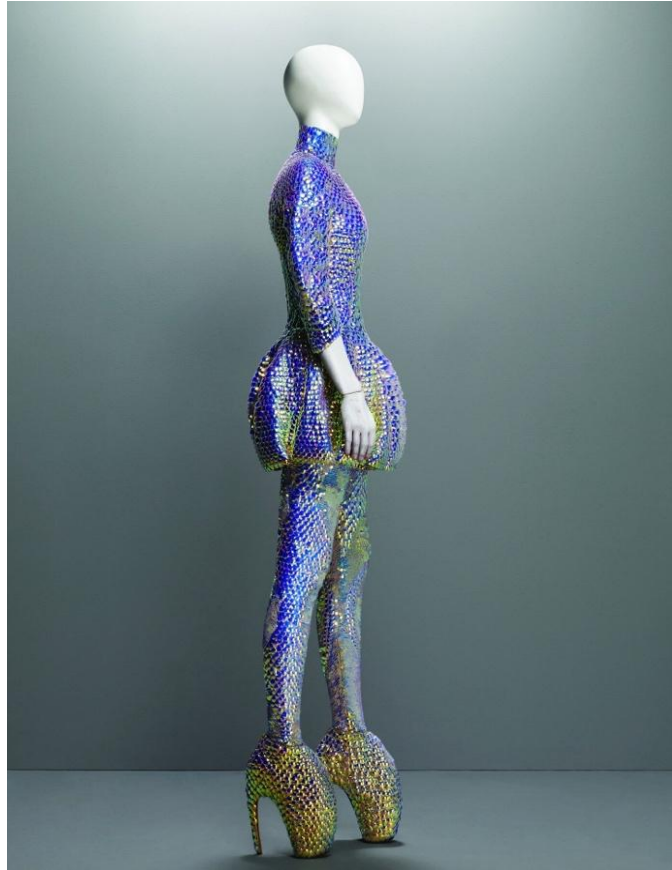
⁴⁵ <https://koreascience.kr/article/CFKO200111921178325.pdf> (14.09.2024.)

⁴⁶ <https://blog.metmuseum.org/alexandermcqueen/about/> (23.09.2024.)

estetiku s funkcionalnošću, stvarajući odjeću koja priča priču i izaziva emocije. McQueenova upotreba poliperspektive u ovoj kolekciji reflektira se kroz dinamične oblike i slojevitost, stvarajući vizualni doživljaj koji varira ovisno o kutu gledanja.

Kroz igru s oblicima i materijalima, svaki odjevni predmet otkriva novu dimenziju, pozivajući gledatelje da dožive njegovu viziju iz različitih perspektiva. Time, odjeća postaje ne samo modni izraz, već i umjetničko djelo koje potiče promišljanje o povezanosti između prirode, evolucije i ljudske stvarnosti. Savršeno povezivanje inovativnosti s kubizmom i poliperspektivom tako što ova kolekcija obuhvaća višeslojne siluete koje evociraju pokret meduza, stvarajući dinamičan dojam koji se mijenja s kretanjem.

Šljokice ili sitni kristali stvaraju svjetlucave uzorke, reflektirajući svjetlost i dodajući dubinu, dok inspiracija prirodom odražava McQueenovu viziju evolucije ljudskog života. Kroz dramatično pripovijedanje, svaki odjevni predmet poziva promatrača na višeslojnu interpretaciju. Kolekcija ističe transformaciju i reinterpretaciju stvarnosti, omogućujući bogat vizualni doživljaj koji nadmašuje samu odjeću.

Slika 19. Alexander McQueen, *Jellyfish Ensemble Platos Atlantis*, proljeće / ljeto 2010

Viktor & Rolf kolekcija *Fashion Statements* proljeće/ljeto 2018 poznati su po svojim eksperimentalnim modnim izjavama koje savršeno povezuju inovaciju s konceptom poliperspektive. Njihove kolekcije često uključuju slojevite i asimetrične siluete koje se mijenjaju s različitih točaka gledišta, stvarajući dinamičan dojam. Kretanjem nositelja, haljine otkrivaju nove oblike i dimenzije, što odražava poliperspektivnu prirodu njihovog dizajna. Osim toga, njihovi radovi komuniciraju s okruženjem, naglašavajući fluidnost i interakciju s prostorom.

Ova povezanost s kretanjem poziva promatrače da dožive svaki odjevni predmet odjeće iz više perspektiva.⁴⁷ Viktor & Rolf također su majstori pripovijedanja kroz modu. Svaki odjevni predmet nosi dublje značenje, stvarajući složen narativ koji se može interpretirati na različite načine. Njihovo eksperimentiranje s materijalima i tehnikama, poput kolaža i

⁴⁷ <https://www.dezeen.com/2023/01/26/viktor-rolf-ballgowns-couture-show/> (23.09.2024.)

transformacije klasičnih krojeva, dodatno pojačava osjećaj inovacije. Kroz svoju jedinstvenu estetiku, Viktor & Rolf nadmašuju konvencionalne granice mode, nudeći bogate vizualne i emocionalne slojeve koji potiču dublje razmišljanje i analizu.

Slika 20. Viktor & Rolf, *Fashion statements*, proljeće/ljeto 2018

Kolekcija Balenciaga *Afterwold –the age of tomorrow* jesen/zima 2021. predstavlja vizualno intrigantan primjer suvremenog modnog dizajna povezanog s poliperspektivom. Ova kolekcija izaziva tradicionalne norme mode kroz kompleksne, višeslojne kompozicije koje potiču promatrača na duboko promišljanje. Jedan od ključnih elemenata su *oversized* siluete koje oblikuju prostor oko tijela, stvarajući dinamične, fluidne forme. Ovi preveliki krojevi igraju s proporcijama, stvarajući osjećaj kretanja i promjene s različitim pokretima nositelja. Slojevi različitih materijala i tekstura dodaju dubinu izgledu, pozivajući gledatelja da istraži svaki sloj na različite načine.⁴⁸

Apstraktni uzorci i neočekivane boje dodatno obogaćuju vizualno iskustvo, potičući različite interpretacije. Oklopne cipele, s dramatičnim oblikom i čvrstom izradom, ne

⁴⁸ <https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2021-ready-to-wear/balenciaga#review> (23.09.2024.)

samo da dodaju vojnu estetiku, već i kompliciraju percepciju cijelog outfita. One postaju središnji element, pozivajući na razmišljanje o snazi i zaštiti u modnom izrazu. Sve ove komponente zajedno čine kolekciju ne samo vizualno privlačnom, već i emotivno snažnom, pozivajući gledatelje da razmišljaju o temi identiteta, tijela i percepcije kroz prizmu poliperspektive. Ova dubina i kompleksnost doprinose njenoj intrigantnosti i suvremenosti u modnom svijetu.

Poliperspektiva u modi također može biti korištena kako bi se istražile različite dimenzije odjevnih predmeta, uključujući volumen, teksturu i strukturu. Ovo može rezultirati odjećom koja ima složene slojeve i teksture koje stvaraju iluziju dubine i prostornosti. Kombinacija kubističke poetike i poliperspektive u modi može rezultirati dizajnom koji je inovativan, eksperimentalan i vizualno intrigantan. Ovaj pristup može potaknuti dizajnere da razmišljaju izvan uobičajenih okvira i stvaraju odjeću koja istražuje nove načine izražavanja i percepcije odjevne forme.

Slika 21. Balenciaga, *Afterworld – the age of tomorrow*, jesen/zima 2021.

3. RAD NA VLASTITOJ KOLEKCIJI *Polycubistic perspective*

Modna kolekcija *Polycubistic perspective* predstavlja spoj umjetničkih pravaca, poput kubizma i koncepta poliperspektive, s inovativnim pristupima konstrukciji odjeće, koristeći matice i vijke kao osnovni način spajanja krojnih dijelova. Cilj mi je bio prenijeti konceptualne ideje iz svijeta umjetnosti u modni dizajn, a istovremeno stvoriti nosive i funkcionalne odjevne komade.

Uvođenjem koncepta poliperspektive, koja omogućava istovremeno prikazivanje objekata iz više kutova, kubizam je transformirao percepciju prikaza prostora. Ova ideja nadahnula me na dizajniranje odjeće koja reflektira različite perspektive kroz svoje forme i strukture. U kolekciji sam koristila simetrične i asimetrične krojeve i slojevite konstrukcije kako bih stvorila iluziju fragmentacije i više kutova gledanja, slično onome kako kubistički umjetnici prikazuju stvarnost. Geometrijski oblici, poput trokuta, rombova i trapeza, postali su temeljni elementi u dizajnu, dok se krojni dijelovi preklapaju i spajaju pod neobičnim kutovima, dajući osjećaj dinamike i raznolikosti.

Jedan od ključnih elemenata ove kolekcije jest inovativan način spajanja krojnih dijelova. Umjesto tradicionalnog šivanja, odlučila sam se za upotrebu matica i vijaka, čime sam unijela industrijski i mehanički izgled u odjeću. Ovi elementi nisu samo funkcionalni, već i estetski, pažljivo postavljeni na strateškim mjestima poput ramena, struka i zapešća, dodatno naglašavajući kroj i strukturu odjevnih predmeta. Kako bih te dijelove bolje istaknula, na područja gdje dolaze matice i vijci primijenila sam premaze tekućom gumom, što je dodalo ne samo kontrast, već i dodatni vizualni efekt, ističući važnost tih elemenata u konstrukciji odjevnih predmeta.

U ovoj sam kolekciji koristila isključivo crnu boju, ali sam se igrala različitim materijalima kako bih naglasila kontraste i dodala dubinu. Kombinirala sam keper svilu, reflektirajući taft i scubu te premazivala rubove materijala na mjestu spajanja maticama i vijcima sa tekućom gumom koja daje dinamiku između geometrijskih oblika i fluidnih linija. Metalni detalji, koji prate temu matica i vijaka, dodatno naglašavaju industrijski karakter kolekcije, dok kombinacije sjajnih i mat površina stvaraju iluziju višeslojnosti i trodimenzionalnosti, unatoč ograničenoj paleti boja.

Korištenje vijaka i matica u ovoj kolekciji nije samo tehnički element, već nosi i dublju simboliku povezivanja mode i tehnologije, ručnog rada i mehanizacije. Svaki dio odjeće može se promatrati kao interaktivno skulpturalno djelo, gdje je korisnik pozvan sudjelovati u procesu i prilagodbe odjeće prema vlastitim željama. Ova kolekcija predstavlja moj pokušaj spajanja umjetničkih i inženjerskih principa, stvarajući avangardnu modu koja je istovremeno skulpturalna i funkcionalna.

3.1. Koncept

Kolekcija *Polycubistic perspective* inspirirana je kubizmom i poliperspektivom, s ciljem da prikaže objekte iz više perspektiva istovremeno. Inspirirana sa industrijskim dizajnom, funkcionalni spojevi poput matica i vijaka postaju vidljivi estetski elementi, stvarajući dramatične kontraste i naglašavajući strukturu također i slojevitost odjevnih predmeta. Spojevi krojnih dijelova su naglašeni prema van, stvarajući skulpturalni efekt i dodajući trodimenzionalnost odjeći.

Ovi izbočeni spojevi ne samo da mijenjaju izgled funkcionalno, već i ističu avangardnu estetiku i slojevitost odjevnih predmeta. Predimenzionirani oblici i naglašavanje određenih dijelova tijela dodatno pojačavaju skulpturalnu prirodu svakog odjevnog predmeta, razbijajući klasične siluete i forme. Cilj ove kolekcije je stvoriti odjeću koja se doživljava kao skulptura u pokretu, redefinirajući klasične modne norme i spajajući umjetnost s industrijskim dizajnom na inovativan način. Svaki odjevni predmet istražuje višedimenzionalnost kroz slojevitost, dinamiku i avangardni pristup dizajnu.

3.2. Oblikovanje kolekcije

Za stvaranje svoje kolekcije rascrtala sam devedeset varijacija za svih šest odjevnih predmeta. Od predloženih trideset odjevnih kombinacija izabrano je šest. Kroz ovaj proces, tradicionalne forme odjeće razlažu se i ponovno slažu iz različitih perspektiva, čime se postiže jedinstveni spoj umjetnosti i mode te stvara vizualno intrigantan efekt poliperspektive.

Umjesto tradicionalnog pristupa, gdje se kroj fokusira na simetriju i linearne linije, ovdje dolazi do dekonstrukcije, odjevni predmeti su sastavljeni iz niza asimetričnih dijelova koji se spajaju i formiraju apstraktne, trodimenzionalne strukture. Ovakav pristup mijenja

način na koji se odjevni predmet ponaša na tijelu, stvarajući fluidnu, ali geometrijsku dinamiku.

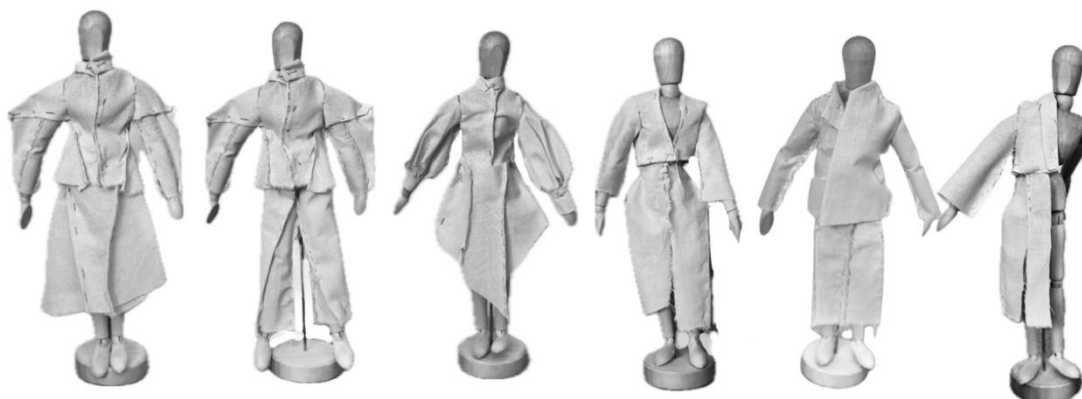
Silujete u kolekciji često se udaljavaju od tradicionalnih oblika i naglašavaju nepravilne linije i volumene. Skice odražavaju taj proces pokazujući kako su elementi poput ramena, struka ili duljine haljine redizajnirani kako bi stvorili iluziju višestrukih perspektiva. Tako se odjevni predmet prilagođava tijelu na neočekivane načine, formirajući inovativne volumene koji mijenjaju klasičnu percepciju odjeće. Ovaj pristup omogućuje reinterpretaciju forme, dajući odjeći skulpturalni karakter te naglašava kreativni proces iza svakog odjavnog predmeta.

Izradom maketa stvorila sam prvobitni volumen i izgled odjavnih predmeta, što mi je omogućilo da eksperimentiram s proporcijama i oblikom u trodimenzionalnom prostoru. Ovaj proces mi je pružio uvid u to kako će materijali reagirati u stvarnosti te mi je pomogao da usavršim strukturu i siluetu prije konačne izrade. Makete su bile ključna faza mog istraživanja kubističkih principa, omogućivši mi precizniju kontrolu volumena.

IZRADA MAKETA ODJEVNIH PREDMETA

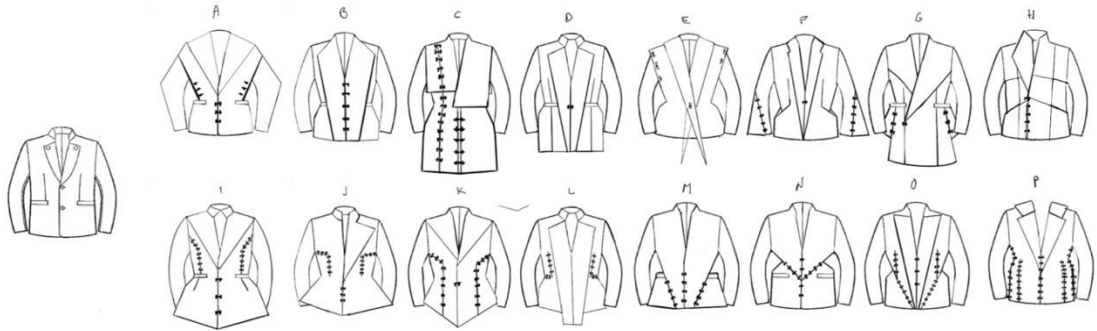

Slika 22. Marta Jurčić, Prva serija maketa za kolekciju - *Polycubistic perspective*

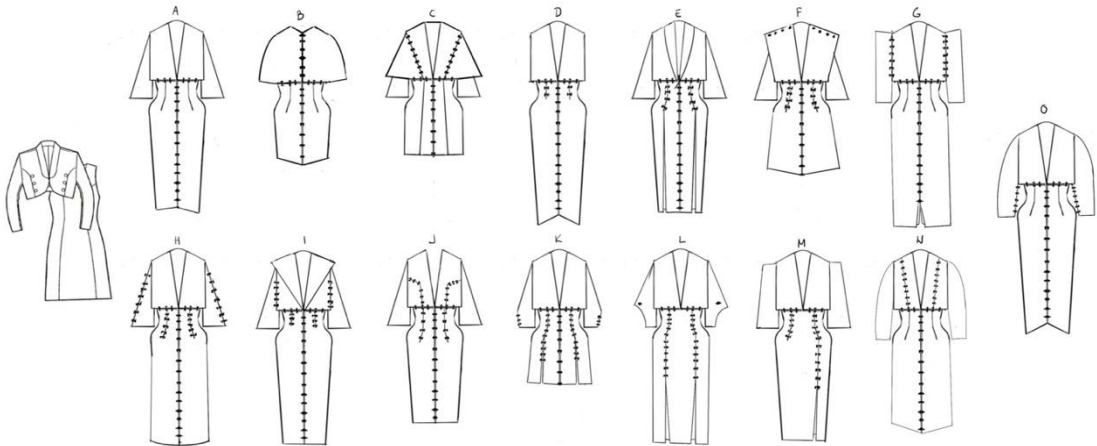

Slika 23. Marta Jurčić, Druga serija maketa za kolekciju - *Polycubistic perspective*

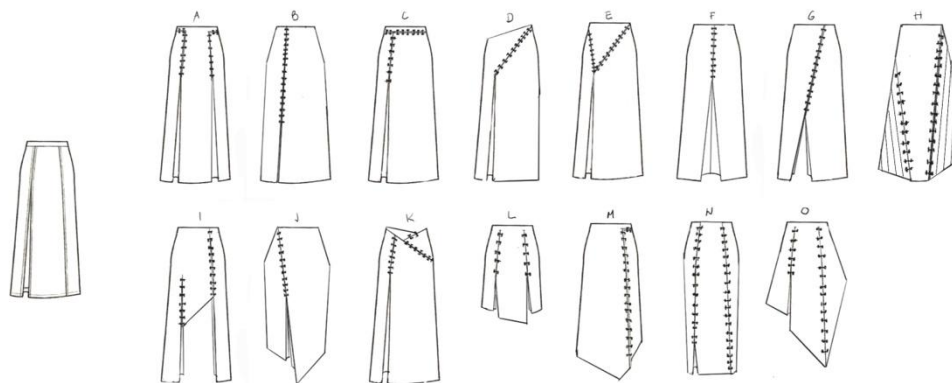
SKICE ODJEVNIH PREDMETA

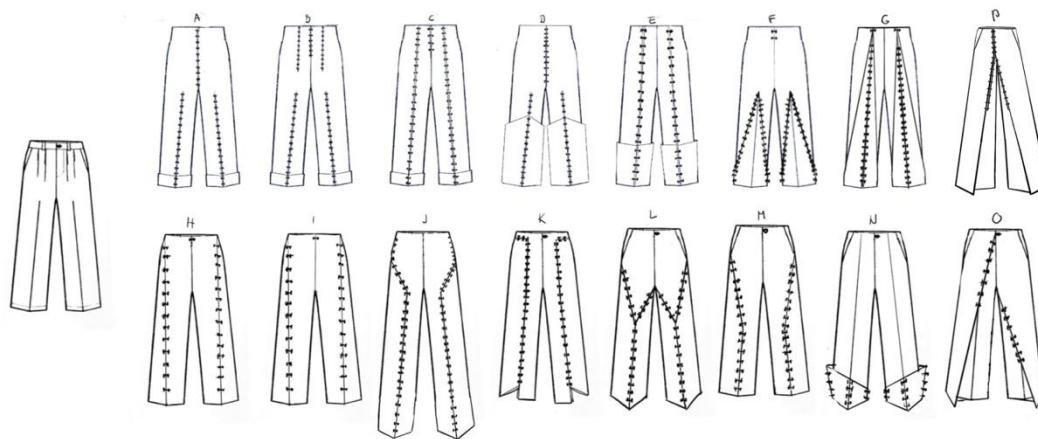
Slika 24. Marta Jurčić, serija dizajnerskih crteža jaknu za kolekciju - *Polycubistic*
perspective

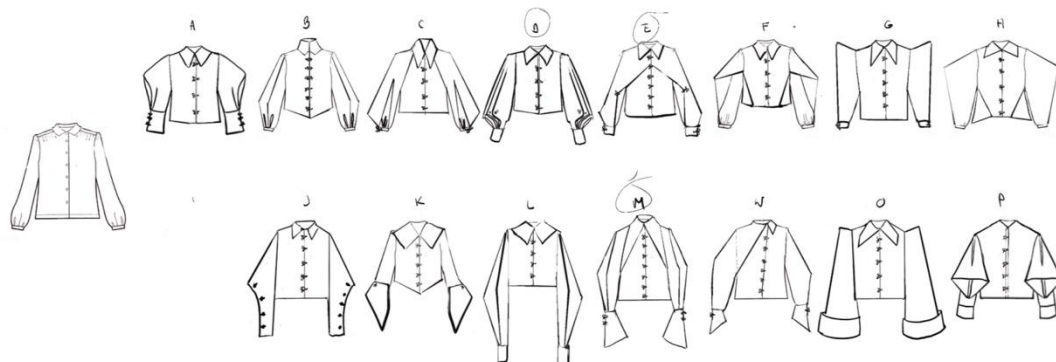
Slika 25. Marta Jurčić, serija dizajnerskih crteža haljine za kolekciju - *Polycubistic*
perspective

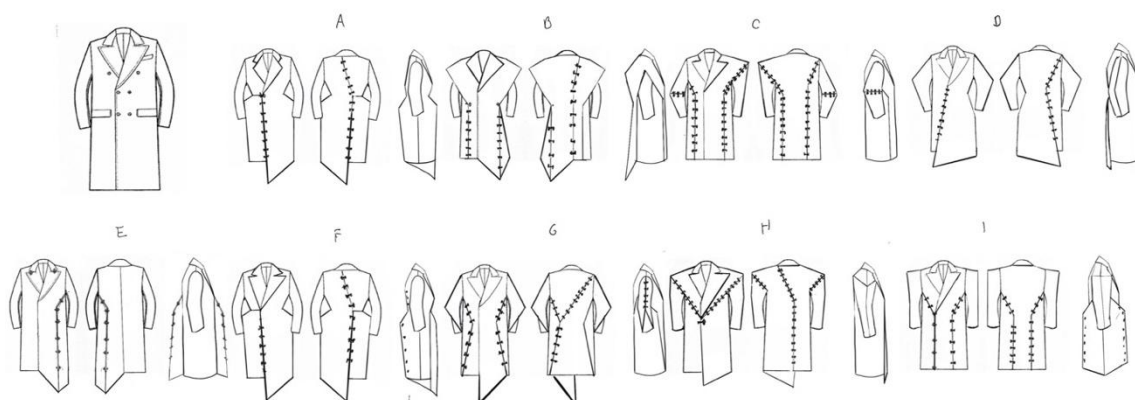
Slika 26. Marta Jurčić, serija dizajnerskih crteža suknje za kolekciju - *Polycubistic perspective*

Slika 27. Marta Jurčić, serija dizajnerskih crteža hlača za kolekciju - *Polycubistic perspective*

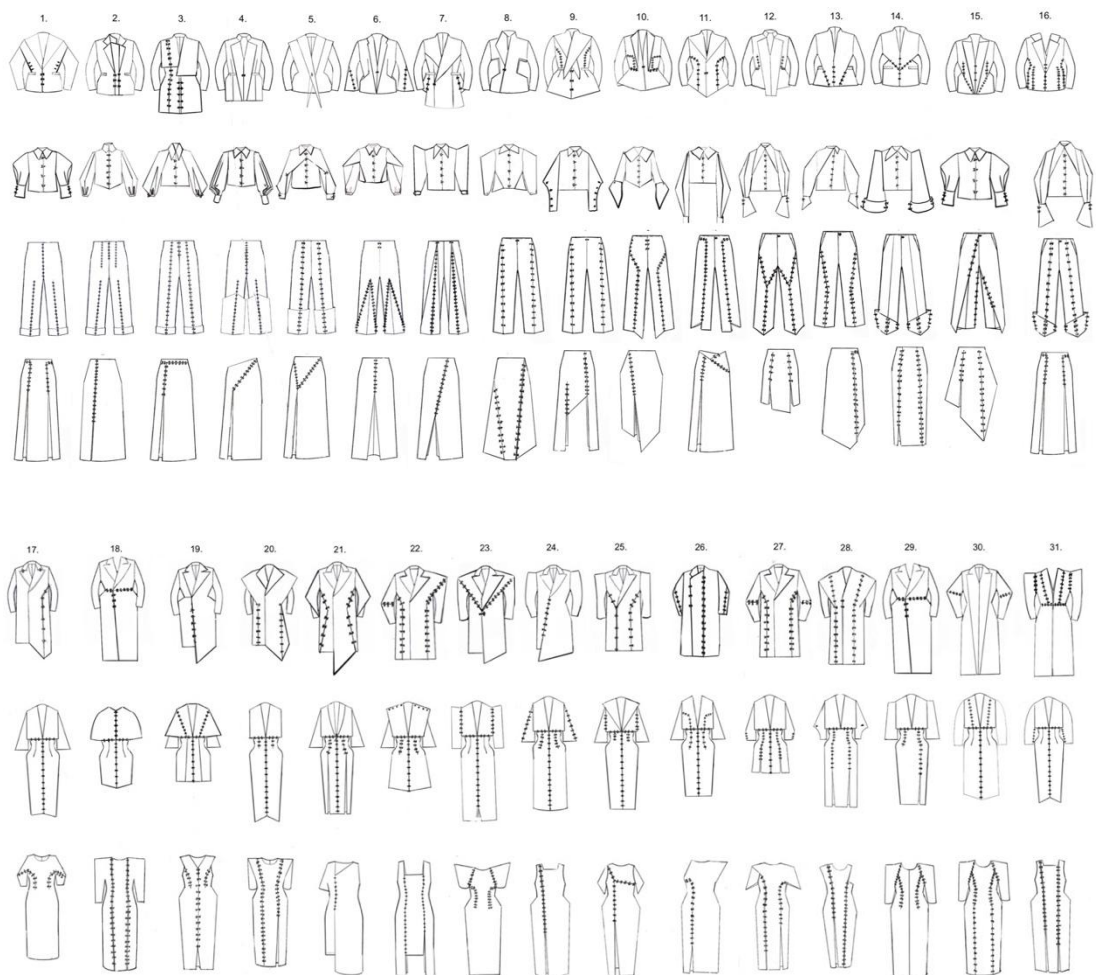

Slika 28. Marta Jurčić, serija dizajnerskih crteža košulje za kolekciju - *Polycubistic perspective*

Slika 29. Marta Jurčić, serija dizajnerskih crteža kaputa za kolekciju - *Polycubistic perspective*

PRIMJERI ODJEVNIH KOMBINACIJA

Slika 30. Marta Jurčić, serija dizajnerskih crteža odjevnih kombinacija za kolekciju - *Polycubistic perspective*

3.2.1. Odjevna kombinacija 1

Prva odjevna kombinacija sastoji se od tri odjevna predmeta: elegantni kaput, hlače i košulja. Prvi odjevni predmet je predimenzionirani elegantni kaput konstruiran po klasičnom ženskom kaputu sa izmjenama širine i duljine samog kaputa. Pojavljuju se karakteristična proširena i spuštена ramena koja su ojačana ramenim jastučićima. Kaput je jednostavan sa jedne strane dodajemo ušitak koji ide iz rukavne okrugline i simetričan je prednje i stražnje strane kaputa, na njega je nadodano traka široka tri centimetra na kojoj izlazi u prostor prema van i na nju dodajemo rupice sa zakovicama

kroz koje prolazi navojna šipka M8 i na nju dolazi obostrano slijepa matica M8. Na prednji i stražnji šav dolazi devedesetšest rupica sa zakovicama, četrdesetosam navojnih šipki dužine jedan i pol centimetar te devedesetšest slijepih matica.

Ovaj predimenzionirani kaput predstavlja sintezu kubističkih načela i poliperspektive, prepoznatljivih kroz eksperimentalnu promjenu klasične konstrukcije i inovativan pristup oblikovanju volumena. Kroz dekompoziciju tradicionalnih silueta i uvođenje geometrijskih elemenata poput zakovica, navojnih šipki i slijepih matica, kaput se reinterpreterira kao trodimenzionalna skulptura, istovremeno evocirajući kubističku ideju fragmentacije i višestrukog pogleda na isti objekt.

Elementi poput asimetričnih dodataka i proširenih ramena omogućuju da se kaput promatra iz različitih perspektiva, čime se naglašava poliperspektivni pristup. Slično kao u kubizmu, gdje je predmet prikazan kroz nekoliko kutova istovremeno, ovaj dizajn omogućuje slojevit doživljaj odjevnog predmeta, u kojem se volumen i forma mijenjaju ovisno o kutu gledanja. Na taj način, kaput postaje simbol složene interakcije između mode i umjetnosti, pozivajući promatrača na višedimenzionalnu interpretaciju i reinterpreteraciju klasičnih odjevnih predmeta.

Drugi odjevni predmet je košulja konstruirana prema klasičnoj ženskoj bluzi, ali s inovativnim elementima koji naglašavaju suvremeni pristup dizajnu i povezivanje s kubističkom poliperspektivom. Klasični elementi, poput jednodijelnog rukava i dvodijelne kragne, dobivaju nove interpretacije. Kragna je produžena u špic koji se s prednje strane spušta do ispod grudi, dok se s stražnje strane preklapa i seže do polovice leđa. Ovaj dizajn evocira kubističke linije koje stvaraju različite perspektive i oblike ovisno o kutu gledanja, omogućujući dinamičnost koja je ključna za poliperspektivni prikaz. Prednji i stražnji dio košulje ostaju jednostavni, no dodatna širina na spoju stražnjeg dijela košulje omogućuje spajanje maticama i vijcima, ali na preklop, što stvara vizualno zanimljivu i slojevitou strukturu.

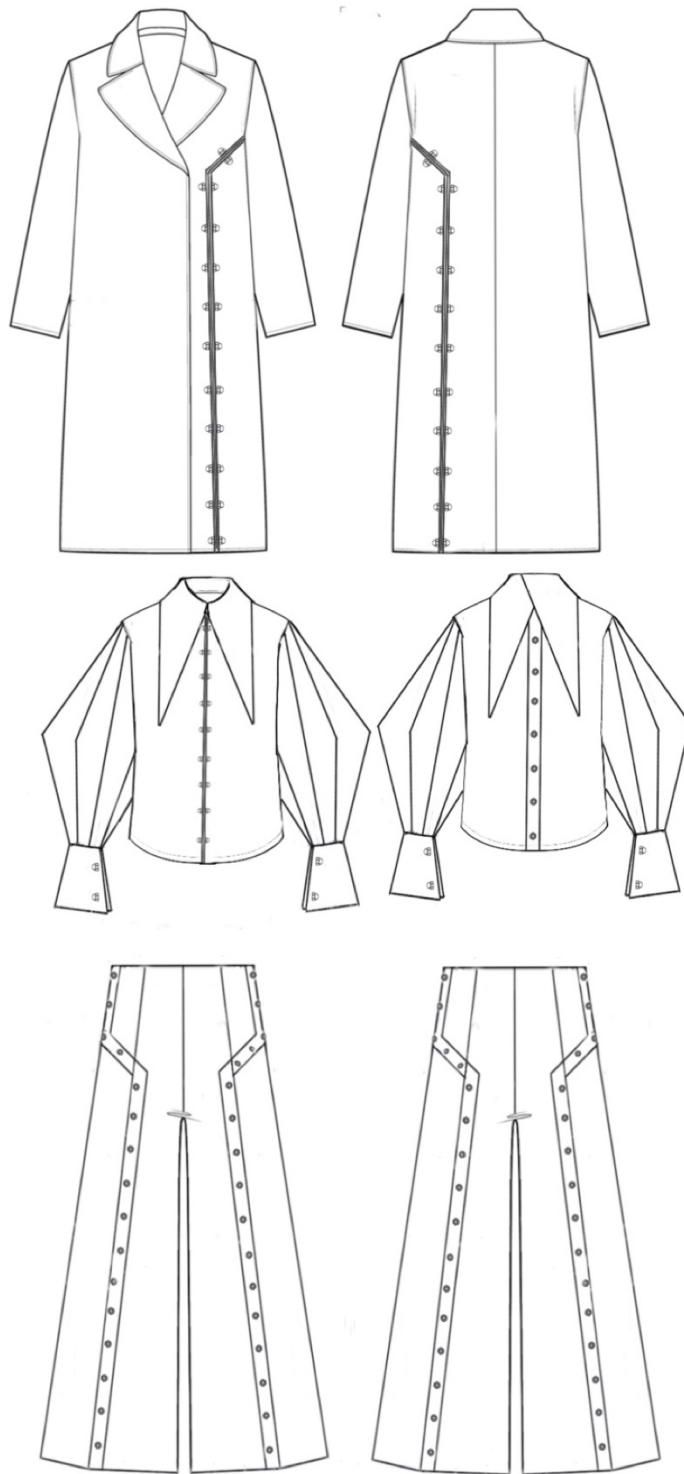
Na prednjem dijelu košulje, letvice se također prilagođavaju vanjskom kopčanju, dok su elementi poput tridesetdvije rupice sa zakovicama, šesnaest navojnih šipki i tridesetdvije slijepa matice M4 funkcionalni, ali i estetski detalji koji povezuju funkcionalnu arhitekturu odjeće s umjetničkim kubističkim pristupom. Rukav, podijeljen na četiri jednaka trokutasta dijela, s izbočenim špicastim dijelovima u visini lakta, reflektira

fragmentaciju forme tipičnu za kubizam. Produženje rukava, koje prekriva šaku, dodatno naglašava fluidnost i prostorni volumen, ističući poliperspektivu i promjenu oblika odjevnog predmeta u pokretu.

Treći odjevni predmet su klasične ženske hlače, no u ovoj interpretaciji one su osmišljene bez pasice, s naglašenom simetrijom i arhitektonskim detaljima koji naglašavaju kubističku inspiraciju. Svaka strana hlača ima šav koji prati siluetu s prednje i stražnje strane, dok se kosi dijelovi spajaju na bočnim stranama i služe kao funkcionalni dio za kopčanje. Ovaj detalj pridodaje geometrijskoj strukturi hlača, evocirajući kubistički pristup fragmentaciji i reinterpetaciji oblika.

Hlače su inovativno spajane slijepim maticama i vijcima s plosnatom glavom, gdje vijci izlaze iz unutrašnje strane hlača, dok se matice naseraflijuju s vanjske strane. Ovaj tehnički pristup stvara ne samo čvrstu konstrukciju, već i estetski zanimljiv element koji povezuje industrijski dizajn s modom. Na hlačama se nalazi osamdeset rupica obloženih zakovicama te isto toliko slijepih matica i vijaka, što dodatno ističe detalje i slojevitost odjevnog predmeta.

Ekstra dugačke nogavice i visoki struk daju hlačama dramatičan volumen, koji zajedno s tehničkim spajanjem stvara efekt razigrane, ali istovremeno rigorozne geometrijske forme. Ovi elementi referiraju na kubističku poliperspektivu, gdje se oblik hlača mijenja ovisno o kutu gledanja i pokretu, nudeći višestruke perspektive i interpretacije jednog odjevnog predmeta.

Slika 31. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 1. odjevna kombinacija

Slika 32. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 1. odjevna kombinacija,

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj

Slika 33. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 1. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj

Slika 34. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 1. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj

Slika 35. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 1. odjevna kombinacija
Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj

Slika 36. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 1. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj

Slika 37. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 1. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj

Slika 38. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 1. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj

Slika 39. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 1. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj

Slika 40. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 1. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj

Slika 41. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 1. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj

3.2.2. Odjevna kombinacija 2

Druga odjevna kombinacija sastoji se od jakne, hlača i košulje. Prvi odjevni predmet je predimenzionirana kratka ženska jakna s dvostrukim reverom izrađenim iz dva dijela, koji se zrcalno preklapaju na suprotnu stranu, dok su rukavi skraćeni na 3/4 duljine i konstruirani iz jednog dijela. Jakna je krojena u području struka, s brojnim ušicama koji dodaju volumen i naglašavaju bokove. Kopčanje jakne realizirano je pomoću vijaka i slijepih matica, što unosi tehnički, industrijski element u dizajn.

Na prednjoj strani jakne, lijevi i desni dio imaju dodatak od tri centimetra za kopčanje, na kojima se nalaze osam rupica obloženih zakovicama i osam matica M8. Na stražnjoj strani, dodatak od tri centimetra se proteže na sredini leđa, stvarajući vizualnu iluziju klasičnog šava, dok je kopčanje izvedeno prema van. Na stražnjem dijelu jakne nalazi se šesnaest rupa sa zakovicama i osam navojnih šipki duljine 1,5 centimetara, dok je ukupno korišteno trideset i dvije slijepe matice M8. Ova jakna spaja elemente klasične krojačke izrade s tehničkim inovacijama, stvarajući dinamičnu siluetu koja istovremeno odražava kubističke principe dekompozicije i volumena te naglašava kontrast između tradicionalnih i modernih konstrukcijskih tehnika.

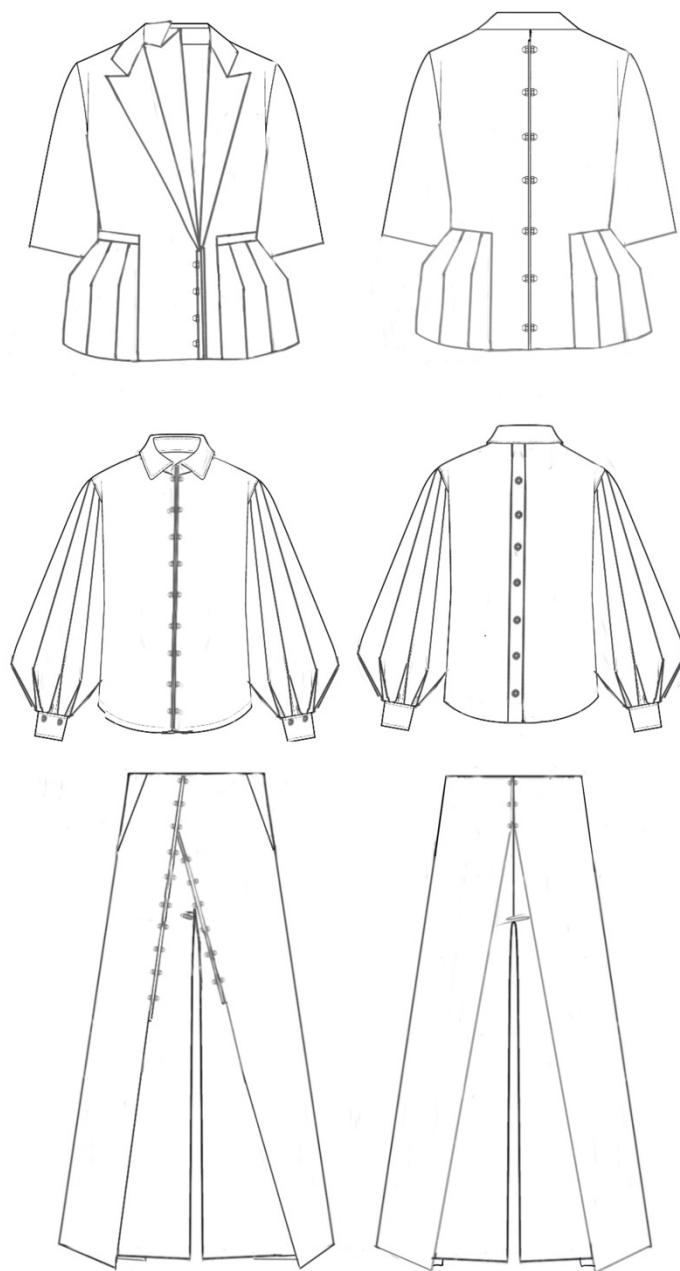
Drugi odjevni predmet je košulja konstruirana prema klasičnoj ženskoj bluzi, ali s inovativnim elementima koji naglašavaju suvremeni pristup dizajnu i povezanost s kubističkom poliperspektivom. Klasični elementi, poput jednodijelnog rukava i dvodijelne kragne, reinterpetirani su na način koji evocira kubističke linije, stvarajući različite perspektive i oblike ovisno o kutu gledanja. Ova dinamičnost je ključna za poliperspektivni prikaz.

Prednji i stražnji dijelovi košulje ostaju jednostavni, no dodatna širina na spoju stražnjeg dijela omogućuje inovativno spajanje maticama i vijcima, stvarajući slojevitu i vizualno zanimljivu strukturu. Na prednjem dijelu, letvice su prilagođene vanjskom kopčanju, dok funkcionalni elementi poput tridesetdvije rupice sa zakovicama, šesnaest navojnih šipki te tridesetdvije slijepe matice M4, služe i kao estetski detalji koji povezuju funkcionalnu arhitekturu odjeće s umjetničkim kubističkim pristupom.

Rukav je predimenzioniran i slojevit, pri čemu je svaki preklop spojen maticama i vijcima, dok je orukvica klasična. Spajanje je izvedeno s osam rupica na rukavu i osam na orukvici, te su spojeni vijcima M4 duljine 1 cm, s plosnatom glavom koja dolazi sa donje strane, dok je na gornjoj strani pričvršćena slijepa matica M4. Ova konstrukcija rukava dodatno naglašava poliperspektivni pristup u kojem se različiti elementi preklapaju i tvore slojevit, skulpturalni oblik.

Košulja se nosi ispod predimenzionirane kratke jakne, čiji skraćeni rukavi omogućuju da se donji rukav košulje nazire ispod. Ovaj dizajn detalj stvara zanimljiv vizualni kontrast između slojeva, naglašavajući dužinu i strukturu rukava od košulje. Slojevitost postignuta kombiniranjem različitih odjevnih predmeta doprinosi poliperspektivnom efektu, pri čemu se pojedini dijelovi odjevnih predmeta međusobno preklapaju i otkrivaju iz različitih vizualnih kutova. Ovaj efekt omogućava stvaranje dinamične kompozicije, gdje se elementi odjeće neprestano mijenjaju ovisno o perspektivi promatrača. Kroz proces kombiniranja odjevnih slojeva dolazi do izražaja interakcija između materijala, čime se postiže višeslojna estetika.

Treći odjevni predmet, klasične ženske hlače bez pojasa, odražavaju kubističke principe slojevitosti i dekonstrukcije. Izrađene od dvostrukog sloja materijala, hlače simboliziraju kubističku igru s volumenom i strukturom, gdje se različiti slojevi tkanine stapaju kako bi stvorili dinamične, ali jednostavne oblike. Spojevi s maticama i vijcima evociraju kubističko istraživanje konstrukcije i fragmentacije, pri čemu se krojni dijelovi tretirani gumom, zajedno s naglašenim linijama, doimaju poput kubističkih planova i presjeka. Jednostavnost forme, u kombinaciji sa slojevitošću, stvara višestruku perspektivu koja oživljava kubističku estetiku u suvremenom dizajnu.

Slika 42. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 2. odjevna kombinacija

Slika 43. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 2. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić

Slika 44. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 2. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić

Slika 45. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 2. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić

Slika 46. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 2. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić

Slika 47. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 2. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić

Slika 48. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 2. odjevna kombinacija,

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić

Slika 49. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 2. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić

Slika 50. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 2. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić

Slika 51. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 2. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić

Slika 52. Marta Jurčić, kolekcija - Polycubistic perspective, 2. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić

3.2.3. Odjevna kombinacija 3

Treća odjevna kombinacija sastoji se od tri odjevna predmeta: kaputa, suknje i košulje

Prvi odjevni predmet u ovoj kolekciji je predimenzionirani izduženi kaput, konstruiran na temelju klasičnog kroja ženskog kaputa, no s asimetričnim elementima koji odražavaju poliperspektivnu prirodu kubizma. Ovaj kaput obiluje spojnicama s maticama, pri čemu je rukav izrađen iz jednog dijela. Desno rame je blago izbočeno prema van i spuštено, a dodatno podstavljeno jastučićima radi dodatne strukture, stvarajući dinamiku koja podsjeća na višestruke perspektive kubističkih radova.

Klasična kragna sastoji se od dva dijela, dok je rukav s lijeve strane u području lakta također spojen s maticama i vijcima, što dodatno osnažuje konstrukciju. Na lijevoj strani kaputa, stražnji i prednji dijelovi su simetrični, a šavni dio, koji izlazi iz rukavne okrugline, proteže se do kraja kroja, stvarajući slojevitost koja karakterizira kubistički pristup. Ovi šavni dijelovi su izbočeni za tri centimetra prema van i spojeni s maticama, naglašavajući volumen i oblik kaputa, što dodatno utjelovljuje ideju o višeslojnim

perspektivama. S desne strane, spoj prednje i stražnje sredine je jednak s bočnom stranom, protežući se od ramena do kraja kroja, čime se dodatno ističe taj dio kaputa.

Ovaj pristup konstrukciji stvara vizualno zanimljivu dinamiku, omogućujući gledatelju da doživi kaput iz različitih kutova, slično načinu na koji kubisti prikazuju objekte iz više perspektiva u svojim djelima. Ukupno, kaput sadrži oko sto rupica obloženih zakovicama, dvjesto slijepih glava M8 matica i sto navojnih šipki, čime se postiže inovativna struktura koja odražava kubističke principe slojevitosti i fragmentacije, a istovremeno omogućuje dinamično iskustvo promjene perspektive.

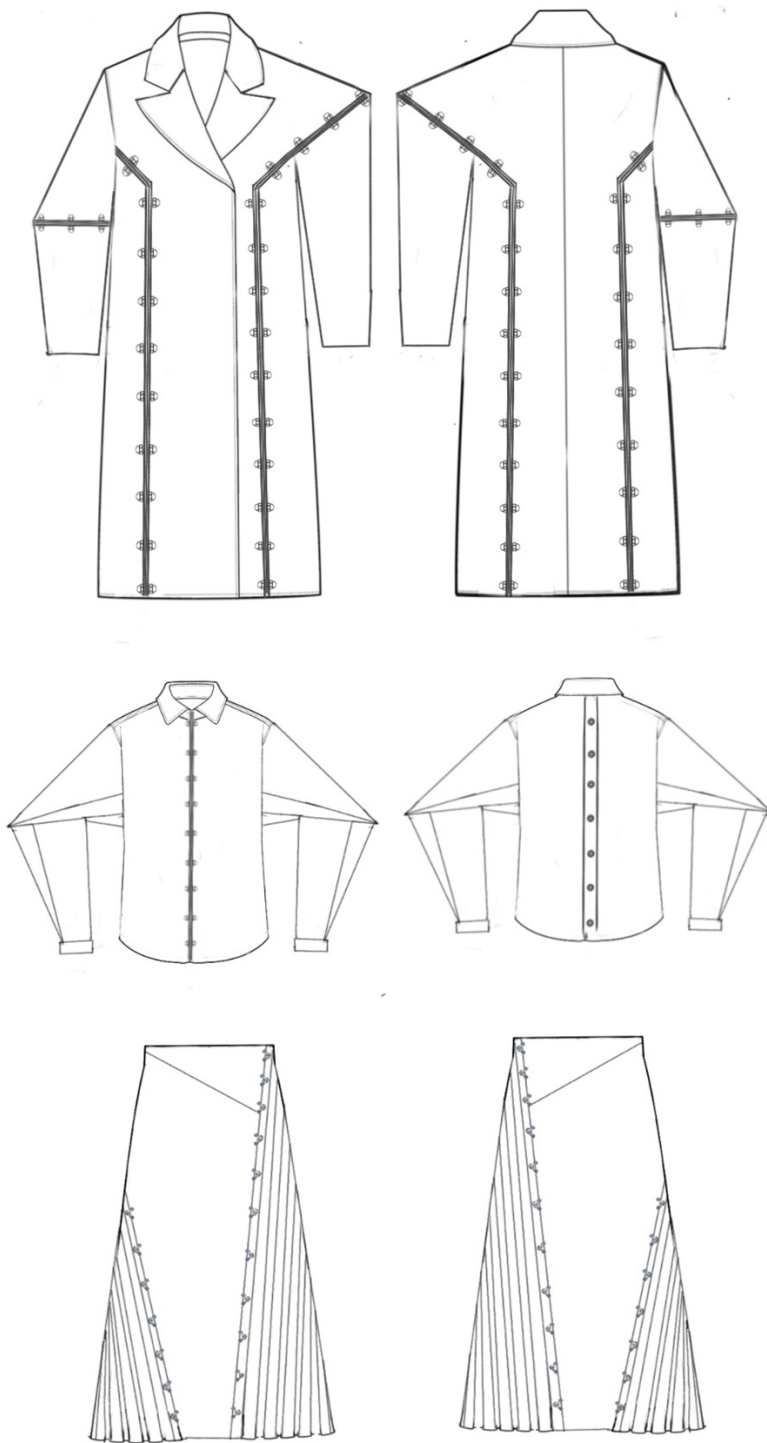
Drugi odjevni predmet u ovoj kolekciji je košulja konstruirana prema klasičnoj ženskoj bluzi, ali s inovativnim elementima koji naglašavaju suvremeni pristup dizajnu i povezanost s kubističkom poliperspektivom. Klasični elementi, poput jednodijelnog rukava i dvodijelne kragne, reinterpretirani su na način koji evocira kubističke linije, stvarajući različite perspektive i oblike ovisno o kutu gledanja. Ova dinamičnost je ključna za poliperspektivni prikaz, omogućujući gledatelju da doživi košulju iz više kutova, slično načinu na koji kubisti prikazuju objekte kroz fragmentaciju i višestruke perspektive.

Prednji i stražnji dijelovi košulje ostaju jednostavni, no dodatna širina na spoju stražnjeg dijela omogućuje inovativno spajanje maticama i vijcima, stvarajući slojevitost i vizualno zanimljivu strukturu koja reflektira ideje kubizma o slojevitosti i dubini. Na prednjem dijelu, letvice su prilagođene vanjskom kopčanju, dok funkcionalni elementi poput tridesetdvije rupice sa zakovicama, šesnaest navojnih šipki te tridesetdvije slijepe matice M4, služe i kao estetski detalji koji povezuju funkcionalnu arhitekturu odjeće s umjetničkim kubističkim pristupom. Ovaj način konstrukcije ne samo da daje košulji moderni izričaj, već i potiče promatrača na razmišljanje o načinu na koji se moda može interpretirati kroz prizmu umjetničkih pokreta poput kubizma.

Rukav na košulji izrađen je iz jednog dijela, a dodatno je proširen s više materijala koji je spojen u rukavnoj okruglini na preklop. Ovaj preklop ne samo da dodaje volumen, već i oblikuje samu siluetu rukava. Dodatno je spojen s maticom na vrhu rukava kako bi se postigla bolja forma i struktura. U dizajnu rukava prisutni su brojni šavni dijelovi, a završava s običnom tankom orukvicom koja osigurava eleganciju i funkcionalnost. Ova kombinacija elemenata ne samo da poboljšava estetiku košulje, već i pridonosi njenoj dinamici, stvarajući efekt slojevitosti koji je u skladu s kubističkim pristupom.

Treći odjevni predmet je asimetrična suknja dužine do gležnja koja se odlikuje šavnim dodatkom u koso na prednjoj i stražnjoj strani, stvarajući oblik sličan trokutu. Suknja nema pojas, a bočni dijelovi su povezani maticama i vijcima, dok su na prednjem i stražnjem dijelu s obje strane dodane po dvije letvice široke tri centimetra. Također, na bočnim plisiranim dijelovima nalaze se letvice koje služe za dodatno spajanje.

Na suknji se ukupno nalazi oko stovadeset rupica, od čega je osamdeset obloženih zakovicama, a dodano je i stovadeset leptir vijaka M4. Plise efekt daje trodimenzionalnost, čime se stvara jedinstvena forma koja dodatno naglašava dinamiku suknje. Ova slojevitost, zajedno s inovativnim dizajnom, evocira kubističke principe, prikazujući različite perspektive i oblike ovisno o kutu gledanja. Suknja tako postaje ne samo odjevni predmet, već i umjetničko djelo koje interpretira poliperspektivu, omogućujući gledatelju da doživi višedimenzionalnost u svakoj njenoj liniji i formi.

Slika 53. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 3. odjevna kombinacija

Slika 54. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 3. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić

Slika 55. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 3. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić

Slika 56. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 3. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić

Slika 57. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 3. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić

Slika 58. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 3. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić

Slika 59. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 3. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić

Slika 60. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 3. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić

Slika 61. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 3. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić

Slika 62. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 3. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić

Slika 63. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 3. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić

Slika 64. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 3. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin ,Model: Lara Celić

3.2.4. Odjevna kombinacija 4

Četvrta odjevna kombinacija se sastoji od kaputa i haljine.

Četvrti odjevni predmet je predimenzionirani kaput, izrađen od osnovnog kroja ženskog kaputa, koji je maksimalno produžen i asimetričan. Na ramenima se nalazi dodatni sloj, a unutrašnjost je podstavljena za dodatnu udobnost i oblik. Rukav je izrađen iz jednog dijela, a kaput također posjeduje klasičnu kragu koja se sastoji od dva dijela. Na prednjoj i stražnjoj strani kaputa nalazi se ušitak koji se proteže od ispod grudi do kraja kroja, simetrično s obje strane. Ovaj ušitak uključuje letvicu širine tri centimetra na kojoj se nalaze zakovice i matice.

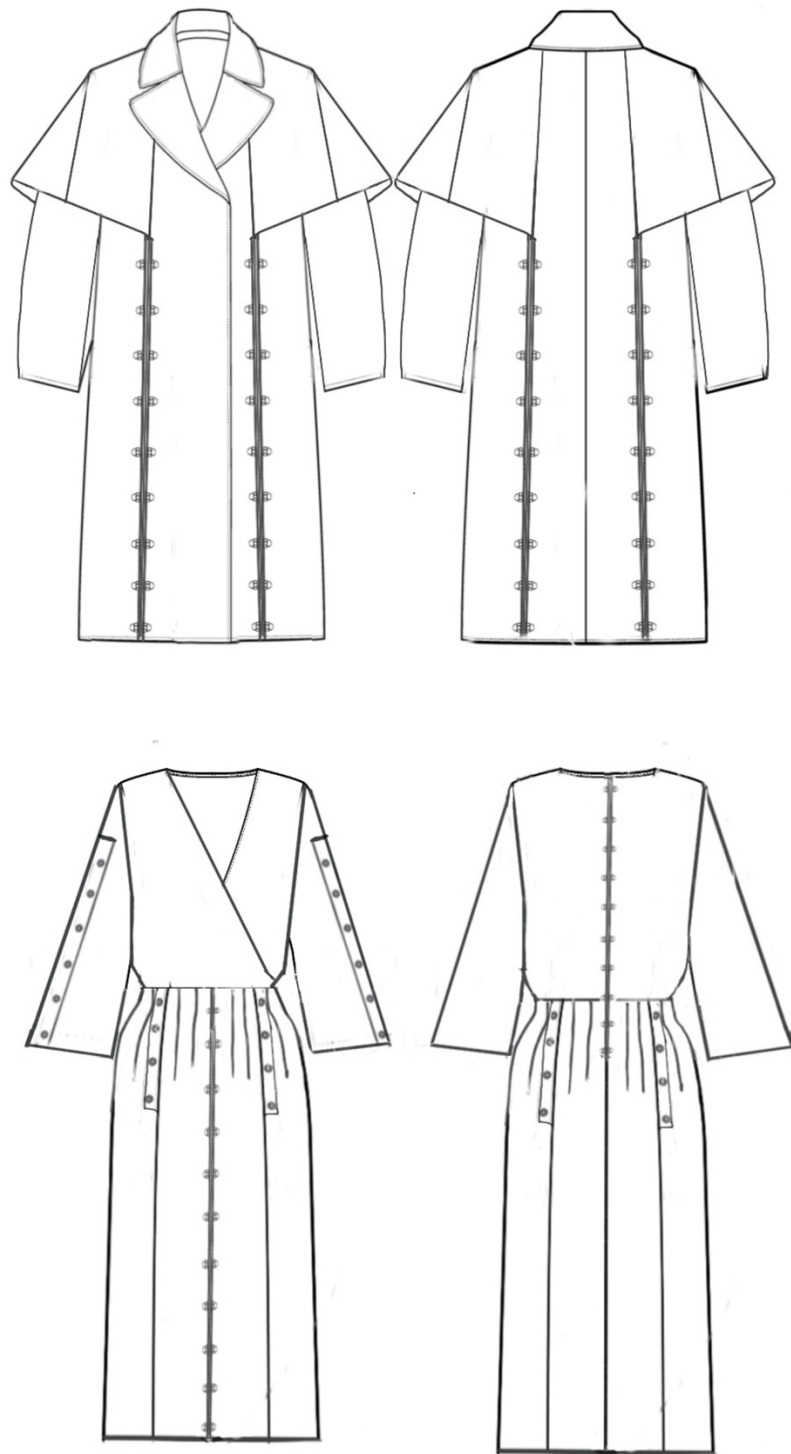
Kaput ima ukupno oko sto rupica s zakovicama, dvjesto navojnih šipki i dvjesto matica M8 veličine. Ova konstrukcija ne samo da doprinosi strukturalnoj stabilnosti kaputa, već također ističe njegovu umjetničku vrijednost, povezujuće kubističke principe fragmentacije i slojevitosti. Svaki detalj dizajna poziva promatrača da istraži različite aspekte kaputa, omogućavajući doživljaj poliperspektive koja se transformira ovisno o kutu gledanja.

Drugi odjevni predmet je haljina napravljena od osnovnog kroja ženske haljine. Haljina je rezana u području struka, dok gornji dio ostaje otvoren i blago pada preko donjeg dijela.

U području bokova, haljina ima brojne ušitke koji doprinose naglašenim oblinama.

Na leđima i prednjoj strani haljine, način spajanja uključuje dodane letvice širine tri centimetra s obje strane, čime se dodatno osigurava strukturalna stabilnost. Haljina sadrži otprilike 60 rupica, koje su pažljivo raspoređene i služe kao estetski i funkcionalni detalji. Također, koristi ukupno tridesetpet navojnih šipki i šesdeset slijepih matica M8, što dodatno doprinosi čvrstoći i funkcionalnosti odjevnog predmeta. Ova kombinacija kroja i inovativnog pristupa dizajnu omogućava stvaranje oblika koji reflektira suvremeni modni izraz, dok istovremeno odražava kubističke principe slojevitosti i dinamike. Rukavi haljine su blago zakrivljeni prema van, čime se stvara elegantan i sofisticiran izgled. Na unutarnjoj strani rukava nalazi se način kopčanja koji se odvija prema unutra, što dodatno naglašava čistoću i jednostavnost dizajna.

Ova inovacija ne samo da poboljšava funkcionalnost haljine, već također pridonosi njenoj vizualnoj dinamici, stvarajući dodatne slojeve i teksture koje reflektiraju principe kubizma i poliperspektive. Tako se svaki element haljine skladno uklapa u cjelokupni koncept, čineći je savršenim spojem umjetnosti i mode.

Slika 65. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 4. odjevna kombinacija

Slika 66. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 4. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin., Model: Lara Celić

Slika 67. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 4. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin,, Model: Lara Celić

Slika 68. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 4. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin,, Model: Lara Celić

Slika 69. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 4. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj

Slika 70. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 4. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj

Slika 71. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 4. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj

Slika 72. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 4. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj

Slika 73. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 4. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj

3.2.5. Odjevna kombinacija 5

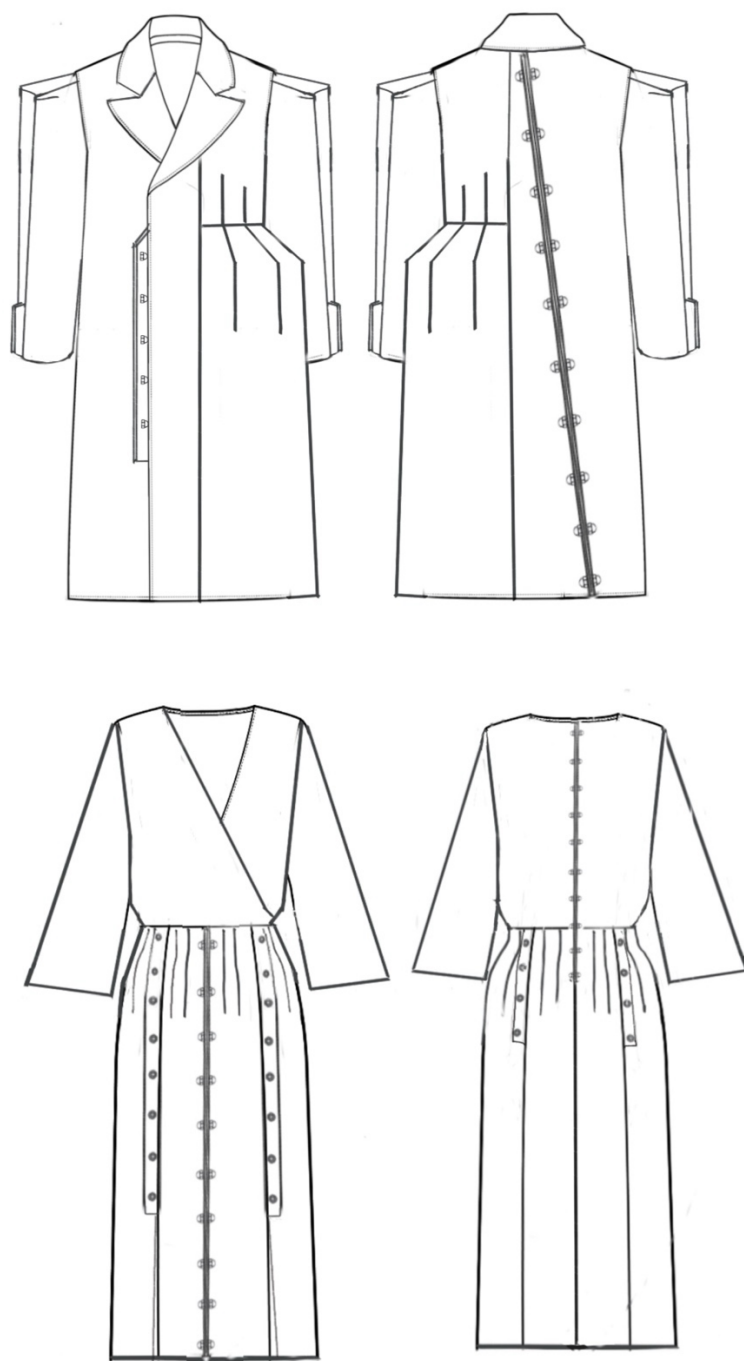
Prvi odjevni predmet je predimenzionirani kaput dobiven od klasičnog ženskog kroja, maksimalno produžen za naglašavanje siluete. Ovaj kaput ima klasičnu kragu iz dva dijela, a rukavi su izrađeni iz jednog dijela s naglašenim ramenima, podstavljenim jastučićima. Blagi preklop na rukavu dodatno oblikuje dizajn, dok male letvice služe za kopčanje donjeg dijela rukava, čime se postavlja inovativni pristup funkcionalnosti.

Kroj kaputa je asimetričan; s jedne strane, kaput zadržava klasičan oblik bez ušitaka, dok s druge strane prikazuje rez u struku s izbočenim bočnim dijelom koji naglašava bokove. Na stražnjoj strani kaputa nalazi se dijagonalni šav koji uključuje dodatne letvice, a kopčanje je postavljeno na preklop, prema van.

Ovaj kaput ima ukupno oko četrdeset rupica sa zakovicama, četrdeset navojnih šipki i osamdeset slijepih matica M8, čime se stvara slojevita struktura koja ne samo da doprinosi vizualnom interesu, već i odražava principe kubizma i poliperspektive u svom dizajnu.

Drugi odjevni predmet koji dolazi uz kaput je haljina koja je dobivena konstrukcijom ženske haljine. Haljina je rezana u području struka, dok gornji dio ostaje otvoren i blago pada preko donjeg dijela. U području bokova, haljina ima brojne ušitke koji doprinose naglašenim oblinama. Na prednjem dijelu ima dva dugačka ušitka simetrična te na leđima dva kraća ušitka koja se također na preklop spajaju sa maticama i vijcima, a na leđima i prednjoj strani haljine, način spajanja uključuje dodane letvice širine tri centimetra s obje strane, čime se dodatno osigurava strukturalna stabilnost. Haljina sadrži otprilike 60 rupica, koje su pažljivo raspoređene i služe kao estetski i funkcionalni detalji.

Također, koristi ukupno tridesetpet navojnih šipki i šezdeset slijepih matica M8, što dodatno doprinosi čvrstoći i funkcionalnosti odjevnog predmeta. Ova kombinacija kroja i inovativnog pristupa dizajnu omogućava stvaranje oblika koji reflektira suvremeni modni izraz, dok istovremeno odražava kubističke principe slojevitosti i dinamike. Rukavi haljine su blago zvonoliki i obični su nema nikakvih dodataka.

Slika 74. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 5. odjevna kombinacija

Slika 75. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 5. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj

Slika 76. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 5. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj

Slika 77. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 5. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj

Slika 78. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 5. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj

Slika 79. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 5. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj

Slika 80. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 5. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj, Lara Celić

Slika 81. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 5. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj, Lara Celić

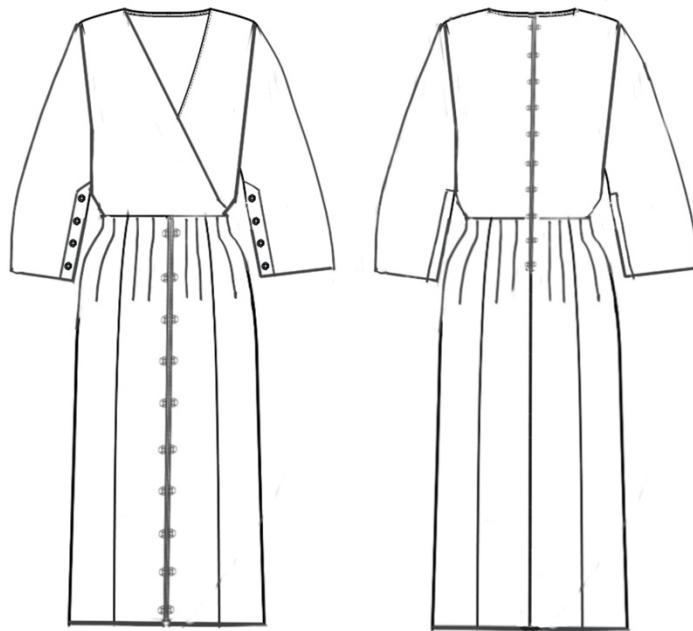
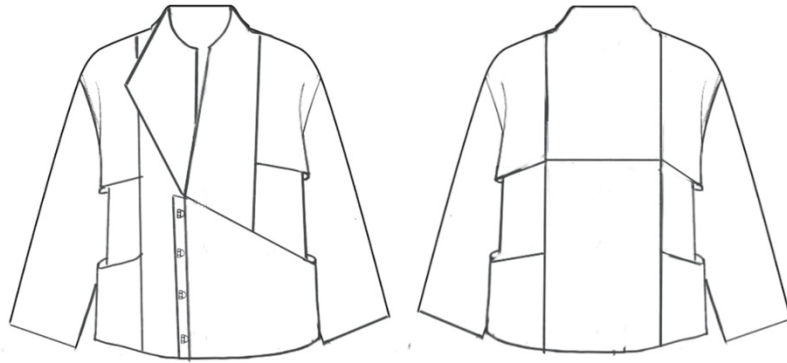
3.2.6. Odjevna kombinacija 6

Šesta odjevna kombinacija sastoji se od dva odjevna predmeta to su jakna i haljina.

Prvi odjevni predmet je jakna koja je dobivena od konstrukcije kroja ženske jakne, izrađena u predimenzioniranim proporcijama i s dva sloja materijala. Asimetrični dizajn jakne naglašava modernu estetiku, a kopčanje na prednjoj strani ostvaruje se putem maticama i vijcima, što joj daje industrijski karakter. Jakna sadrži brojne šavne dijelove koji prate kubistički pravac, stvarajući zanimljive geometrijske oblike i vizualne efekte. Rukavi su izrađeni iz jednog dijela i imaju normalnu dužinu, dok su kragne dva različita oblika, što dodatno doprinosi složenosti i dinamici dizajna. Ova jakna ne samo da je funkcionalna, već i estetski privlačna, reflektirajući kubističke principe u načinu na koji se oblik, volumen i struktura međusobno isprepliću, čime se stvara jedinstven i suvremeni odjevni predmet.

Drugi odjevni predmet koji dolazi uz jaknu je haljina izrađena prema konstrukciji ženske haljine. Ova haljina je rezana u području struka, dok gornji dio ostaje otvoren i blago pada preko donjeg dijela, stvarajući elegantan siluetu. U području bokova, haljina sadrži brojne ušitke koji doprinose naglašenim oblinama, čineći je vizualno privlačnom. Na prednjem dijelu haljine nalaze se dva kratka ušitka koja su simetrična, a na leđima se također nalaze dva kratka ušitka koja se spajaju na preklop s maticama i vijcima. Osim toga, na leđima i prednjoj strani haljine dodane su letvice širine tri centimetra s obje strane, što dodatno osigurava strukturalnu stabilnost i povezuje gornji dio s donji. Haljina sadrži otprilike 60 rupica, pažljivo raspoređenih kako bi služile kao estetski i funkcionalni detalji.

Također, koristi ukupno trideset pet navojnih šipki i šezdeset slijepih matica M8, što dodatno doprinosi čvrstoći i funkcionalnosti odjevnog predmeta. Ova kombinacija kroja i inovativnog pristupa dizajnu omogućava stvaranje oblika koji reflektira suvremeni modni izraz, dok istovremeno odražava kubističke principe slojevitosti i dinamike. Rukavi haljine su blago zvonoliki, jednostavni i bez dodatnih detalja, čime se postiže skladna i profinjena cjelina.

Slika 82. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 6. odjevna kombinacija

Slika 83. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 6. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić

Slika 84. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 6. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić

Slika 85. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 6. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić

Slika 86. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 6. odjevna kombinacija
Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić

Slika 87. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 6. odjevna kombinacija
Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj

Slika 88. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 6. odjevna kombinacija
Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj

Slika 89. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 6. odjevna kombinacija

Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj

Slika 90. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 6. odjevna kombinacija Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj

Slika 91. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 6. odjevna kombinacija
Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj

Slika 92. Marta Jurčić, kolekcija - *Polycubistic perspective*, 6. odjevna kombinacija
Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj

4. KONSTRUKCIJA

4.1. Konstrukcija temeljnog kroja za ženski kaput

Konstrukcija temeljnog kroja ženskog kaputa prikazana je na Slici 92. Temeljni kroj ženske jakne izrađen je u veličini 38 s pripadajućim tjelesnim mjerama s kojima su izračunate konstrukcijske mjere.

Odjevna veličina: 38

GLAVNE TJELESNE MJERE

Tv	Tjelesna visina	176 cm
Og	Opseg grudi	88 cm
Os	Opseg struka	72 cm
Ob	Opseg bokova	96 cm

Tablica 1. Marta Jurčić za kolekciju - *Polycubistic perspective* glavne tjelesne mjere (veličina 38)

KONSTRUKCIJSKE MJERE

Švi	Širina vratnog izreza	$1/20 \text{ Og} + 2 \text{ cm}$	6,4 cm
Do	Dubina orukavlja	$1/10 \text{ Og} + 10,5 \text{ cm} + 2,5 - 3,5$	21,8 cm
Dl	Duljina leđa	$1/4 \text{ Tv} - 1 \text{ cm}$	43 cm
Db	Dubina bokova	$3/8 \text{ Tv}$	66 cm
Dk	Duljina kroja	$\text{Db} + 3 \text{ cm}$	69 cm
Šl	Širina leđa	$1/8 \text{ Og} + 5,5 \text{ cm} + (1 \text{ do } 1,5 \text{ cm})$	17,5 cm
Šo	Širina orukavlja	$1/8 \text{ Og} - 1,5 \text{ cm} + (3 \text{ do } 4 \text{ cm})$	12,5 cm
Šg	Širina grudi	$1/4 \text{ Og} - 4 \text{ cm} + (1,5 \text{ do } 2 \text{ cm})$	19,5 cm
Šs	Širina struka	$1/4 \text{ Os}$	18 cm
Vpd	Visina prednjeg dijela	$\text{Dl} + 1/20 \text{ Og} - 0,5 \text{ cm}$	46,9 cm

Tablica 2. Marta Jurčić za kolekciju - *Polycubistic perspective* konstrukcijske mjere (veličina 38)

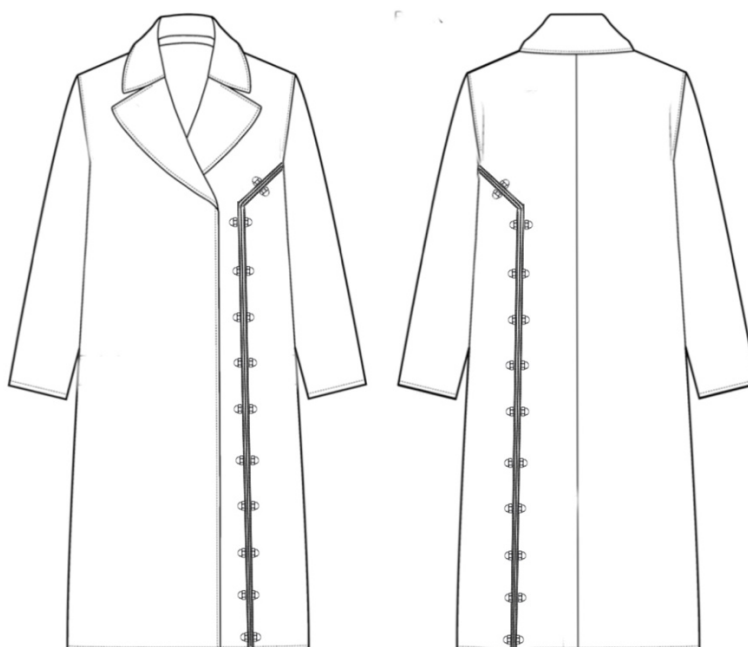
Konstrukcija rukava za temeljni kroj ženskog kaputa

Konstrukcija rukava za temeljni kroj ženskog kaputa prikazana je na Slici 92. Za konstrukciju rukava potrebno je izmjeriti opseg orukavlja (**Oor**) i visinu rukavnog izreza (**Vri**) na prednjem i stražnjem dijelu temeljnog kroja za ženskog kaputa. **Vri** se mjeri od vrha ramena do **Do** na stražnjem dijelu, a na prednjem dijelu od vrha ramena do točke u kojoj se spajaju linije **Do** i $\frac{1}{3}$ **Šo**. Važno je pripaziti da se dobiveni iznosi umanje za iznos ušitka na stražnjem dijelu.

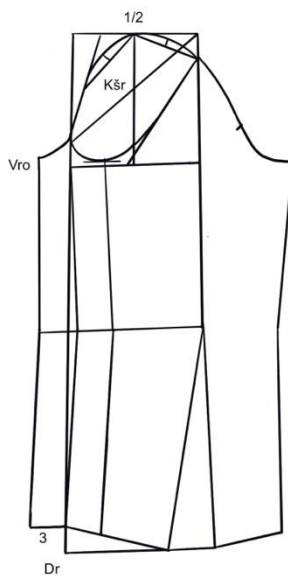
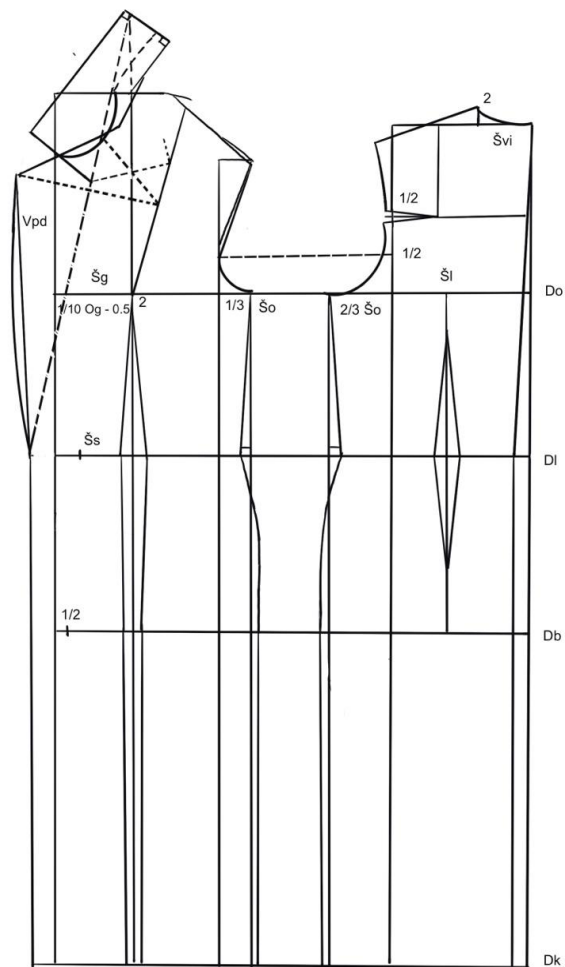
KONSTRUKCIJSKE MJERE ZA RUKAV

Vri	Visina rukavnog izreza	Izmjereno na kroju	40 cm
Oor	Opseg orukavlja	Izmjereno na kroju	45 cm
Dr	Duljina rukava	$\frac{3}{8} Tv - 3 \text{ cm}$	63 cm
Vro	Visina rukavne okrugline	$\frac{1}{2} Vri - (\frac{2}{10} \text{ Šo} + 1 \text{ cm})$	18,5 cm
Kšr	Kosa širina rukava	$\frac{1}{2} Oor - 0,5 \text{ cm}$	22 cm
Odr	Opseg duljine rukava	Prilagođeno modelu	27 cm

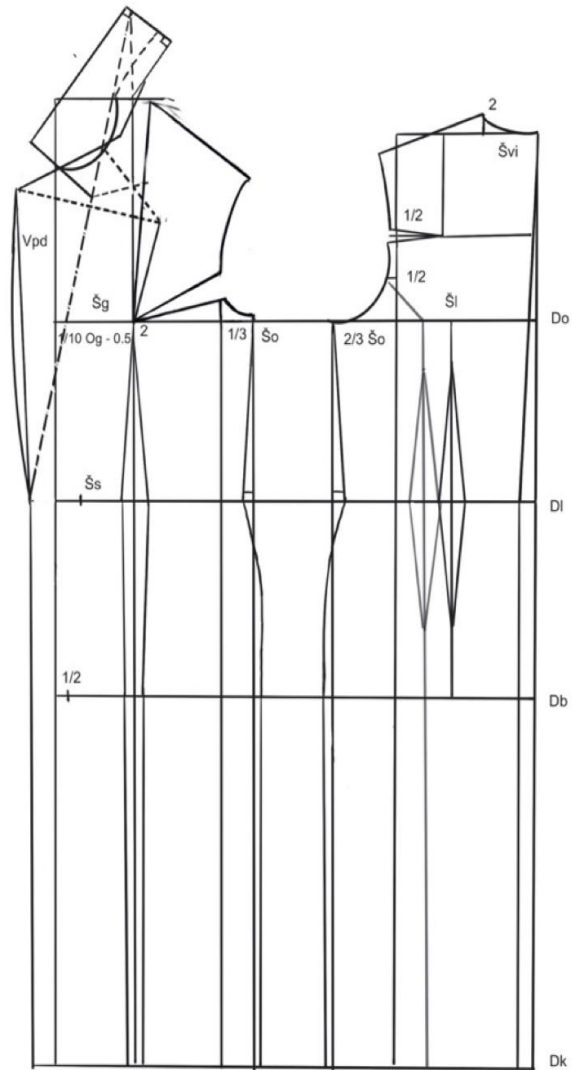
Tablica 3. Marta Jurčić za kolekciju - *Polycubistic perspective* konstrukcijske mjere za rukav

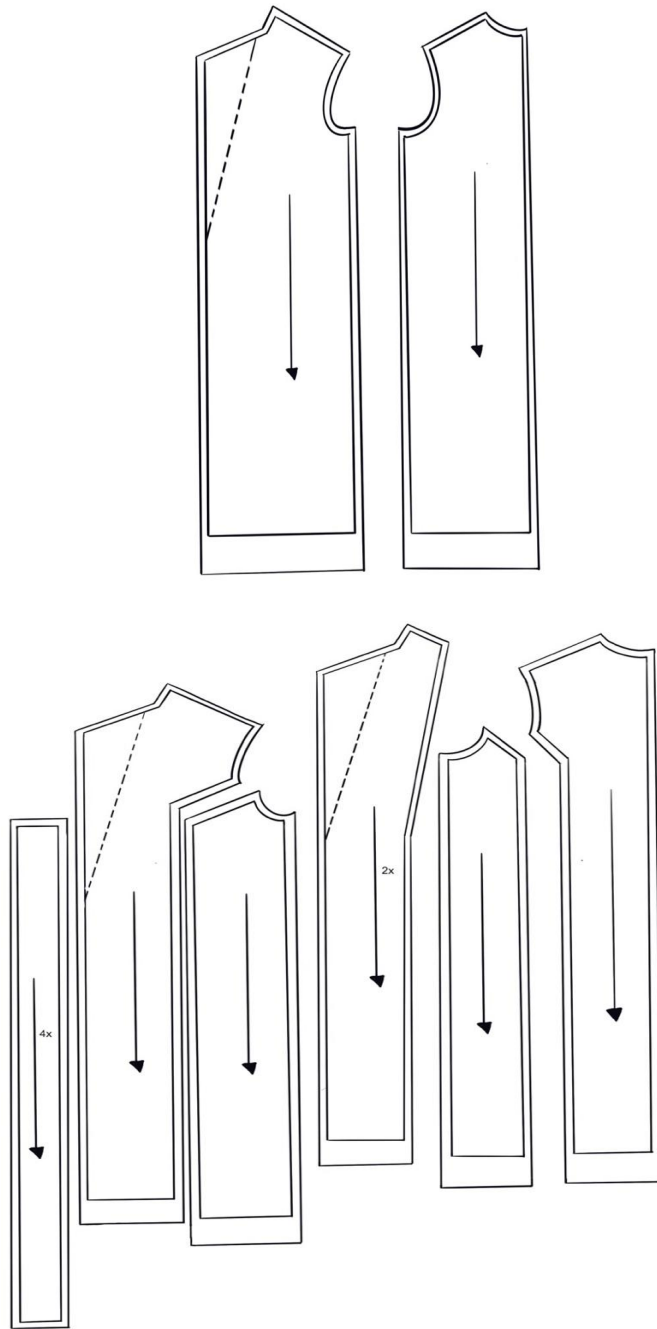
Slika 93. Marta Jurčić tehnički crtež ženskog kaputa za kolekciju *Polycubistic perspective*

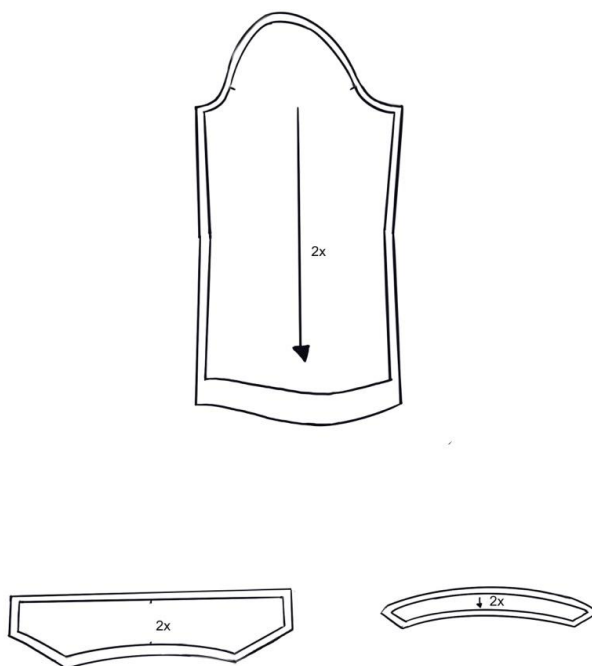
Slika 94. Marta Jurčić, kolekcija *Polycubistic perspective*, konstrukcija temeljnog kroja prednjeg i stražnjeg dijela ženskog kaputa, konstrukcija rukava

Slika 95. Marta Jurčić, kolekcija *Polycubistic perspective*, modeliranje modela ženskog kaputa prednje i stražnje strane

Slika 96. Marta Jurčić, kolekcija Polycubistic perspective, šavni dodaci prednjeg i stražnjeg dijela ženskog kaputa

Slika 97. Marta Jurčić, kolekcija *Polycubistic perspective*, šavni dodaci rukava i ovratnika ženskog kaputa

4.2. Konstrukcija temeljnog kroja za žensku bluzu

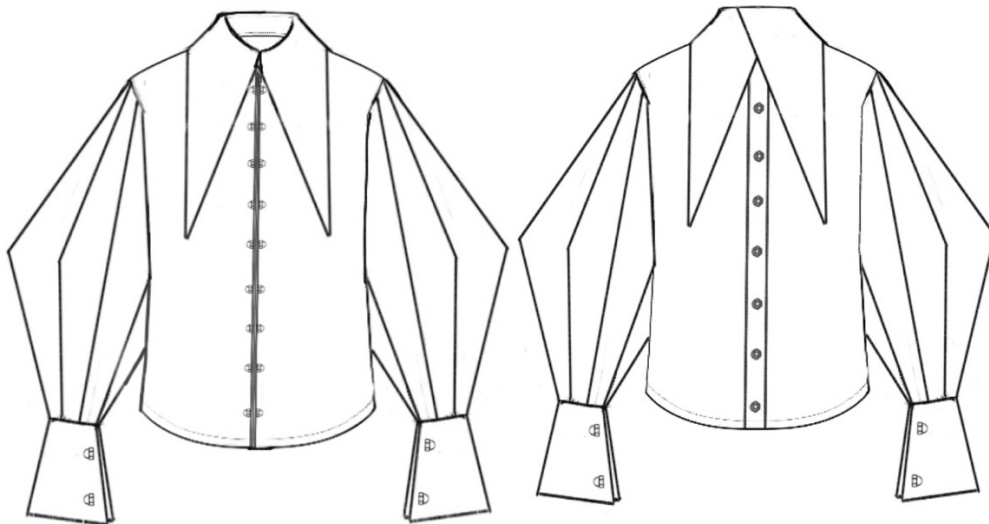
Konstrukcija temeljnog kroja ženske bluze prikazana je na *Slici 97.*. Temeljni kroj ženske bluze izrađen je u veličini 36 s pripadajućim tjelesnim mjerama s kojima su izračunate konstrukcijske mjere.

Odjevna veličina 36

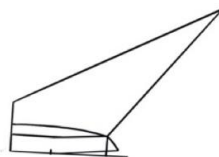
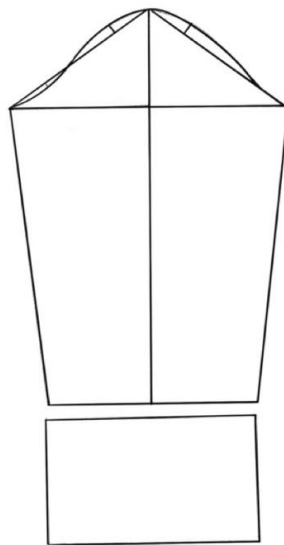
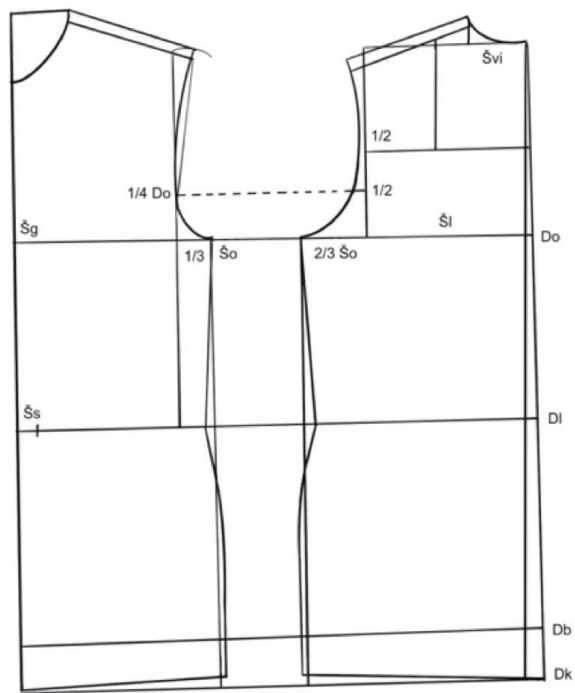
GLAVNE TJELESNE MJERE

Tv	Tjelesna visina	176 cm
Og	Opseg grudi	88 cm
Os	Opseg struka	68 cm
Ob	Opseg bokova	92 cm

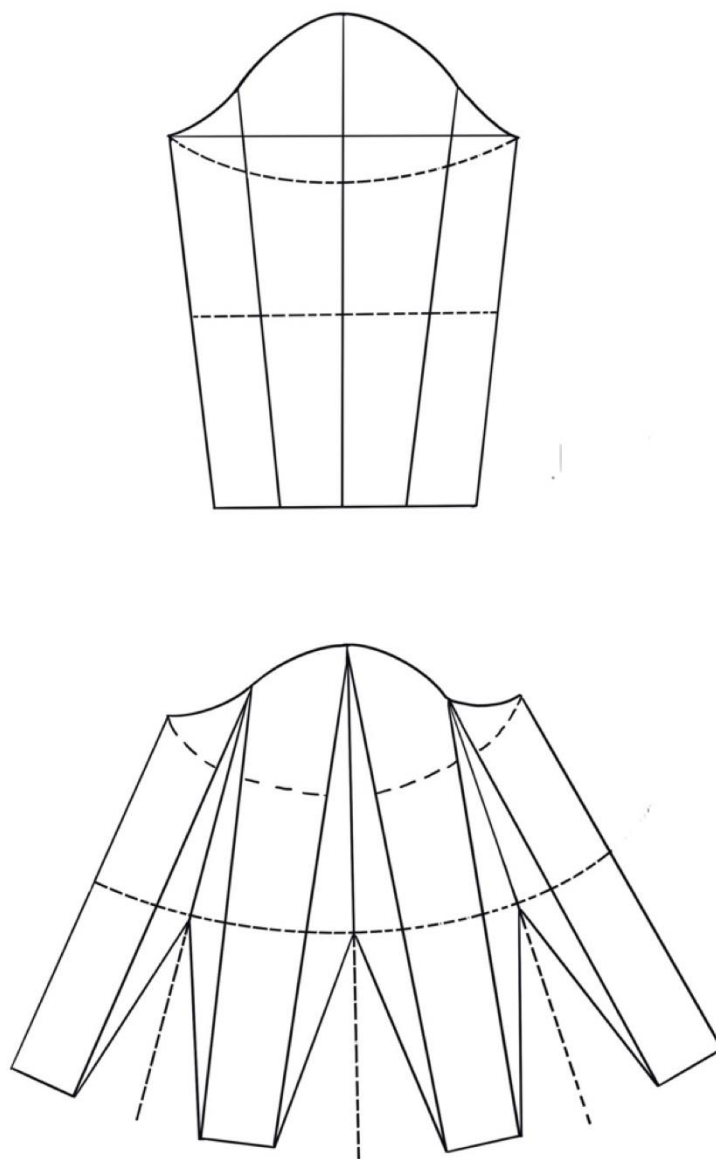
Tablica 4. Marta Jurčić za kolekciju - *Polycubistic perspective* glavne tjelesne mjere (veličina 36)

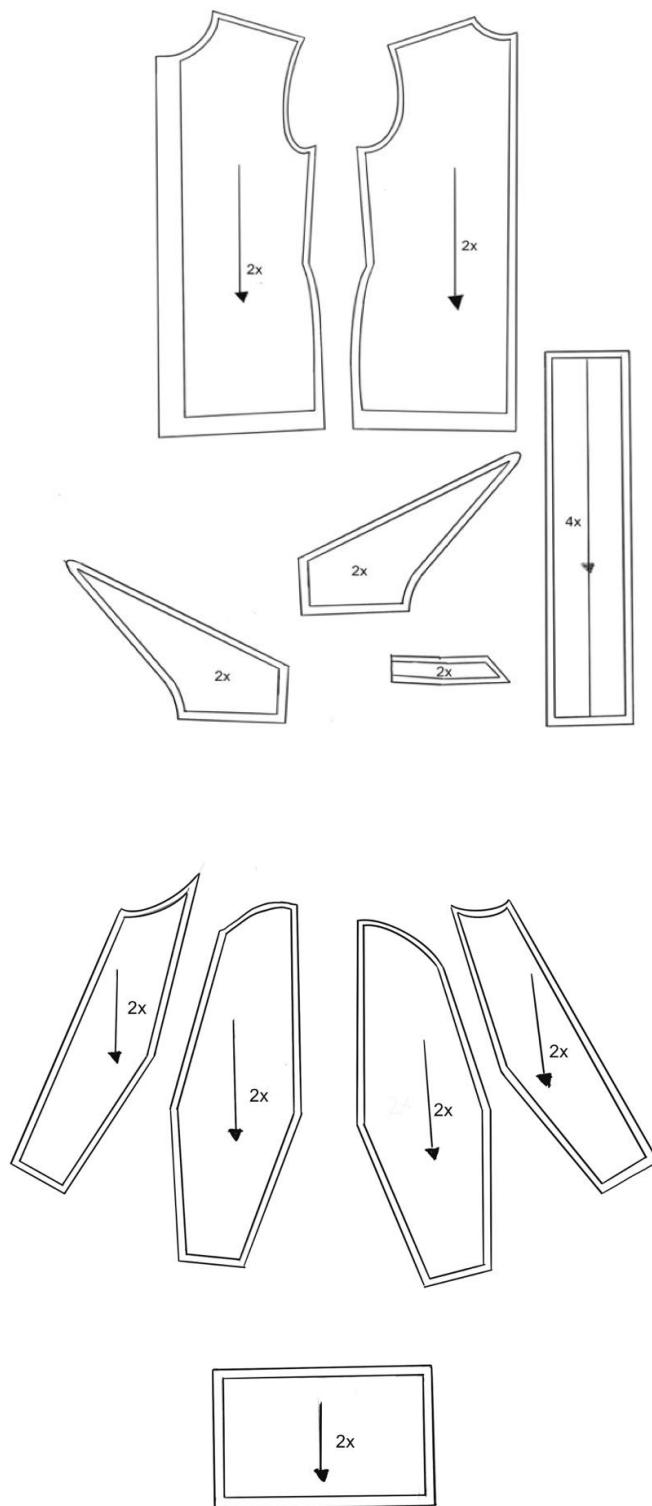
Slika 98. Marta Jurčić tehnički crtež ženske košulje za kolekciju *Polycubistic perspective*

Slika 99. Marta Jurčić, kolekcija *Polycubistic perspective*, konstrukcija temeljnog kroja prednjeg i stražnjeg dijela ženske košulje, konstrukcija rukava i ovratnika

Slika 100. Marta Jurčić kolekcija *Polycubistic perspective*, modeliranje rukava

Slika 101. Marta Jurčić kolekcija *Polycubistic perspective*, šavni dodaci prednjeg i stražnjeg dijela ženske košulje, ovratnika, letvice, rukava i orukvice

KONSTRUKCIJSKE MJERE

Švi	Širina vratnog izreza	$1/20 \text{ Og} + 2 \text{ cm}$	6,4 cm
Do	Dubina orukavlja	$1/10 \text{ Og} + 10,5 \text{ cm} + 2 \text{ cm}$	21,8 cm
Dl	Duljina leđa	$1/4 \text{ Tv} - 1 \text{ cm}$	43 cm
Db	Dubina bokova	$3/8 \text{ Tv}$	66 cm
Dk	Duljina kroja	$\text{Db} + 5 \text{ cm}$	71 cm
Šl	Širina leđa	$1/8 \text{ Og} + 5,5 \text{ cm} + 1,5 \text{ cm}$	18 cm
Šo	Širina orukavlja	$1/8 \text{ Og} - 1,5 \text{ cm} + 2,5 \text{ cm}$	12 cm
Šg	Širina grudi	$1/4 \text{ Og} - 4 \text{ cm} + 1,5 \text{ cm}$	19,5 cm
Vpd	Visina prednjeg dijela	$\text{Dl} + 1/20 \text{ Og} - 0,5 \text{ cm}$	46,9 cm

Tablica 5. Marta Jurčić kolekcija *Polycubistic perspective* konstrukcijske mjere (veličina 36)

Konstrukcija rukava i ovratnika za temeljni kroj ženske bluze

Konstrukcija rukava za temeljni kroj ženske bluze prikazana je na *Slici 97*. Za konstrukciju rukava potrebno je izmjeriti opseg orukavlja (**Oor**) i visinu rukavnog izreza (**Vri**) na prednjem i stražnjem dijelu temeljnog kroja ženske bluze. Konstrukcija ovratnika također je prikazana na *Slici 97*. Za konstrukciju ovratnika upotrijebljena je mjera vratnog izreza stražnjeg dijela i vratni izrez prednjeg dijela od ramenog šava do prednje sredine.

KONSTRUKCIJSKE MJERE ZA RUKAV

Vri	Visina rukavnog izreza	Izmjereno na kroju	38 cm
Oor	Opseg orukavlja	Izmjereno na kroju	46 cm
Dr	Duljina rukava	$3/8 \text{ Tv} - 3 \text{ cm}$	63 cm
Vro	Visina rukavne okrugline	$1/2 \text{ Vri} - (2/10 \text{ Šo} + 1 \text{ cm})$	15,6 cm
Kšr	Kosa širina rukava	$1/2 \text{ Oor} - 0,5 \text{ cm}$	22,5 cm
Odr	Opseg duljine rukava	Prilagođeno modelu	24 cm

Tablica 6. Marta Jurčić kolekcija *Polycubistic perspective* konstrukcijske mjere za rukav

4.3. Konstrukcija temeljnog kroja za ženske hlače

Konstrukcija temeljnog kroja ženskih hlača prikazana je na Slici 101. Temeljni kroj ženskih hlača izrađen je u veličini 38 s pripadajućim tjelesnim mjerama s kojima su izračunate konstrukcijske mjere.

Odjevna veličina 38

GLAVNE TJELESNE MJERE

Tv	Tjelesna visina	176 cm
Os	Opseg struka	72 cm
Ob	Opseg bokova	96 cm

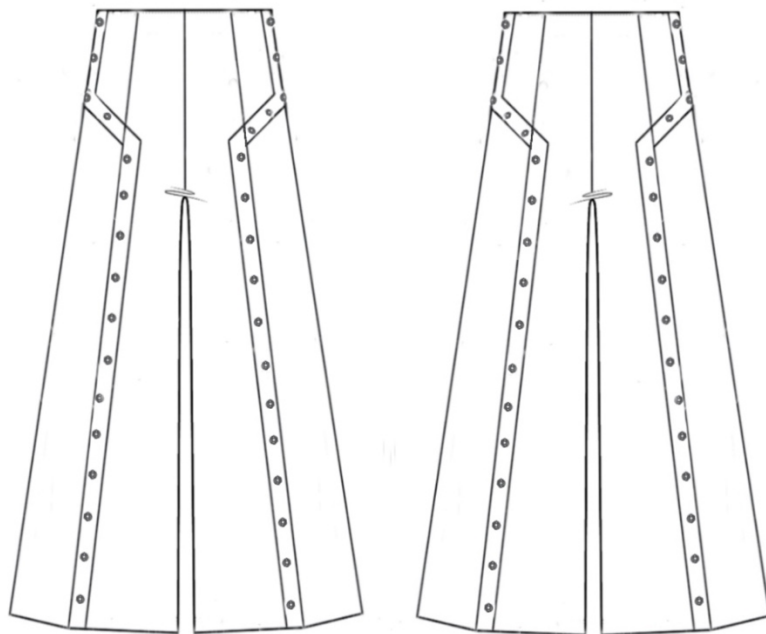
Tablica 7. Marta Jurčić kolekcija *Polycubistic perspective* glavne tjelesne mjere

(veličina 38)

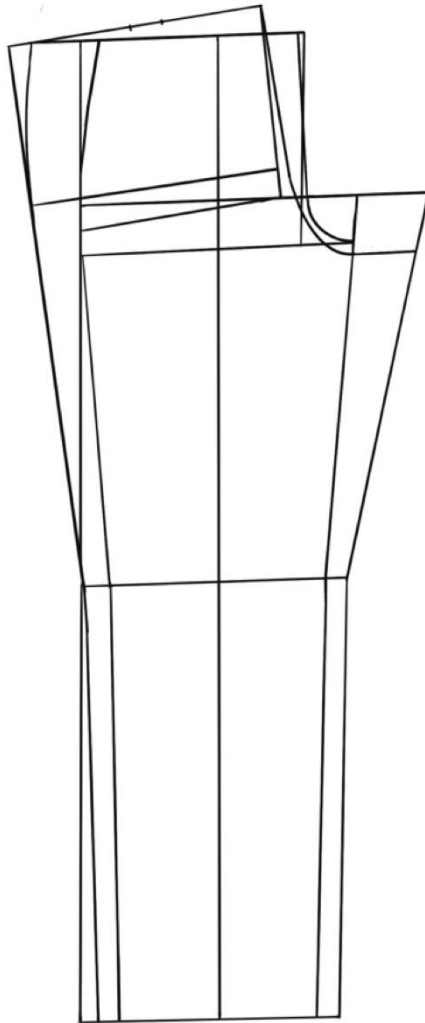
KONSTRUKCIJSKE MJERE

Dh	Duljina hlača	$\frac{5}{8} Tv$	110 cm
Ds	Dubina sjedala	$\frac{1}{4} Ob + 1 \text{ cm}$	25 cm
Dk	Duljina koraka	$Dh - Ds$	85 cm
Pšh	Prednja širina hlača	$\frac{1}{4} Ob$	24 cm
Sšh	Stražnja širina hlača	$\frac{1}{4} Ob + 2 \text{ cm}$	25 cm
On	Opseg nogavice		41 cm

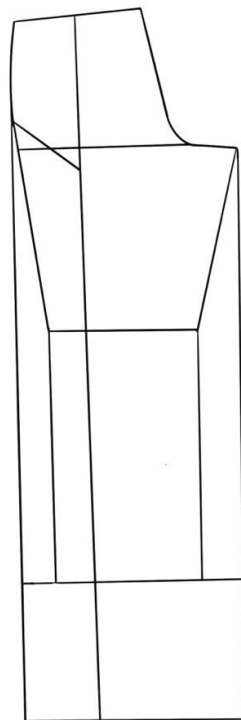
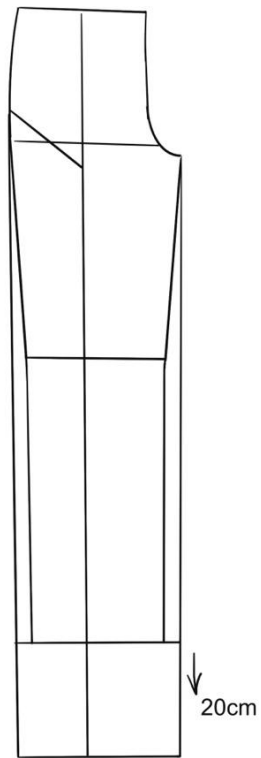
Tablica 8. Marta Jurčić kolekcija *Polycubistic perspective* konstrukcijske mjere (veličina 38)

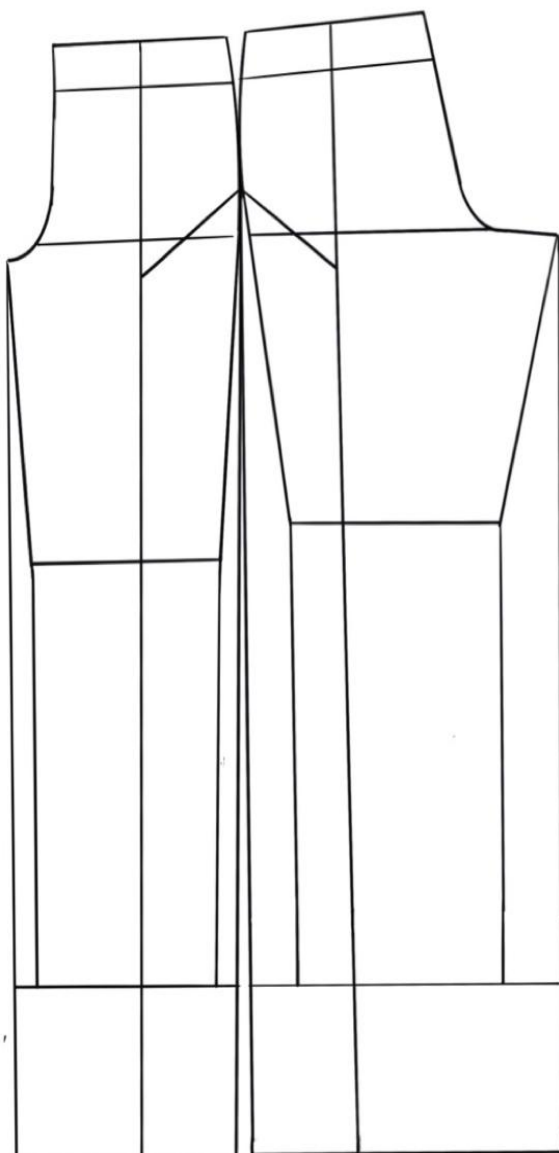
Slika 102. Marta Jurčić tehnički crtež ženskih hlača za kolekciju *Polycubistic perspective*

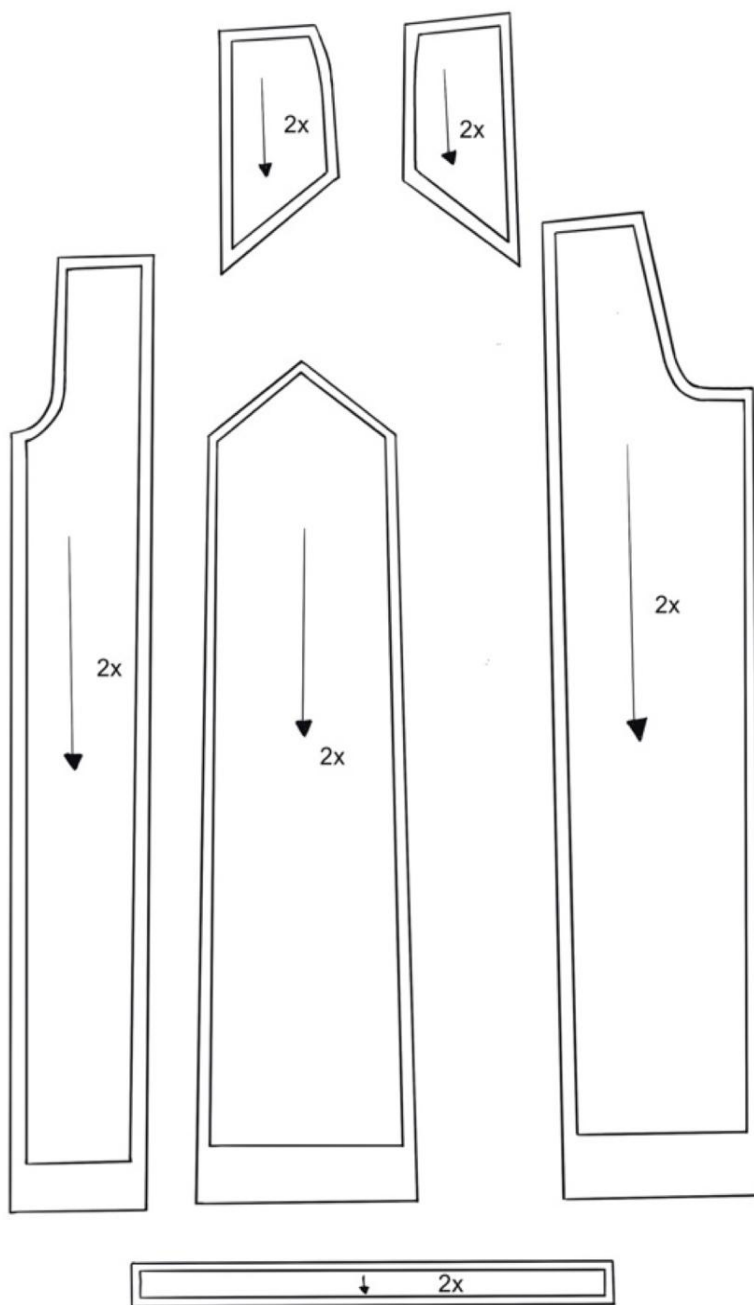
Slika 103. Marta Jurčić, kolekcija *Polycubistic perspective*, konstrukcija temeljnog kroja prednjeg i stražnjeg dijela ženskih hlača

Slika 104. Marta Jurčić, kolekcija *Polycubistic perspective*, modeliranje temeljnog kroja prednjeg i stražnjeg dijela ženskih hlača

Slika 105. Marta Jurčić, kolekcija *Polycubistic perspective*, modeliranje temeljnog kroja bočnog dijela ženskih hlača

Slika 106. Marta Jurčić, kolekcija *Polycubistic perspective*, šavni dodaci ženskih hlača

5. MOODBOARD

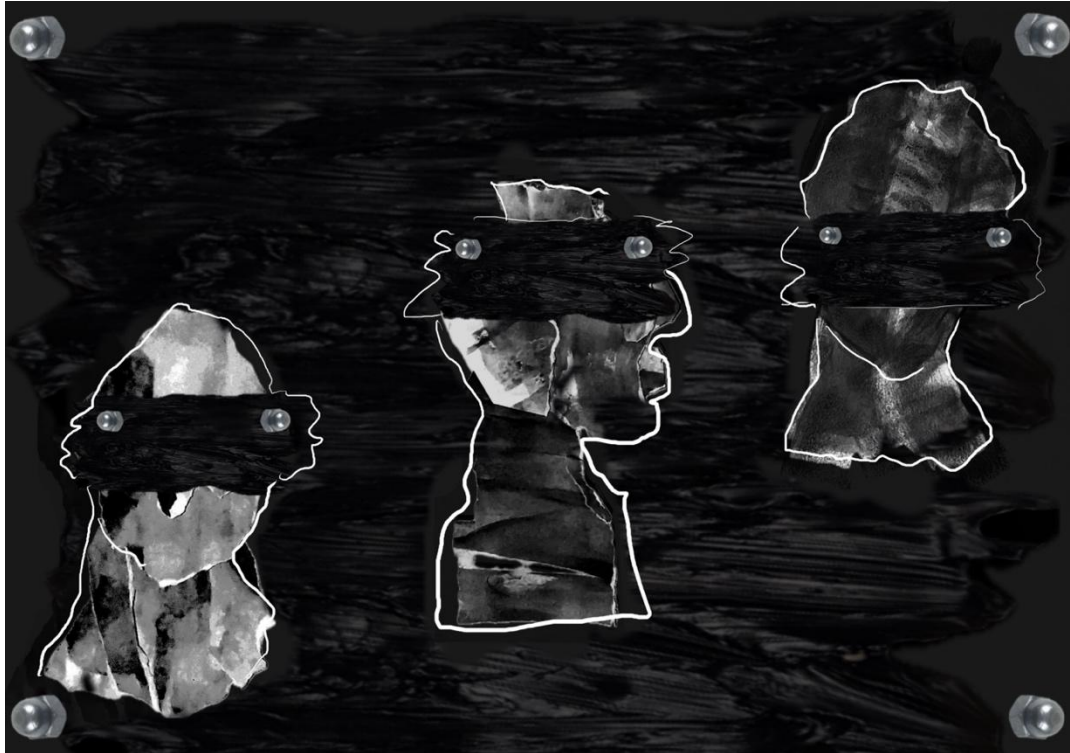
U ovom radu istražujem sintezu umjetničkih pravaca kubizma i poliperspektive u dizajnu odjevnih predmeta. Ovi pravci omogućuju novu dimenziju u percepciji i predstavljanju oblika, boje i prostora. Fokusiram se na stvaranje moodboarda koji predstavlja inovativni pristup upotrebi različitih materijala i tehnika, uzimajući inspiraciju iz poliperspektivnog prikaza lica.

Moodboard je koncipiran kroz kolažna rješenja koja prikazuju različite glave iz različitih kutova, što odražava bitne karakteristike kubizma. Ova tehnika omogućava dinamičnu interpretaciju forme i prostora, a istovremeno se oslanja na poliperspektivu koja dodatno obogaćuje vizualni doživljaj kroz višedimenzionalni prikaz objekata. U pozadini moodboarda primijenjen je gumeni premaz, koji je korišten i u odjevnim kombinacijama, čime se stvara sinergija između umjetničkog djela i modnog dizajna.

Osim kolažnih elemenata, u rad su uključeni i industrijski detalji poput matica i vijaka, koji simboliziraju spajanje različitih komponenti u jedinstvenu cjelinu. Ovaj pristup ne samo da osnažuje funkcionalnost odjevnih predmeta, već i uvodi konceptualnu dimenziju koja potiče promišljanje o vezama između mode i umjetnosti.

Prevladavanje crne boje koristi se za postizanje monokromatskog prikaza kubizma, čime se naglašava dubina i složenost oblikovanja. Ova boja ne samo da služi kao pozadina, već i kao sredstvo za izražavanje emocionalnog sadržaja i estetske snage.

Kombinacija kubizma i poliperspektive u dizajnu odjevnih predmeta otvara nove horizonte kreativnog izražavanja. Moodboard ne samo da predstavlja vizualni izraz inovativnog dizajna, već i poziva na preispitivanje granica između mode i umjetnosti, otvarajući nove horizonte u kreativnom izražavanju. Ovim radom postavljam temelje za daljnja istraživanja u području modnog dizajna koji se oslanja na umjetničke koncepte, kao što su kubizam i poliperspektiva, stvarajući tako jedinstvene i inspirativne odjevne predmete.

Slika 107. Marta Jurčić, *moodboard* za kolekciju *Polycubistic perspective*

5.1. Paleta boja

Slika 108. Paleta boja upotrijebljena u kolekciji *Polycubistic perspective*

Crna boja u ovoj kolekciji predstavlja esenciju sofisticiranosti i elegancije. Njena dubina i intenzitet donose osjećaj moći i tajanstvenosti, stvarajući snažan vizualni utjecaj. Kao najneutralnija boja, crna se savršeno uklapa s drugim nijansama, ali istovremeno se ističe kao dominantan element.

U kontekstu ove kolekcije, crna boja nije samo osnovna nijansa; ona predstavlja simbol identiteta i stila. Njezina svestranost omogućuje da se koristi u različitim teksturama i materijalima, od luksuzne svile do čvrste kože, stvarajući bogate i raznolike vizualne efekte. Crna boja također naglašava oblike i rezove, dodajući dimenziju i dubinu svakom odjevnom predmetu.

Uz to, crna boja ima sposobnost evociranja snažnih emocija i stvara osjećaj sigurnosti i samopouzdanja. U ovoj kolekciji, ona služi kao temeljni element koji povezuje različite odjevne predmete, ističući njihovu jedinstvenost i karakter. Crna boja, kao ključna nijansa, poziva nositelja da istraži vlastitu osobnost i izraz kroz modu.

Na kraju, crna boja u ovoj kolekciji simbolizira ne samo estetiku, već i umjetničku viziju koja naglašava suvremeni duh i inovativnost dizajna.

6. ZAKLJUČAK

Provedeno istraživanje i realizacija autorske modne kolekcije *Polycubistic perspective* jasno su pokazali kako se kubistički principi mogu uspješno integrirati u suvremeni modni dizajn, čime se otvara prostor za inovacije i kreativnost. Kroz primjenu poliperspektive, dekonstrukcije oblika i skulpturalnog pristupa, stvoreni su jedinstveni modni odjevni predmeti koji ne samo da nadilaze tradicionalne modne konvencije, već i redefiniiraju samu suštinu odjeće.

Ova kolekcija ne tretira odjeću samo kao funkcionalan predmet, već ju promatra kao umjetničku skulpturu koja aktivno komunicira s prostorom. Volumen postaje ključni element, omogućujući gledatelju da doživi svaku kreaciju iz različitih kutova i u različitim kontekstima. Na taj način, odjeća dobiva novu dimenziju, postajući objekt koji potiče na promišljanje o obliku, prostoru i identitetu.

Korištenjem geometrijskih oblika, apstraktnih struktura i fragmentacije, kolekcija se ne ističe samo kao modni izraz, već se profilira kao eksperiment u prostoru i percepciji. Ovaj pristup stvara dijalog između nositelja odjeće, promatrača i okoline, što dodatno obogaćuje iskustvo nošenja i promatranja.

Zaključno, ovaj rad ukazuje na neiscrpan potencijal kubističke poetike unutar modnog dizajna. Ova istraživanja otvaraju vrata daljnjim eksperimentalnim mogućnostima, pružajući inspiraciju za buduće kreativne pristupe u modi. U današnjem društvu, gdje se granice između umjetnosti i mode sve više brišu, ova kolekcija služi kao platforma za izražavanje i preispitivanje osnovnih umjetničkih i estetskih principa, pozivajući na nove interpretacije i inovacije koje će oblikovati budućnost modnog stvaralaštva.

7. LITERATURA

- 1) Arnason, HH. *A history of modern art: painting, sculpture, architecture, photography*. New York, Harry N. Abrams , 2003., str. 156.
- 2) Arnason, HH. *A history of modern art: painting, sculpture, architecture, photography*. New York, Harry N. Abrams, 2003., str. 162.
- 3) Arnason, HH. *A history of modern art: painting, sculpture, architecture, photography*. New York, Harry N. Abrams, 2003., str. 162.
- 4) Arnason, HH. *A history of modern art: painting, sculpture, architecture, photography*. New York, Harry N. Abrams, 2003., str. 162.
- 5) Arnason, HH. *A history of modern art: painting, sculpture, architecture, photography*. New York, Harry N. Abrams, 2003., str. 162.
- 6) Arnason, HH. *A history of modern art: painting, sculpture, architecture, photography*. New York, Harry N. Abrams, 2003., str. 163.
- 7) Arnason, HH. *A history of modern art: painting, sculpture, architecture, photography*. New York, Harry N. Abrams, 2003., str. 163.
- 8) Arnason, HH. *A history of modern art: painting, sculpture, architecture, photography*. New York, Harry N. Abrams , 2003., str. 180.
- 9) Arnason, HH. *A history of modern art: painting, sculpture, architecture, photography*. New York, Harry N. Abrams , 2003., str. 180.
- 10) Arnason, HH. *A history of modern art: painting, sculpture, architecture, photography*. New York, Harry N. Abrams , 2003., str. 180.
- 11) Arnason HH. *A history of modern art: painting, sculpture, architecture, photography*. New York: Harry N. Abrams, 2003. str.176.-177.
- 12) Abe, Y. *Utjecaj sveučilišne tehnike u kubizmu na moderni modni dizajn*. U Proceedings of Korea Society of Costume Conference, Korejsko društvo kostima, 2001., str.103.- 104.
- 13) Belli, Giacomo *Teorija poliperspektive*. Milano Edizioni d'Arte, 1975., str. 45. - 67.
- 14) Cvitan-Černelić, M. Barlett, D. Vladislavić, AT. *Moda povijest, sociologija i teorija mode*. Zagreb, Školska knjiga, 2002., str. 372.
- 15) Cattani, G. Colucci, M. Ferriani, S. *From the Margins to the Core of Haute Couture: The Entrepreneurial Journey of Coco Chanel*. Enterprise & Society. 2023., str. 546. - 588.

- 16) Choi, Y. Choi, J. *Studija o kubističkom modnom stilu koji se pojavljuje u modernoj modi: usredotočena na kolekciju S/S-2013 S/S Paris za 2010./S/S*. Journal of Fashion Business, 2024., str. 14. - 28.
- 17) Cattani, G. Colucci, M. Ferriani, S. *From the Margins to the Core of Haute Couture: The Entrepreneurial Journey of Coco Chanel*. Enterprise & Society, 2023., str. 546. - 588.
- 18) Galović, M. *Moda - zastiranje i otkrivanje*. Zagreb, Naklada Jesenski i Turk, 20012., str. 111.-112.
- 19) Ivančević, R. *Perspektive*. Zagreb, Školska knjiga, 1996., str. 251.
- 20) Jie, F. *Clothing Degree Zero: A Late Reading of Barthes' Fashion 'System'*. Theory Culture & Society, 2020., str. 97. - 118.
- 21) Janson, H.W. Janson, Anthony F. *Povijest umjetnost*. Stanek d.o.o., Varaždin, 2013., str. 790. - 791.
- 22) Janson, H.W. Janson, Anthony F. *Povijest umjetnosti*. Stanek d.o.o., Varaždin, 2013., 793. str.
- 23) Smith, John, *Cézanne and the Birth of Cubism*. New York, Art Publishing, 2010., str. 45. - 67.
- 24) Smith, John. *Cézanne and the Birth of Cubism*. New York, Art Publishing, 2010., str. 45. - 67.
- 25) Troy, NJ. *Couture culture: A study in modern art and Fashion*. The MIT Press, 2003., str. 384. - 389.

7.1. Internetski izvori

- <https://www.enciklopedija.hr/clanak/gris-juan> (14.09.2024.)
- <https://enciklopedija.hr/clanak/arabeska> (23.09.2024.)
- <https://enciklopedija.hr/clanak/iliri> (23.09.2024.)
- <https://hr.wikipedia.org/wiki/Kubizam> (10.09.2024.)
- <https://moderna-galerija.hr/sto-je-kubizam/> (23.09.2024)
- <https://moderna-galerija.hr/sto-je-kubizam/> (14.09.2024)
- <https://repository.library.carleton.ca/concern/etds/dj52w526z> (06.07.2024.)
- <https://hrcak.srce.hr/file/408352> (06.07.2024.)
- <https://koreascience.kr/article/JAKO201313363798997.pdf> (14.09.2024.)
- <https://artsandculture.google.com/asset/dress-madeleine-vionnet-french-b-1876-d-circa-1975/LgGF9bHigZGO5w> (14.09.2024.)
- <https://www.theartstory.org/artist/delaunay-sonia/> (23.09.2024.)
- https://www.academia.edu/1935534/Ara_H_Merjian_A_Future_by_Design_Gia_como_balla_and_the_Domestication_of_Transcendence (23.09.2024.)
- <https://koreascience.kr/article/JAKO201421153788394.pdf> (14.09.2024.)
- https://www.viktor-rolf.com/pages/haute-couture-lookbook-aw24?srsltid=AfmBOopJA5SZF6axOxubUS_0eHv9vMFS9gKgdB_-2C1Vt7EiBKot7Y9q#count-5 (14.09.2024.)
- <https://iconiaavantgarde.com/yohji-yamamoto-fw24-womens/> (14.09.2024)
- <https://koreascience.kr/article/CFKO200111921178325.pdf> (14.09.2024.)
- <https://blog.metmuseum.org/alexandermcqueen/about/> (23.09.2024.)
- <https://www.dezeen.com/2023/01/26/viktor-rolf-ballgowns-couture-show/> (23.09.2024.)
- <https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2021-ready-to-wear/balenciaga#review> (23.09.2024.)
- https://www.viktor-rolf.com/pages/haute-couture-lookbook-aw24?srsltid=AfmBOopJA5SZF6axOxubUS_0eHv9vMFS9gKgdB_-2C1Vt7EiBKot7Y9q#count-5 (14.09.2024.)
- <https://www.enciklopedija.hr/clanak/kolaz> (23.09.2024.)
- <https://www.enciklopedija.hr/clanak/chiaroscuro> (23.09.2024.)
- <https://enciklopedija.hr/clanak/en-face> (23.09.2024.)

8. POPIS SLIKOVNOG MATERIJALA

Slika 1. Juan Gris , <i>Čaša, novine i boca vina</i> , 1913., Conté kreda, gvaš, ulje, izrezani i zalijepljeni novinski papir, bijeli papir s vodenim žigom, tiskana tapeta, 54.9 × 46 cm ...5	5
Slika 2. Ferdinand Léger <i>Kompozicija (Studija za “Akt model u studiju ”)</i> , 1912. ulje, gvaš i tinta na smeđem vodenom papiru, 63.8 × 48.3 cm6	6
Slika 3. Pablo Picasso, <i>Gospođice iz Avignona</i> , 1907., ulje na platnu, 234.9 x 233.7 cm..8	8
Slika 4. <i>Maska Lwalwa</i> , 1929.- 1989. drvo, 29 cm11	11
Slika 5. Pablo Picasso, <i>Žena koja plače</i> , 1937., ulje na platnu, 60 x 49 cm17	17
Slika 6. Pablo Picasso, <i>Portret od Dore Maar</i> , 1937., ulje na platnu, 92 cm × 65 cm18	18
Slika 7. <i>Knjiga mrtvih pisara Hunefera, vaganje srca</i> , 19.dinastija, 1292. pr. Kr19	19
Slika 8. <i>Dječji crtež prikaz poliperspektive</i>20	20
Slika 9. Madeleine Vionnet, <i>Haljina iz 1926. - 1927.</i> ,Cincinnati Art Museum Cincinnati, Sjedinjene Američke Države25	25
Slika 10. Sonia Delaunay, <i>Simultaneous Dress</i> , 1913.29	29
Slika 11. Giacomo Balla, <i>Dinamika psa na povodcu</i> , 1912. ulje na platnu, 91 x 110 cm30	30
Slika 12. Giacomo Balla, <i>Futurističko odjelo</i> , 1918. 150 x 60 cm32	32
Slika 13. The Viktor&Rolf, <i>Haute Abstraction</i> , jesen/zima 2024./ 2025. Haute Couture, Pariz, Francuska35	35
Slika 14. Yohji Yamamoto, <i>A Seamless Parable on Cubism</i> , jesen/zima 2024./ 2025., Ready - to - wear, Pariz, Francuska36	36
Slika 15. Yohji Yamamoto, <i>A Seamless Parable on Cubism</i> , jesen/zima 2024./ 2025., Ready - to - wear, Pariz, Francuska37	37
Slika 16. Yohji Yamamoto, <i>A Seamless Parable on Cubism</i> , jesen/zima 2024./ 2025., Ready - to - wear, Pariz, Francuska38	38
Slika 17. Pablo Picasso , <i>Maketa za Gitaru</i> , 1912., kartona, žica i žice za gitaru, 65 ,1 x 33 x 19 cm40	40
Slika 18. Moschino, <i>Trodimenzionalna haljina s gitarom i haljina sa pozlaćenim okvirom</i> , proljeće / ljeto modna revija 2020. Milano, Italija43	43
Slika 19. Alexander McQueen, <i>Jellyfish Ensemble Plato's Atlantis</i> , proljeće / ljeto 2010.....45	45
Slika 20. Viktor & Rolf, <i>Fashion statements</i> , proljeće/ljeto 2018. 46	46
Slika 21. Balenciaga, <i>Afterwold –the age of tomorrow</i> , jesen/zima 2021.47	47

Slika 22. Marta Jurčić, Prva serija maketa za kolekciju - <i>Polycubistic perspective</i>	51
Slika 23. Marta Jurčić, Druga serija maketa za kolekciju - <i>Polycubistic perspective</i>	51
Slika 24.. Marta Jurčić, serija dizajnerskih crteža jakne za kolekciju <i>Polycubistic perspective</i>	52
Slika 25. Marta Jurčić, serija dizajnerskih crteža haljine za kolekciju <i>Polycubistic perspective</i>	52
Slika 26. Marta Jurčić, serija dizajnerskih crteža suknje za kolekciju <i>Polycubistic perspective</i>	53
Slika 27. Marta Jurčić, serija dizajnerskih crteža hlača za kolekciju <i>Polycubistic perspective</i>	54
Slika 28. Marta Jurčić, serija dizajnerskih crteža košulja za kolekciju <i>Polycubistic perspective</i>	54
Slika 29. Marta Jurčić, serija dizajnerskih crteža kaputa za kolekciju <i>Polycubistic perspective</i>	53
Slika 30. Marta Jurčić, serija dizajnerskih crteža odjevnih kombinacija za kolekciju <i>Polycubistic perspective</i>	55
Slika 31. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 1. odjevna kombinacija ..	58
Slika 32. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 1. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj	59
Slika 33. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 1. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj	60
Slika 34. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 1. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj	61
Slika 35. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 1. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj	62
Slika 36. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 1. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj	63
Slika 37. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 1. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj	64
Slika 38. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 1. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj	65

Slika 39. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 1. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj	66
Slika 40. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 1. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj	66
Slika 41. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 1. odjevna kombinacija Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj	67
Slika 42. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 2. odjevna kombinacija	70
Slika 43. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 2. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić	71
Slika 44. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 2. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić	72
Slika 45. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 2. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić	73
Slika 46. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 2. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić	74
Slika 47. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 2. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić	75
Slika 48. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 2. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić.....	76
Slika 49. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 2. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić	77
Slika 50. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 2. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić	78
Slika 51. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 2. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić	79
Slika 52. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 2. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić	80
Slika 53. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 3. odjevna kombinacija	83

Slika 54. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 3. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić	84
Slika 55. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 3. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić	85
Slika 56. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 3. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić	86
Slika 57. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 3. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić	87
Slika 58. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 3. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić	88
Slika 59. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 3. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić	89
Slika 60. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 3. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić	90
Slika 61. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 3. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić	91
Slika 62. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 3. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić	92
Slika 63. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 3. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić	93
Slika 64. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 3. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić	94
Slika 65. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 4. odjevna kombinacija	96
Slika 66. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 4. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić	97
Slika 67. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 4. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić	98
Slika 68. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 4. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Lara Celić	99

Slika 69. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 4. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj	100
Slika 70. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 4. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj	101
Slika 71. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 4. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj	102
Slika 72. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 4. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj	103
Slika 73. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 4. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj	104
Slika 74. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 5. odjevna kombinacija	106
Slika 75. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 5. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj	107
Slika 76. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 5. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj	108
Slika 77. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 5. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj	109
Slika 78. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 5. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj	110
Slika 79. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 5. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj	111
Slika 80. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 5. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj, Lara Celić	112
Slika 81. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 5. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj, Lara Celić	113
Slika 82. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 6. odjevna kombinacija	115
Slika 83. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 6. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj, Lara Celić	116

Slika 84. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 6. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj, Lara Celić	117
Slika 85. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 6. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj, Lara Celić	118
Slika 86. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 6. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj	119
Slika 87. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 6. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj	120
Slika 88. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 6. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj	121
Slika 89. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 6. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj	122
Slika 90. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 6. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj	123
Slika 91. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 6. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj	124
Slika 92. Marta Jurčić, kolekcija - <i>Polycubistic perspective</i> , 6. odjevna kombinacija, Fotografija: Vanja Šolin, Model: Anja Jurilj	125
Slika 93. Marta Jurčić tehnički crtež za ženskog kaputa za kolekciju <i>Polycubistic perspective</i>	127
Slika 94. Marta Jurčić, kolekcija <i>Polycubistic perspective</i> , konstrukcija temeljnog kroja prednjeg i stražnjeg dijela ženskog kaputa, konstrukcija rukava	128
Slika 95. Marta Jurčić, kolekcija <i>Polycubistic perspective</i> , modeliranje modela ženskog kaputa prednja i stržnja strana	129
Slika 96. Marta Jurčić, kolekcija <i>Polycubistic perspective</i> , šavni dodaci prednjeg i stražnjeg dijela ženskog kaputa	130
Slika 97. Marta Jurčić, kolekcija <i>Polycubistic perspective</i> , šavni dodaci rukava i ovratnika ženskog kaputa	131
Slika 98. Marta Jurčić tehnički crtež ženske košulje za kolekciju <i>Polycubistic perspective</i>	132

Slika 99. Marta Jurčić, kolekcija <i>Polycubistic perspective</i> , konstrukcija temeljnog kroja prednjeg i stražnjeg dijela ženske košulje, konstrukcija rukava i ovratnika	133
Slika 100. Marta Jurčić kolekcija <i>Polycubistic perspective</i> , modeliranje rukava.....	134
Slika 101. Marta Jurčić kolekcija <i>Polycubistic perspective</i> , šavni dodaci prednjeg i stražnjeg dijela ženske košulje, ovratnika, letvice, rukava i orukvice	135
Slika 102. Marta Jurčić tehnički crtež ženskih hlača za kolekciju <i>Polycubistic perspective</i>	138
Slika 103. Marta Jurčić, kolekcija <i>Polycubistic perspective</i> , konstrukcija temeljnog kroja prednjeg i stražnjeg dijela ženskih hlača	139
Slika 104. Marta Jurčić, kolekcija <i>Polycubistic perspective</i> , modeliranje temeljnog kroja prednjeg i stražnjeg dijela ženskih hlača	140
Slika 105. Marta Jurčić, kolekcija <i>Polycubistic perspective</i> , modeliranje temeljnog kroja bočnog dijela ženskih hlača	141
Slika 106. Marta Jurčić, kolekcija <i>Polycubistic perspective</i> , šavni dodaci ženskih hlača	142
Slika 107. Marta Jurčić, moodboard za kolekciju <i>Polycubistic perspective</i>	144
Slika 108. Paleta boja upotrijebljena u kolekciji <i>Polycubistic perspective</i>	144

9. 7POPIS TABLICA

Tablica 1. Marta Jurčić za kolekciju <i>Polycubistic perspective</i> , glavne tjelesne mjere (veličina 38)	126
Tablica 2. Marta Jurčić za kolekciju <i>Polycubistic perspective</i> , konstrukcijske mjere (veličina 38)	126
Tablica 3. Marta Jurčić za kolekciju <i>Polycubistic perspective</i> , konstrukcijske mjere za rukav	127
Tablica 4. Marta Jurčić za kolekciju <i>Polycubistic perspective</i> , glavne tjelesne mjere (veličina 36)	132
Tablica 5. Marta Jurčić za kolekciju <i>Polycubistic perspective</i> , konstrukcijske mjere (veličina 36)	136
Tablica 6. Marta Jurčić za kolekciju <i>Polycubistic prespective</i> , konstrukcijske mjere za rukav	136
Tablica 7. Marta Jurčić za kolekciju <i>Polycubistic perspective</i> , glavne tjelesne mjere (veličina 38).....	137
Tablica 8. Marta Jurčić za kolekciju <i>Polycubistic perspective</i> , konstrukcijske mjere (veličina 38)	137

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
TEKSTILNO – TEHNOLOŠKI FAKULTET
ZAVOD ZA DIZAJN TEKSTILA I ODJEĆE

IME I PREZIME STUDENTA: **Marta Jurčić**

MATIČNI BROJ: **0117227973 (11569/md)**

IZJAVA O AUTORSTVU RADA

Izjavljujem da sam diplomski rad pod nazivom:

**POLIPERSPEKTIVA I ODJEVNI PREDMET KUBISTIČKA POETIKA U
OBLIKOVANJU AUTORSKE MODNE KOLEKCIJE**

izradila samostalno.

Svi dijelovi rada, nalazi ili ideje koje su u radu citirane ili se temelje na drugim izvorima, bilo da su u pitanju knjiga, znanstveni ili stručni članci, internet stranice, zakoni i sl. u radu su jasno označeni kao takvi te adekvatno navedeni u popisu literature.

Potpis studenta

Marta Jurčić

U Zagrebu, rujan. 2024.